

2020 MEDYA İZLEME RAPORU

Yayına hazırlayan: Yıldız Tar
Medya izleme ekibi: Ali Erol, Ali Özbaş, Aslı Alpar, Yıldız Tar
Yayımlayan: Kaos GL Derneği

Kaos GL Derneği
PK 12 Tunus PTT Kavaklıdere-Ankara
Telefon: +90 (545) 340 82 28
Faks: +90 312 230 6277
E-posta: web@kaosgl.org
www.kaosgl.org
www.kaosgl.org

Birinci Baskı: Ocak, 2021
Tasarım: Ceket Medya

Bu rapor parayla satılmaz. İnsan haklarının desteklenmesi amacıyla yapılan ve ticari olmayan etkinliklerde serbestçe kullanılabilir.

Bu rapor, Kaos GL Derneği tarafından, İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı'nın (SIDA) destekleri ile yayımlanmıştır. Bu, yayının içeriğinin SIDA'nın resmi görüşlerini yansıttığı anlamına gelmemektedir.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ: ÖZNESİ SAKLI CÜMLELERİN PEŞİNDE.....	5
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	15
ANAHTAR BULGULAR VE GENEL TABLO.....	19
ARAŞTIRMA SONUÇLARI.....	29
NE DEĞİŞTİ? 2017-2019 KARŞILAŞTIRMASI.....	53
DIYANET'İN HUTBESİ MEDYAYA NASIL YANSIDI?.....	57
AYRIMCILIK, NEFRET SÖYLEMİ VE ÖNYARGI ÖRNEKLERİ.....	63
LGBTİ+ HAKLARINI GÖZETEN VE GÜNDEMLEŞTİREN HABER ÖRNEKLERİ.....	69
LGBTİ+'LAR VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ.....	85
TEMEL KAVRAMLAR.....	105
SIKÇA SORULAN SORULARA YANITLAR.....	115

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bekler filmiyle kutluyor. Yönetmenliğini

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşüncesini bırakmıyor.

Çikolata Bekler 26 Temmuz tarihli Müzesi web sitesinde olarak izlenebilir.

Yönetmen: Özgür Ayar
Oyuncular: Son Durum, Yael I...

Yayın Adı: Çikolata Bekler
Yayın Tarihi: 1997
Yayın Yeri: İstanbul
Yayın Türü: Film

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' iddiası, medya ve kamuoyunda büyük yankı buldu. Sahin'in bu iddiası, RTÜK'nin görevi ve yetkileri hakkında yanlış bilgiler yaydığı için eleştirildi. Sahin'in bu iddiası, RTÜK'nin görevi ve yetkileri hakkında yanlış bilgiler yaydığı için eleştirildi.

GL Derneği, LGBTi+'ların Hakları 2019 Raporu'nu...

GL Derneği, LGBTi+'ların Hakları 2019 Raporu'nu yayınladı. Rapor, Türkiye'deki LGBTi+ bireylerin yaşadıkları sorunları ve haklarını detaylı olarak ele alıyor. Rapor, Türkiye'deki LGBTi+ bireylerin yaşadıkları sorunları ve haklarını detaylı olarak ele alıyor.

HERKESİN ASKINA KİMSE KARIŞMAZ

- İşkence ve kötü muamele yasağı ihlali: 10
- Kişî özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Haber Merkezi

LGBTi+ bireyler ya da mevzuatta yoklar!

LGBTi+ bireylerin ya da mevzuatta yoklar! Türkiye'de LGBTi+ bireylerin hakları konusunda yapılan çalışmaların sonuçları, mevzuatın bu bireyleri kapsamadığını göstermektedir. Bu durum, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için acil adımların atılması gerektiğini düşündürmektedir.

BANU ALKAN

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir. Bu tür davranışlar, bireylerin haklarını korumak için mücadele etmelerini gerektirmektedir. Homofobi, toplumun huzur ve barışını tehdit eden bir faktördür.

Sapkın dernekler KAPATILSINI

Sapkın dernekler KAPATILSINI! LGBTi+ dernekleri, Türkiye'de faaliyet göstermektedir. Ancak, bazı dernekler, sapkın faaliyetler düzenlediği iddiasıyla kapatılmıştır. Bu karar, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımlardır.

LGBTi+ dernekleri, Türkiye'de faaliyet göstermektedir. Ancak, bazı dernekler, sapkın faaliyetler düzenlediği iddiasıyla kapatılmıştır. Bu karar, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımlardır.

GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR

Derneklerin kapatılması

Derneklerin kapatılması, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımlardır. Bu karar, Türkiye'deki LGBTi+ derneklerinin faaliyetlerini durduracaktır.

KUR FEST

20 Eylül - 23 Eylül

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Pembe Hayat KuirFest, bu yıl 9'uncu kez düzenleniyor. Festival, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımların bir parçasıdır. Festival, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımların bir parçasıdır.

'Öldürülmeden devamımıza bakmıyoruz'

Trans kadın Ayda Ender, hayatını sürdürüyor. Ender, trans bireylerin haklarını korumak için mücadele etmektedir. Ender, trans bireylerin haklarını korumak için mücadele etmektedir.

Onur Yürüyüşü 'online' yapıldı

Onur Yürüyüşü, bu yıl online olarak gerçekleştirildi. Yürüyüş, LGBTi+ bireylerin haklarını korumak için atılan adımlardır.

SUNUŞ: ÖZNESİ SAKLI CÜMLELERİN PEŞİNDE...

Kaos GL Derneği olarak 13 yıldır sistematik bir şekilde medyayı izliyoruz. Bunun öncesinde de, Kaos GL dergisi çıkmaya başladığı 90'lı yıllardan itibaren, medya, medyadaki nefret söylemi, ayrımcı dil ve LGBTİ+'ların eşit ve özgür özneler olarak kendilerini gerçekleştirmelerinin önünde engel oluşturan her türlü içerik Kaos GL'nin radarına takıldı. Yazının ilerleyen bölümlerinde detaylı olarak tartışacağımız gazete kupürleri hem dergide yayımlanıyor, hem de Kaos GL'nin arşivinde konu bazlı bir şekilde saklanıyordu.

2000'li yıllara gelindiğinde, medya izleme kendini başlı başına bir alan olarak inşa etti ve bu alanda haftalık, aylık ve senelik, hem niteliksel hem de niceliksel raporlar yayımlamaya başladık. Peki, derdimiz neydi? Medyayı neden izliyoruz?

'İzlemek' ya da 'gözlemek' kelime anlamıyla edilgen konumları işaret etse de, yaptığımız edilgenliğin ötesinde bir iş; nefret söyleminin, ayrımcılığın ve önyargının çetelesini tutuyoruz. Çetele tutmakla kalmayıp, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılığın yaygın olduğu medyayı dönüştürmek için, bir yandan da hem dergi hem de KaosGL.org internet gazetesi üzerinden yayın hayatımızı sürdürüyoruz. Başka bir dil, başka bir habercilik, başka bir dünya mümkün diye çıktığımız yolda çeyrek asrı aşık bile.

"Meydan Larousse'ta homoseksüel kelimesini bulmuştum. İşte, eşcinselliğin hastalık olduğunu söylüyordu. (...) Ben o homoseksüel kelimesini bulduğumda inanılmaz rahatlamıştım. Çünkü beni tarifleyen bir şey vardı. Hani hastalık diyor, şu diyor, bu diyor ama... Böyle bir-iki paragraflık bir şey. Ha, ben buyum diyordum. (...) Annemler evde olmadığında bazen o maddeyi açıp okuyordum. Aa, evet ben buyum deyip geri kapatıyordum. Sonra (...) o maddeyi okuyor olmam anlaşılır diye, ansiklopedinin hep aynı yeri açık olacak diye bir sürü sayfasını okuyordum. Sırf annem anlamasın orayı okuduğumu diye."

Bu sözler, Kaos GL'nin sözlü tarih çalışması kapsamında yaptığımız bir görüşmeden. Görüşmecinin söyledikleri, kendini bulma serüveninin başlangıcına işaret etmesinin yanı sıra, çocukluğunun geçtiği 80'lerde eşcinselliğe dair bulabildiği tek izin bir ansiklopedideki bir madde olması açısından da önemli. Basında görünmez olmak sadece temsiliyetten değil, kendi hayat hikâyenize degebilecek başka hikâyelerden de mahrum bırakılmanız anlamına geliyor. Yerleşmiş, kökleş-

1 Umut Güner'le mülakat; Yıldız Tar, *Patikalar: Resmî Tarihe Çentik* (Kaos GL, 2019), s. 15-16.

miş, kanıksanmış ve normalleştirilmiş sansür, en doğal hakkınız olan cinselliğiniz ve cinsiyetinize dair duyabileceklerinizi, görebileceklerinizi kırk kapının ardına saklıyor adeta.

Tam buradan sansürün, kendini işletirken kurduğu çerçevlendirme düzeneğine geçiyoruz. Bir haberin ne dediğini anlamak için kelimelere, cümle yapılarına bakmaktan çok haberin neyi, hangi sınırlar dâhilinde, hangi bağlamda, kimle konuşarak, kimle konuşmayarak, kimi öne çıkararak sunduğunu incelemek gerekiyor. Medya izlemenin belki de en çetrefilli noktası bu çerçeveyi ifşa edebilmek, bu çerçeveye gömülmüş nefret söylemini ve ayrımcılığı görebilmek.

Bu çerçevlendirme, LGBTİ+'lar söz konusu olduğunda 'hastalık', 'suç', 'günah', 'anormal', 'sapkın', 'sapık', 'doğaya aykırı' gibi damgalayıcı ifadeleri bazen doğrudan vererek, bazen sezdirerek işliyor. Ancak bununla da sınırlı kalmıyor – küçümseme, kalıp yargılara hapsedme, komikleştirerek aktarma, insandışılştırma, nesneleştirme... Akla hayale sığmayacak düzeneklerin, bir çarkın dişlileri gibi tek bir hedef doğrultusunda işlediğini görüyoruz. Aynı sözlü tarih çalışmasında Özgür Azad'ın söylediği, 80'lerde gazetelere dair şu sözler, resmi ortaya seriyor:

“Şorololar, nonoşlar, dönmeler diye, 80'lerin o değişik fantastik dünyasındaki isimlendirmeler vardı. 90'larda biraz daha (...) eşcinsel falan kelimeleri; homoseksüel, daha doğrusu (...) homo'ya dönüştü bunlar. Aktüel, Tempo vardı, çok meşhur. Kapak olurdu hatta zaman zaman. Oralarda mesela yazı dizileri olurdu, röportajlar olurdu. Bir gey bulurlardı, Taksim'de genellikle, fonda onun gezme fotoğrafları falan... Hayatları sersefil, başlarına ilerde kötü bir şey gelecek, ya da mutsuz olacaklar diye aslında ciddi de bir şantaj ve mesaj vererek, benim gibi muhtemelen genç ibnelere... O kaygılarla okurdum. Yine de ama çok büyük bir şeydi tabii ki; yani vahaydı onlara ulaşmak bile, o bilgilere.”²

Kendi hikâyenin anlatmak hayatına sahip çıkmanın ön koşuluna dönüştüğünde, LGBTİ+'lara, öznesi saklanmış cümlelerdeki gizli özneler olmaktan çıkmak için o cümlelerin nesnesine de, tümlecine de, yüklemine de göz dikmek düşüyor. Öznelişmenin yolu ise, o cümleleri ters yüz edip kendi cümlelerini kurmak ve basın da o cümleleri kuracağı güne kadar, izlemekle kalmayıp dönüştürmek için eylemekten geçiyor...

Bu anlayışla hazırladığımız 2020 Medya İzleme Raporu'na geçmeden pandemi ve nefret kampanyalarının gölgesinde geçen bu seneyi hatırlamakta fayda var. “Hepimiz aynı gemideyiz”. Ne çok duyduk bu lafı bu sene değil mi? Pandemiyle geçen bir yıldan aklıma kalan iki cümleden biri. Bir diğeri ise “Herkesin kendi OHAL'ini ilan etmesi” çağırısı...

² Özgür Azad'la mülakat; Yıldız Tar, a.g.y., s. 44.

Yeni tip koronavirüsün (Covid-19) yaygınlaşması küresel düzeyde bir krize yol açtı. Türkiye’de ilk vakanın tespit edildiği 11 Mart’ta açıklandı. 11 Mart’tan beri virüsün yaygınlaşmasının önüne geçmek amacıyla Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı öncülüğünde hükümet birtakım önlemler alıyor ve bazı tedbirleri hayata geçiriyor. Belli yaş grupları için sokağa çıkma yasakları, maskesiz kamusal alanlara çıkma yasağı, büyükşehirlerde il dışına seyahatin yasaklanması, süreli sokağa çıkma yasakları bu önlemlerden bazılarıydı. Sağlık Bakanlığı bir yandan evde kalma çağrısı yaparken, diğer yandan birçok iş kolunda işçiler işlerine gitmek zorunda kalıyor ve bu durumun önüne geçmek için herhangi bir önlem alınmadığı gibi, sağlık politikaları ekonominin çarklarının dönmesine göre belirlenir hale geldi.

“Herkesin kendi OHAL’ini ilan etmesi” çağrısıyla özetlenebilecek Türkiye’nin Covid-19 hikayesi; halihazırda ülkedeki en kırılgan, haklara erişimde ciddi sorunlar yaşayan, yaşam hakkı da dahil olmak üzere bir dizi hakkı sistematik olarak ihlal edilen LGBTİ+’lar açısından da ciddi sorunlara yol açıyor. Sağlık hakkına erişim, istihdam sürecindeki eşitsizlikler, evlere kapanmak zorunda kalmakla birlikte artan ev içi şiddet bir yana; LGBTİ+’lar koronavirüs günlerinde çeşitli nefret kampanyalarının da hedefi haline geldi.

Sonda söyleyeceğimi başta diyeyim: Covid-19’un yayılmasını engellemek adına evde kalma ve karantina çağrıları, doğru ve yerinde olsa da; evde kalma ihtimali olmayan ya da evde kaldığında aile fertleri tarafından şiddet görme ihtimali olan LGBTİ+’lar açısından yeni sorunlar yaratabiliyor. Bu sorunların çözümü konusunda hükümet ya da ilgili bakanlıkların bir eylem planı ise bulunmuyor. Şiddet riskinin yanı sıra, sağlık hakkına erişimde ayrımcılık pandemi günlerinde daha hayati bir konu haline gelirken; geçiş ya da uyum sürecindeki transların hastanelere gidememeleri ve süreçlerine dair adımları ertelemek zorunda kalmaları, HIV’le yaşayan LGBTİ+’ların hastane kontrollerinin aksamak zorunda kalması ve halihazırda sağlık hakkına erişimde sorunlar yaşayan mülteci LGBTİ+’ların karantina imkanı dahi bulamaması önemli sorunlar yaratıyor. İstihdamda ayrımcılığı en yoğun yaşayan gruplardan LGBTİ+’lar; işini kaybetme korkusu, işsizlik ve gelir kaybı ile karşı karşıya. Sosyal güvenceleri olmayan seks işçisi LGBTİ+’lar maddi gelir kaybını en yoğun yaşıyor. Bir yanda koronavirüs diğer yanda gelir kaybı bir cendere yaratıyor. Hizmet ve eğlence sektörünün neredeyse durmasından en çok etkilenen grupların başında da yine LGBTİ+’lar geliyor. Bütün bunlar yaşanırken LGBTİ+’ları hedef alan nefret kampanyaları da yaygınlaşıyor.

Koronavirüse karşı alınan önlemleri düşünürken haklara erişimde ciddi sorunlarla karşı karşıya kalan LGBTİ+’ları da akılda tutmak ve LGBTİ+’ların maruz bırakıldığı hak ihlallerinin derinleşmesinin önüne geçmek gerekiyor. Bu konuda hükümetin ve ilgili bakanlıkların bir çalışması bulunmadığı gibi LGBTİ+’ları düşmanlaştırma

bir hükümet politikasına dönüşmüş durumda. Koronavirüs ve ayrımcılığın sıkıştırdığı LGBTİ+’lar yalnızlaşma, damgalama ve şiddet çemberinde hayatlarını sürdürmeye çalışıyor. LGBTİ+ örgütlerinin ve kolektiflerinin dayanışma ağları, online etkinliklerini her ne kadar bu sorunlara karşı önemli olsa da; ilgili devlet kurumlarının sorumluluğunu yerine getirecek adımları atmaması ve hem tarihsel hem de güncel olarak LGBTİ+ haklarını ihlal eden failler arasında olması “herkesin aynı gemide olmadığını”, aynı gemide olsak bile bazıları kaptan kamarasındayken bazılarının geminin en altında çalışmaya devam ettiğini gösteriyor.

2020 senesinde pandemiyle birlikte Titanik filmi yeniden aklıma geldi. Bir cis-hetero romans başyapıtı olan filmde hatırlarsanız gemi buzdağına çarpıyordu. Öncesinde ilmek ilmek örülen bayağı ve vasat cis-hetero romans doruk noktasına ulaşıyor ve biz gemi batarken o muhteşem (!) aşk hikayesini izliyorduk. Kameralar cis-hetero bir çiftte dönük, onların ileride ikonikleşecek anlarını çekerken geminin en altında çalışanlar çoktan ölmüştü bile. Ancak kameranın kadrajına girmeleri söz konusu bile değildi. Ancak cis-hetero çiftimizin cis-hetero romanslarının geçtiği yerlerden birindelerse belki birkaç saniye izleyebiliyorduk onları. Pandemide gemi metaforu tam da böyle bir şey. Kameralar bir milyon kere izlediğimiz cis-hetero romansları bize tekrar tekrar izletedsun, alt kamaralarda kiler ölüm kalım mücadelesi veriyor. Kameraları o alt kamaralara çevirmedikçe de durum değişecek gibi durmuyor. O yüzden gelin 2020’ye veda ederken biz kameraları alt kamaralara çevirelim ve 2020’de neler yaşadığımızı şarkılar eşliğinde şöyle bir bakalım...

2020’ye devam eden yasaklarla girdik. 2015 yılından beri kurumsallaşan LGBTİ+ karşıtlığının en önemli halkalarından biri olan Ankara’daki LGBTİ+ etkinlik yasaklarının gölgesinde bir yıl daha başlamıştı. Ankara’da bulunan LGBTİ+’lar ve LGBTİ+ haklarını savunan dernekler için; biri OHAL döneminde (Birinci yasak) diğeri ise OHAL sonrası olarak adlandırılan dönemde (İkinci yasak) Ankara Valiliğince yürürlüğe sokulan iki ayrı süresiz yasaklama kararı vardı.

OHAL döneminde, Kasım 2017’de Ankara Valiliği’nin ilan ettiği süresiz LGBTİ+ etkinlik yasağına ilişkin Nisan 2019’da hukuki mücadeleyi kazanmış olsak da, OHAL kaldırılmasına rağmen Ankara Valiliği Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü’nün aynı gerekçelerle 3 Ekim 2018’de İl Emniyet Müdürlüğü’ne ilettiği yasak kararına ilişkin yargı süreci 2020 Mart ayına kadar devam etti. 23 Mart’ta açıklanan karar ile birlikte ikinci yasak da kaldırılmış oldu. Böylece Ankara’daki süresiz LGBTİ+ etkinlik yasakları son buldu. Ancak yasakların kaldırıldığı dönem de tam da pandemiye denk geldi. “Belki şehre bir film gelir, iklim değişir, Akdeniz olur” diye beklerken iklim pandemiye kırıldı. Varoluşumuzu tehdit eden yasakların kalkmasının yankısını hissedemedik.

O dönem farkında olmasak da pandemiye doğru adım adım gittiğimiz 2020'nin ilk iki buçuk ayına şimdi dönüp baktığımda hatırlamakta zorlandığımı fark ettim. Pandemi, hayatlarımızı o kadar radikal bir şekilde değiştirdi ki öncesinde ne olduğunu bırakın yazmayı hatırlamak bile güç. Bu güçlüğü yaratan temel etmenlerden biri de devletin LGBTİ+'larla ilgili bir devlet politikasına artık sahip olması. Beklediğimiz ve uğruna mücadele ettiğimiz eşitlikçi politikalar değil ama bu. Devletin 2015'ten beri LGBTİ+ politikasını özetlemek gerekirse iki kelime yeterli: LGBTİ+ karşıtlığı...

2015 yılı Türkiye'de LGBT+ hakları ve hareketi açısından önemli bir dönüm noktasıydı. Uzun yıllardır barışçıl bir şekilde yapılan İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü'ne polis saldırısı ve ardından LGBTİ+'lara yönelik nefretin siyasiler eliyle körüklenmesi katliam çağrısına dönüştü, kendilerine Genç İslami Müdafaa diyen bir grup LGBTİ+'ların öldürülmesine çağrı yapan afişleri Ankara sokaklarına astı. Onur Yürüyüşüne polis; plastik mermi, gaz, tazyikli su ile saldırdı, birçok kişi yaralandı. 2016 yılında IŞİD'in Kaos GL'yi tehdit etmesi, Ankara'da Homofobi ve Transfobi Karşıtı Yürüyüş'ün yasaklanması; İstanbul Onur Yürüyüşü'nün bir kez daha yasaklanması, artan nefret saldırıları ve cinayetleri, LGBTİ+'ları hedef alan karalama kampanyalarının medya ve siyasiler eliyle artık sistematikleşmesiyle birlikte deyim yerindeyse Türkiye'de artık LGBTİ+ hakları açısından yeni bir dönem başladı.

LGBTİ+ düşmanlığının Hükümet politikasına dönmesi 2017 yılında olağanüstü hal döneminde Ankara Valiliği'nin kent genelinde LGBTİ+ etkinliklerini süresiz olarak yasaklamasıyla resmiyete döküldü. Ankara'da bulunan LGBTİ+'lar ve LGBTİ+ haklarını savunan dernekler için; biri OHAL döneminde (Birinci yasak) diğeri ise OHAL sonrası olarak adlandırılan dönemde (İkinci yasak) Ankara Valiliğince yürürlüğe sokulan iki ayrı süresiz yasaklama kararı vardı. OHAL döneminde, Kasım 2017'de Ankara Valiliği'nin ilan ettiği süresiz LGBTİ+ etkinlik yasağına ilişkin Kaos GL Derneği verdiği hukuk mücadelesini kazandı. Bölge İdare Mahkemesi Nisan 2019'da, OHAL'de ilan edilen yasağın süre bakımından sınırsız olduğunu ve yasaklanan eylemlerin niteliğine ilişkin bir sınırlama ve belirlilik olmadığını söyledi. Mahkeme, etkinliklere dönük bir tehdit varsa yasaklamak yerine kolluk tedbirleri alınması gerektiğini belirterek yasağın hukuka uygun olmadığına hükmetti. Yasak kararının kaldırılmasına karar verdi. Öte yandan OHAL kaldırılmasına rağmen Ankara Valiliği Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü'nün aynı gerekçelerle 3 Ekim 2018'de İl Emniyet Müdürlüğü'ne ilettiği yasak kararına ilişkin yargı süreci 2020 Mart ayına kadar devam etti. Mart 2020'de açıklanan karar ile birlikte ikinci yasak da kaldırılmış oldu. Böylece Ankara'daki süresiz LGBTİ+ etkinlik yasakları son buldu. Derken pandemi başladı...

Yasaklar, dönem dönem devletin en üst kademesinden dahi gelen hedef gösterme, nefret söylemi, bunların hepsi ilmek ilmek işlenen LGBTİ+ karşıtlığının hem yansımaları hem de araçları. Pandemiye tam da bu politikaların ağırlığı altında girdik.

Sağlık hakkına erişim, istihdam sürecindeki eşitsizlikler, evlere kapanmak zorunda kalmakla birlikte artan ev içi şiddet bir yana; LGBTİ+'lar koronavirüs günlerinde çeşitli nefret kampanyalarının da hedefi haline geldi.

Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği'nin (SPoD) Haziran ayında yayınladığı, COVID-19 sürecinin ilk üç ayında derneğin çeşitli çalışma alanlarına ilişkin deneyimlerine yer veren Pandemi Raporu'na göre Diyanet İşleri Başkanlığı'nın COVID-19 pandemisi devam ederken yayınladığı LGBTİ+'ları ve HIV'le yaşayanları hedef gösteren merkezi Cuma hutbesinin ardından cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılık ve şiddet vakalarının da yüzde yüz artış yaşandı.

Genç LGBTİ+ Derneği'nin COVID-19 Salgınında LGBTİ+ Topluluğunun Durumu araştırmasının verileri de ev içi şiddetin boyutunu ortaya koyuyor. Rapora göre birden fazla şiddet biçimine maruz kaldıklarını ifade eden katılımcıların 42'si ev içi şiddete (aile ya da ev içinde yaşayan bir ya da birden fazla kişiden gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik vb. her türlü şiddet) maruz bırakıldığını belirtti. Şiddet biçimleri arasında duygusal şiddet, ekonomik şiddet, sözlü şiddet, fiziksel şiddet, cinsel şiddet ve siber şiddet de öne çıkıyor.

Covid-19'un yayılmasını engellemek adına evde kalma ve karantina çağrıları, doğru ve yerinde olsa da; evde kalma ihtimali olmayan ya da evde kaldığında aile fertleri tarafından şiddet görme ihtimali olan LGBTİ+'lar açısından yeni sorunlar yaratabiliyor. Bu sorunların çözümü konusunda hükümet ya da ilgili bakanlıkların bir eylem planı ise bulunmuyor.

Şiddet riskinin yanı sıra, sağlık hakkına erişimde ayrımcılık pandemi günlerinde daha hayati bir konu haline gelirken; geçiş ya da uyum sürecindeki transların hastanelere gidememeleri ve süreçlerine dair adımları ertelemek zorunda kalmaları, HIV'le yaşayan LGBTİ+'ların hastane kontrollerinin aksamak zorunda kalması ve halihazırda sağlık hakkına erişimde sorunlar yaşayan mülteci LGBTİ+'ların karantina imkanı dahi bulamaması önemli sorunlar yaratıyor. İstihdamda ayrımcılığı en yoğun yaşayan gruplardan LGBTİ+'lar; işini kaybetme korkusu, işsizlik ve gelir kaybı ile karşı karşıya. Sosyal güvenceleri olmayan seks işçisi LGBTİ+'lar maddi gelir kaybını en yoğun yaşıyor. Bir yanda koronavirüs diğer yanda gelir kaybı bir cendere yaratıyor. Hizmet ve eğlence sektörünün neredeyse durmasından en çok etkilenen grupların başında da yine LGBTİ+'lar geliyor. Bütün bunlar yaşanırken LGBTİ+'ları hedef alan nefret kampanyaları da yaygınlaşıyor.

Son yıllarda Valilik ve Kaymakamlıkların yasak kararlarının yanı sıra, üst düzey kamu görevlilerinin LGBTİ+'ları hedef gösteren açıklama ve uygulamaları sistematikleşti. Koronavirüs pandemisinin ilk günlerinde Milli Eğitim Müdürlerinin talimatıyla okul müdürleri karantina günlerinde online eğitimi sürdürmek için kurulan WhatsApp gruplarında LGBTİ+'ları hedef gösteren mesajlar paylaşılması, Netflix'te olmayan bir eşcinsel karakter üzerinden sosyal medyada nefret kampanyaları ve RTÜK Başkanı'nın ayrımcı açıklaması ve Diyanet'in nefret hutbesi ve ardından çok sayıda bakanın nefrete sahip çıkması ile başlayan süreç Onur Haftası'na da sıçradı. #onurhaftası TT listesindeyken #YallahHollandaya ve #LGBTFaaliyetleriDurdurulsun etiketleri piyasaya sürüldü. Koronavirüs pandemisinin ilk günlerinde de TT listesine giren #YallahHollandaya ve LGBTİ+ etkinliklerinin yasaklanması, LGBTİ+ derneklerinin kapatılması çağrısı yapan kampanyaların son ayağı olan #LGBTFaaliyetleriDurdurulsun etiketleri uzunca süre TT listesinde kaldı. Bu etiketlerle birlikte LGBTİ+ haklarını destekleyen firmalara boykot çağrıları da yaygınlaştı. Nefret kampanyasına katılan hesaplar arasında Twitter tarafından onaylı ve etki gücü yüksek hesaplar da vardı. Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) artık olağanlaşan nefretini sürdürdü. İhvan'ın İstanbul'daki TV kanalından "eşcinselleri öldürün" çağrısı yapıldı. Bütün bunlar pandemi sürerken LGBTİ+'lara nefretin sadece küçük bir bölümü...

Bütün bir yılın sadece ufaklık bir özetini yazarken bir yandan da tüm bu enkaz ve yıkıntıların tam ortasında parlayan umut anları nelerdi diye düşünmeden duramıyorum. Senenin sonuna doğru yaptığımız "Dayanışma Sınır Tanımaz"³ panelinde Südertön Üniversitesi'nden cinsiyet, sivil toplum ve sosyal hareket alanlarında çalışan Sosyolog Elzbieta Korolczuk'un sözleri aklıma geliyor: "Halk biziz çünkü ve kendi adımıza konuşma kapasitesine sahibiz. Umudumuzu yitirmemeliyiz çünkü umut kas gibidir, düzenli çalıştırmamız gerekir."

Bu çağrıya uymak istiyorum. Bu karanlık ve yok etmeye odaklanan yıkıcı sürece karşı umut kasını çalıştırmak için seneye dönüp baktığımda hep aynı gerçeğe karşılaşıyorum: Bütün bunlara karşı üç demeden beş demeden her bir araya gelişimiz bu tabloyu değiştirmek için en önemli dayanaklarımdan. Pandeminin ve pandemi sürecinde ayyuka çıkan nefretin gölgesinden çıkmak, LGBTİ+'ların bir bütün olarak varoluşunu hedef alan yasaklara iştirak eden o koyu nefret dalgalarından sıyrılmak için de çağrı bütün bu buluşmalar. Online ortamlara taşınırsak da kendi yolumuzu ve yoldaşlarımızı bulmak 2020'yi yad ederken unutamayacağım bir gerçek. Nihayetinde her yürüyüşümüz onur yürüyüşü ve zincirlerimizden koparak dolu dizgin koşacağımız o günlere kadar yürümeye devam...

³ <https://kaosgl.org/haber/umut-kas-gibidir-duzenli-calistirmamiz-gerekir>, Son erişim tarihi: 8.12.2020

Bu raporu hazırlama sürecinde gün gün medyayı Ali Özbaş takip etti, her haberi titizlikle değerlendirdi. Aslı Alpar günlük ve haftalık olarak medya analiz yazıları hazırladı. Ali Erol, aylık internet ve sosyal medya raporlarını yazdı. Bir sene boyunca KaosGL.org medya sayfası “Nasıl yazalım” sorusuna yanıt aradı. Aramaya da devam edecek.

Bu yanıtları birlikte aramak için sizleri hem elinizde tuttuğunuz bu raporu incelemeye hem de başka bir medyanın mümkün olduğuna inanarak yola çıkan KaosGL.org’u takip etmeye davet ediyoruz. Bu yolu birlikte yürümek isterseniz bir mail uzağınızdayız: web@kaosgl.org .

Ayrımcılığın, nefretin ve önyargıların son bulduğu bir medya dileğiyle...

Yıldız Tar

Kaos GL Medya ve İletişim Program Koordinatörü

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle kutluyor. Film yönetmenliği, Çikolata Bebekler

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düsturünü sürdürüyor.

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarihinde Müzesi web sitesinde online olarak izlenebilir.

Yönetmen: Ayhan Özyücel
Sözleşme: Dursun Özalp
Yönetmen Yardımcısı: V. J.

Yayın Adı: Çikolata Bebekler
Yayın Tarihi: 1997
Yayın Yeri: İstanbul

Yayın Adı: Çikolata Bebekler
Yayın Tarihi: 1997
Yayın Yeri: İstanbul

GLBTQİ+ Liderleri 'RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

GLBTQİ+ Derneği, RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı. Derneğin RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı. Derneğin RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı.

RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı. Derneğin RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı. Derneğin RTÜK Başkanı Sahin'in 'suç işliyor' dediğini açıkladı.

GLBTQİ+'lar 2019'u da haklarıyla geçirdi

GLBTQİ+ Derneği, 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlalindeki ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış gözlemlendi.

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

- İşkence ve kötü muamele yasası ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Herkesin arsına kimse kapılamaz. Haber Merkezi.

GLBTQİ+ Derneği, 'KUR FEST' için çağrı yapıyor

GLBTQİ+ Derneği, 'KUR FEST' için çağrı yapıyor. Derneğin 'KUR FEST' için çağrı yapıyor. Derneğin 'KUR FEST' için çağrı yapıyor.

'KUR FEST' için çağrı yapıyor. Derneğin 'KUR FEST' için çağrı yapıyor. Derneğin 'KUR FEST' için çağrı yapıyor.

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR. LGBTİ+ dernekleri, 'Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kapatılmaya başlandı. Sapkın dernekler kapatılmaya başlandı.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kapatılmaya başlandı. Sapkın dernekler kapatılmaya başlandı. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kapatılmaya başlandı.

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Pembe Hayat KuirFest, bugün başlıyor. Derneğin 9'uncu KuirFest bugün başlıyor. Derneğin 9'uncu KuirFest bugün başlıyor.

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tepe de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun raporlarının da Almanya'nın 'güçlü' olduğu iddiasine ayırmaları konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tepe de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun raporlarının da Almanya'nın 'güçlü' olduğu iddiasine ayırmaları konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tepe de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun raporlarının da Almanya'nın 'güçlü' olduğu iddiasine ayırmaları konusunda uyardı.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bir yıl boyunca sürdürdüğümüz araştırma kapsamında Ajanspress'in belirlenen anahtar kelimelerden taradığı haber ve köşe yazısı metinlerini inceledik. Yazılı basında lezbiyen, gey, biseksüel, trans, interseks, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, homofobi, transfobi, queer ve kuir gibi kelimelerin yanı sıra "İbne, nonoş, ters ilişki, ahlaksız teklif, gay, homoseksüel" gibi LGBTİ+'ları tanımlamak için sık kullanılan negatif kavramları da araştırmamıza dahil ettik.

Ajanspress tarafından günlük olarak süzülen haberleri Google Forms yardımıyla oluşturduğumuz ölçeğimize göre tasnif ettik. Ölçeklendirmemizde metinleri başlık, yayımlandığı gazete, yayımlandığı sayfa, metnin konusu, metnin türü (haber, söyleşi ya da köşe yazısı) gibi teknik özelliklerin yanı sıra metinleri hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Araştırma yöntemimize göre bir metnin hak haberciliği kapsamında değerlendirilebilmesi için aşağıda sıralanan niteliklerden en az birisini taşıması gerekiyor:

1. LGBTİ+'ların insan haklarına saygılı haber yapılmış
2. LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş
3. LGBTİ+ örgütlerinin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş
4. Kaos GL'nin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)
5. Kaos GL'nin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)
6. LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcılık, nefret saldırısı gibi hak ihlallerini hak temelli habercilik ilkeleri çerçevesinde görünür kılmış
7. Başarı hikayesi doğru biçimde aktarılmış
8. LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler doğru bir biçimde görünür kılınmış
9. LGBTİ+'lara yönelik insan hakları ihlallerine karşı mücadele yöntemlerinden bahsedilmiş

Gazetelerin kendi hazırladıkları haberlerde LGBTİ+, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ifadelerinin geçtiği pek çok yer olsa da yalnızca ana konusu LGBTİ+ olan haberlere odaklanıyoruz. Bu yüzden, örneğin, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin anayasanın eşitlik maddesindeki kategorilerin dışında kalmasına bir haberde yer veriliyor olması bizim için başlı başına yeterli olmuyor. Anayasada LGBTİ+ eşitliğinin yer almasına ilişkin daha ayrıntılı bir haber ya da röportaj ise değer-

lendireceğimiz haberler arasında yer alıyor. Veya özellikle “kadınlar ve LGBTİ’ler” kullanımına sıkça rastlanan haberlerde eğer özel olarak LGBTİ+’lar özne olarak yer almıyor sadece bir kelime olarak yer alıyorsa bu haberleri araştırmamızın dışında tutuyoruz.

LGBTİ+’lara yönelik doğrudan bir stereotipleştirme, aşağılama, ayrımcılık ya da nefret söylemi olmayan haberleri her anlamda başarılı bulmasak bile hak haberciliği kategorisine yerleştiriyoruz.

Bununla birlikte, haberlerdeki metin içeriğinin yanı sıra kullanılan görsellerden haberin hangi sayfada yayınlandığına haberin diğer unsurlarını da göz önünde bulunduruyoruz.

Hak haberciliği kapsamında değerlendirilmeyen metinleri ise 3 ayrı başlıkta inceleyiyoruz. Bu başlıkların ilkinde sorumuz: Metinde LGBTİ+’lara yönelik insan hakları ihlali var mı?

Bir metinde homofobik, bifobik ya da transfobik nefret söyleminin olması; LGBTİ+ kimlik ve varoluşların “hastalık”, “suç”, “günah”, “ahlaksızlık”, “sapkınlık” olarak tanımlanması; metnin dilinde ayrımcılık olması o metinde hak ihlalini tespit ederken kullandığımız alt başlıklardan sadece birkaçı. Çoklu kodlama yaptığımız bu bölümde metinleri detaylıca analiz ediyoruz. Bir metinde sadece nefret söylemi olduğunu belirtmekle yetinmeyip hangi bağlamda olduğuna da bakıyoruz. Bu bölümde son dönemde LGBTİ+ yürüyüşlerinin yasaklanması, Ankara Valiliği’nin LGBTİ+ etkinliklerini yasaklaması ve LGBTİ+’ların ifade ve örgütlenme özgürlüğünün tehdit altında olması sebebiyle metinlerde ifade ve örgütlenme özgürlüğünün ve aynı şekilde özel hayatın gizliliği hakkının ihlal edilip edilmediğine özel olarak baktık.

Hak ihlali başlığı altında incelediğimiz alt başlıklar şöyle:

1. Metin nefret söylemi içeriyor
2. Metin nefret suçu içeriyor
3. Metinde LGBTİ+ kimlikler “hastalık” olarak tanımlanıyor
4. Metinde LGBTİ+ kimlikler “suç” olarak tanımlanıyor
5. Metinde LGBTİ+ kimlikler “günah” olarak tanımlanıyor
6. Metinde LGBTİ+ kimlikler “sapkınlık-sapıklık” olarak tanımlanıyor
7. Metinde LGBTİ+ kimlikler “ahlaksızlık” olarak tanımlanıyor
8. Metin ayrımcı dil içeriyor

9. Özel hayatın gizliliği ihlal edilmiş

10. Düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğü ihlal edilmiş

Ölçeklendirmemizde LGBTİ+ kimlikleri “hasta” olarak tanımlayan bir metin nefret söylemi de içermiş oluyor. Ancak özellikle hangi kelime ve kavramlarla LGBTİ+ kimlik ve varoluşların hedef gösterildiğini tespit edebilmek için medyada sık rastlanan ifadeleri ayrıca incelemeyi tercih ettik.

İkinci sorumuz ise; metin LGBTİ+'lara yönelik önyargıları besliyor mu?

Bu soru ile LGBTİ+'ların stereotipler üzerinden temsil edilip edilmediğini, karikatürleştirme, marjinalleştirme gibi yöntemleri tespit edip görünür kılmayı amaçlıyoruz.

Son olarak metinleri görsel temsil açısından değerlendiriyor, aşağılayıcı görsel temsil olup olmadığına bakıyoruz.

Araştırmamız kapsamında yerel ve yaygın basını ayrı ayrı inceliyor ve yine aynı şekilde LGBTİ+'ların hem hangi konuda haberlerde temsil edildiğine hem de bu haberlerde kaynağın kim ya da ne olduğuna bakmaya çalışıyoruz.

Bu rapordan nasıl yararlanabilirsiniz?

2020 yılına ait medya raporumuzda medyada ayrımcı söylem, nefret söylemi ve önyargıya ilişkin hem genel verileri hem de gazete ve şehir bazlı verileri bulabilirsiniz.

Gazeteciler bu rapordan özellikle çalıştıkları yayın organlarının LGBTİ+ haberliliğinde bulunduğu noktayı görme noktasında faydalanabilir. Aynı şekilde raporumuzda seçtiğimiz haberlerin niteliksel analizine ve haber yazımında dikkat edilmesi gereken ilkelere de yer verdik.

Bu rapor ile amaçlarımızdan biri de hem gazetecilere, hem de medyada temsille ilgilenen akademisyenlere ve öğrencilere doğrudan yararlanabilecekleri bir kaynak sunmak. Dolayısıyla raporu haber toplantılarından medya ve insan hakları derslerine kadar çeşitli alanlarda kaynak belirterek kullanmanız mümkün.

Aynı şekilde bu rapor ile çeşitli şehirlerdeki LGBTİ hak savunucularına medyayı analiz edebilmeleri, basın ile iletişimlerinde kullanabilecekleri verilere sahip olmalarını da hedefliyoruz.

Rapora ilişkin soru, görüş ve eleştirilerinizi web@kaosgl.org adreslerine iletebilirsiniz.

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle birimiyile "in yöneticilik, lara

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşündürmeyi be

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarih Müzesi wb site olarak izleneli

Yönetmen Oyuncular son, Duhael Vj

Yayın Adı: Çikolata Bebekler
Yayın Tarihi: 1997
Yayın Yeri: İstanbul

12.000 TL (2021)
12.000 TL (2021)
12.000 TL (2021)

Yayın Tarihi: 14.11.2020
Sayfa: 8
Tarih: 12:00
Kokun: E.03

'RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Maddeyi eleştirerek, Bifobi ve Homofobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlal edildi. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlal edildi. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlal edildi.

Depo Photos

- İşkence ve kötü muamele yasağı ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Haber Merkezi

ANSIZLIK DAYANAMADU

Yayın Adı: ...
Referans No: ...
Uzunluk: ...
Yayın Tarihi: ...

Sapkın dernekler KAPATILSINI

GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR

LGBTİ'li sapkınlar, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kararına karşı tepkiler aldığını belirtirler. "Türk ailesi yapısını bozuyor" diyenler, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kararına karşı tepkiler aldığını belirtirler.

BANU ALKAN 9'uncu KuirFest bugün başlıyor

9. aygılı Babyon'da yapılacak olan Partide Banu Alkan'ın da yer alacağı bir performans olacak. KuirFest, 26 Eylül'de başlıyor. Banu Alkan'ın da yer alacağı bir performans olacak.

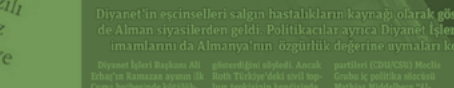
'Öldürülmeden devamımıza bakmıyoruz'

Onur Yürüyüşü 'online' yapıldı

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasetçiler geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun kararına karşı tepkiler aldığını belirtirler.

ANAHTAR BULGULAR VE GENEL TABLO

- Araştırma kapsamında 2020 yılında yazılı basında yayınlanan 3476 metni inceledik. Bu metinlerin yaklaşık yüzde 54'ü (1882 metin) ulusal medyada yayınlanırken; yüzde 46'sı (1594 metin) yerel medyadaydı.
- LGBTİ+ içerikli haber ve köşe yazıları en çok İstanbul'da yayınlanan yerel medya organlarında kendisine yer bulabildi. İstanbul'u Bursa ve Konya takip etti. LGBTİ+'ları sayfalarına taşıyan yerel gazetelerin en çok yayınlandığı 8 il sırasıyla İstanbul, Bursa, Konya, İzmir, Trabzon, Aydın, Ankara ve Sakarya'ydı. Yerel medyada yayınlanan metinlerin sayısı ve yüzdeleri şöyle:
  - İstanbul, 147 metin, yaklaşık yüzde 9
  - Bursa, 121 metin, yaklaşık yüzde 8
  - Konya, 107 metin, yaklaşık yüzde 7
  - İzmir, 88 metin, yaklaşık yüzde 5
  - Trabzon, 62 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Aydın, 58 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Ankara, 51 metin, yaklaşık yüzde 3
  - Sakarya, 48 metin, yaklaşık yüzde 3
- Yerel basında en çok içeriğin yayınlandığı iller detaylıca incelendiğinde birçok şehirdeki haberlerin çoğunda LGBTİ+'ların olumsuz bir şekilde tespit edildiği görülüyor. Yerel medyada en çok haberin çıktığı şehir olan İstanbul'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LG-BTİ+'lar olan haberlerin çok büyük bir çoğunluğunun ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 29'u (42) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 71'ine tekabül ediyor. İzmir'deki haberlerin dağılımı incelendiğinde İzmir'deki yerel gazetelerin, yerel basındaki olumsuz LGBTİ+ temsiline karşı önemli bir örnek oluşturduğu görülüyor. Yayınlanan LGBTİ+ bağlantılı haberlerin yüzde 81'inde (71 metin) LGBTİ+ haklarının gözetildiğini, yüzde 19'unda (17 metin) ise LG-BTİ+'ların olumsuz temsil edildiğini gözlemledik. 2020 yılında İzmir'de LGBTİ+ haklarını gündemleştirme konusunda İz Gazete öne çıkarken; İzmir'de işlenen Hande Buse Şeker cinayetinin davası da yerel basında sıklıkla haber oldu.

Ankara’da haberlerin dağılımı incelendiğinde ise şehirde 2020’de yayınlanan konusu LGBTİ+’lar olan haberlerin önemli bir çoğunluğunda LGBTİ+ haklarına saygılı, olumlu bir temsil gözlemleniyor. Haberlerin yüzde 73’ünde (37 metin) LGBTİ+ hakları gözetildi. Ankara’da özellikle LGBTİ+ derneklerinin çalışmaları ve Çankaya Belediyesi’nin Eşitlik ve Farkındalık Ayı etkinlikleri yerel basında kendisine yer buldu.

- Yaygın medyada 2020 yılında LGBTİ+’ların yer aldığı 1882 haber, söyleşi ve köşe yazısı yayınlandı. Yayınladıkları haber, köşe yazısı ve söyleşilerin ayrımcılık, nefret söylemi, önyargı veya LGBTİ+’lara yönelik herhangi bir hak ihlali içerip içermediğine bakılmaksızın LGBTİ+’ları sayfalarına taşıyan ilk 11 gazete şöyleydi:
  - Yeni Akit, 270 metin, yaklaşık yüzde 14
  - Cumhuriyet, 140 metin, yaklaşık yüzde 7
  - BirGün, 129 metin, yaklaşık yüzde 7
  - Gazete Pencere, 105 metin, yaklaşık yüzde 6
  - Milli Gazete, 94 metin, yaklaşık yüzde 5
  - Hürriyet, 93 metin, yaklaşık yüzde 5
  - Evrensel, 78 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Yeni Yaşam, 76 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Doğru Haber, 73 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Milat, 71 metin, yaklaşık yüzde 4
  - Aydınlık, 71 metin, yaklaşık yüzde 4
- Yeni Akit, Mili Gazete, Doğru Haber, Milat ve Aydınlık gazeteleri sene boyunca sürdürdükleri sistematik karalama ve nefret kampanyaları ile LGBTİ+’ları ve LGBTİ+ örgütlerini hedef haline getirdi. 2020’de bütün metinlerin neredeyse yarısında (1716 metin) LGBTİ+’ların düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü ihlal etmeye çağrı vardı. “LGBTİ+ Dernekleri Kapatılsın” üstbaşlığıyla yıllardır sürdürülen karalama kampanyaları bu gazetelerin başını çektiği sistematik LGBTİ+ düşmanı yayıncılıkla güçlendi. 2020 yılında Diyanet’in LGBTİ+’ları hedef gösteren hutbesi, pandemi ve İstanbul Sözleşmesi gündemleriyle birleşerek hız kazandı. Yazılı basında LGBTİ+’larla ilgili metinlerin neredeyse yarısında LGBTİ+ örgütlenmeleri hedef gösterildi, LGBTİ+ derneklerinin kapatılması çağrısı yapıldı veya yaygınlaştırıldı, LGBTİ+’ların varolmaları dahi hedef gösterildi ve LGBTİ+’ların ifade özgürlüğüne saldırıldı. Bu durum, LGBTİ+ karşıtlığının artık medyada kemikleşmiş bir hal aldığını gösteriyor.

- Medyadaki LGBTİ+ karşıtlığı ve düşmanlığı, tesadüfi ya da rastlantısal değil. Gerek bu raporda gerekse de diğer izleme faaliyetlerimizde belli dönemlerde kamu otoritelerinin, bakanların, Cumhurbaşkanı'nın ve üst düzey kamu görevlilerinin LGBTİ+'ları hedef alan açıklamalarına paralel bir şekilde medyada çok hızlı bir şekilde düşmanlaştırma politikalarının devreye sokulduğunu fark ediyoruz. LGBTİ+'ları düşmanlaştırmak için en çok kullanılan stratejiler arasında itibarsızlaştırma, LGBTİ+ örgütlerini ve LGBTİ+'ları "marjinal", "toplum dışı unsurlar" olarak gösterme, LGBTİ+'ları gündeme göre "Batı kaynaklı" olarak işaretleyip LGBTİ+ olmanın kendisini dışsal bir meseleye dönüştürme, LGBTİ+'ları bir kutuplaştırma aracına dönüştürme eğilimleri öne çıkıyor. Medyada tekelleşme, sansür ve gazetecilerin tutuklanması, yargılanması gibi gerçeklerle birlikte düşünüldüğünde; LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştürmüş bir blok ile karşı karşıyayız. Bütün bu sorunlara ilaveten, özellikle son yıllarda "aile" ve "din" kavramları üzerinden soyut karşıtlıklar hem LGBTİ+ karşıtı blok medya hem de Hükümet tarafından farklı vesilelerle gündeme getiriliyor. LGBTİ+'lar ile din, eşyanın doğasına aykırı bir şekilde birbirine karşı iki ayrı olgu gibi sunuluyor. Benzeri bir yaklaşım özellikle İstanbul Sözleşmesi etrafında şekillenen karalama kampanyalarında "aile" kavramı üzerinden karşımıza çıkıyor. LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştüren medya kurumları, hem siyasetçilerin LGBTİ+ karşıtı açıklama ve uygulamalarını meşrulaştırmayı kendisine görev addediyor hem de siyasetçilere LGBTİ+ karşıtı açıklamalar yapmalarını tavsiye (!) ediyor.
- Toplumdaki LGBTİ+ algısını değiştirmek, LGBTİ+ düşmanlığını ve nefreti yaygınlaştırmak için kamu görevlilerinin açıklama ve uygulamalarının yanı sıra; Hükümet yanlısı medya kurumları da sistematik ve organize karalama kampanyaları düzenliyor. Adeta LGBTİ+'lara karşı ideolojik ve politik bir mücadele yürütülüyor. Bu haliyle, içinden geçtiğimiz süreçte LGBTİ+'ları hedef alan nefret söylemini salt konu hakkında bilgi sahibi olmama ya da hata yapma ile açıklayamayız. Gerek medya izleme çalışmaları gerek kamunun uygulamaları, LGBTİ+ karşıtlığının bilinçli, ideolojik bir tutumun gereği görerek sistematik bir yaklaşım olduğunu gösteriyor. LGBTİ+ karşıtlığı, bir yandan da toplumsal cinsiyet eşitliğine dönük baskıcı uygulamalar ile el ele ilerliyor. Bu durum, medyada da yansımaları buluyor. "LGBTİ+ aktivizmi ve feminizm" düşmanlaştırılarak; mücadeleler itibarsızlaştırmaya çalışılıyor. Ülke genelinde yayın yapan LGBTİ+ karşıtı medyanın haberleri katlanarak ve çoğalarak yerel medyaya da sirayet ediyor. Gazeteler; aynı gazetenin farklı isimlerine dönüşüyor. Pandemi devam ederken, Diyanet'in hutbesi ile güçlenen bu LGBTİ+ karşıtı iklim, olağanüstü halin LGBTİ+'lar açısından devam ettiğini gösteriyor.

- Buna karşılık, LGBTİ+ haklarını ve eşitliğini gözeten mecralarda ise LGBTİ+'lar yayın politikasının bir parçası değil. Gündem kendini dayattığında haberleş-tirme eğilimi kuvvetli. Deyim yerindeyse; LGBTİ+'ları karalama kampanyaları artık bir blok haline gelmiş LGBTİ+ karşıtı medya tarafından ortaya atıldığında buna karşı cılız sesler çıkartmanın ötesine geçemeyen bir "alternatif medya" gerçeği de önemli bir sorun olmaya devam ediyor. Gündemi belirlemek, kendi gündemini yaratmak konularında LGBTİ+ haklarını gözeten mecralar yetersiz kalıyor. Çoğu durumda belirlenen gündem doğrultusunda anlık, sıcak haber-ler ve değerlendirme yazıları ile kısıtlı bir yayıncılık pratiği izleniyor. LGBTİ+ hareketinin gündemleri, çalışmaları çoğu zaman ancak hedef gösterildikle-rinde "alternatif medyada" yer alabiliyor. Cumhuriyet, BirGün, Gazete Pence-re, Evrensel ve Yeni Yaşam gazetelerinde yayınlanan LGBTİ+'larla ilgili haber, köşe yazısı ve söyleşilerin sayısı nefret kampanyaları kapsamında üretilen içeriğin sayısıyla kıyaslandığında arada sayısal bir uçurum olduğu gözlemleniyor. Buna rağmen adı sayılan yayın organları LGBTİ+'ların medyada olumlu temsili ve hak haberciliği konusunda öne çıkıyor.
- 2020 yılında LGBTİ+'ları konu edinen içeriklerin yüzde 56'sını (1473) haberler oluşturdu. LGBTİ+'lar 1037 köşe yazısında (yüzde 40) yer alırken söyleşi ve röportajlar için bu oran 82 ile yüzde 3'te kaldı. Köşe yazısı ve haberin aksine öznel seslerini daha fazla duyurabilmesini sağlayan söyleşi ve röportajlar-da LGBTİ+'lar çok az yer alabildi.
- LGBTİ+'ları konu edinen haber, söyleşi ve köşe yazıları en çok gazetelerin güncel/gündem sayfalarında (1848 içerik ile yüzde 53) yayınlandı. LGBTİ+'lar gazetelerin politika/siyaset sayfalarında 346 haber ile yüzde 10 oranında yer alırken; gazetelerin eklerinde 202 metin (yüzde 6) yer aldı. Haberlerin yüzde 6'sı dış haberler sayfalarında yayınlandı. LGBTİ+'ların en çok güncel/gündem sayfalarında haber olması, gazetelerin LGBTİ+ haklarını olumlu ya da olumsuz fark etmeksizin güncel konularla ilintili olarak ele aldığını, kapsamlı bir haber-cilik pratiğinin gelişmediğini gösteriyor.
- Her ne kadar "LGBTİ+" ifadesinin kendisi tek bir kimliği işaret ediyor gibi algılansa da; yazılı basında lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks çeşitliliğinin ne ölçüde temsil edildiğine ayrıca odaklandık. Bir yıl boyunca üretilen 3459 içeriğin büyük bir çoğunluğunda genel olarak LGBTİ ya da LGBTİ+ ifa-desi kullanıldı. Haberlerde kendisine en çok yer bulabilen grup 267 içerikle geyler oldu. LGBTİ+ toplumunun içinde en görünmez gruplar ise biseksüeller ve intersekslerdi. Medyada intersekslere ilişkin sadece 11 metin yer aldı. Bisek-süeller ise sadece 50 metinde yer aldı. Gazetelerin sadece genel olarak isim-leri sıralamakla yetinmesi, LGBTİ+ şemsiyesi içerisinde yer alan hiçbir cinsel

yönelim, cinsiyet kimliği ya da cinsiyet ifadesine dair yeterli sayıda kapsamlı içerikler üretmemesi 2020 yılında da devam etti.

- LGBTİ+'lar 2020'de en çok siyaset (1836 metin) haberlerinde yer aldı. Siyaseti 861 metinle nefret suçları takip etti. LGBTİ+'ların en çok temsil edildiği haberler arasında 484 metinle din ve inanca ilişkin haberler de yer alıyor. Temel hak alanlarından olan eğitim, sağlık ve çalışma alanlarında ise LGBTİ+'lar kendine çok az yer bulabildi.
- Bir yıl boyunca LGBTİ+'ları konu edinen haber, söyleşi ve köşe yazılarını incelediğimiz araştırmamızda metinlerin yüzde 39'unu (1366) hak haberciliği kapsamında değerlendirdik.
- Bütün metinlerin yarısından fazlasını (yüzde 61) oluşturan 2093 metni ise hak haberciliğine aykırı bulduk. Bu metinlerde ya LGBTİ+'ların temel haklarının ihlal edildiğini, nefret söylemi ve/veya ayrımcı dil içerdiğini ya da metinlerin LGBTİ+'lara ilişkin önyargıları beslediğini tespit ettik. 2019 yılında bu oranlar neredeyse yarı yarıya iken, 2019'da LGBTİ+'ların haklarını ihlal eden, nefret söylemini yayan, ayrımcı dil kullanan, önyargılı içerik sayısında hem rakamsal hem de oransal anlamda bir artış yaşandı.
- Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen 1366 metni detaylıca incelediğimizde haberlerin önemli bir bölümünde (417 metin) sadece LGBTİ+'ların temel insan haklarına saygılı bir habercilikle yetinildiği açığa çıkıyor. Yine 2020'de hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 50'sinde (714 metin); yayınlanan bütün haberlerin ise sadece yüzde 20'sinde LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcılık, nefret saldırısı gibi hak ihlallerini hak temelli habercilik ilkeleri çerçevesinde görünür kılındı. 525 haberde bu ihlallere karşı mücadele yöntemlerinden bahsedildi. Hak ihlallerinin yanı sıra başarı hikayelerinin ve LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler görünür kılınmasında oranlar şöyle:

Başarı hikayelerinin görünür kılınması (131): Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 9'u; bütün haberlerin yüzde 4'ü

LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinliklerin doğru bir biçimde görünür kılınması (41): Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 3'ü; bütün haberlerin yüzde 1'i.

LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşleri 2020'de yazılı basında kendisine ancak 28 metinde yer bulabildi. Bu, hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 2'sini oluştururken, bütün haberlerin ise sadece yüzde 1'ine tekabül ediyor. Yazılı basında yer alan LGBTİ+ örgütlerinin

LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerinin yarısına yakını ise Kaos GL Derneği'nin çalışmaları ve dernek temsilcilerinin basına verdikleri demeçler oluşturuyor.

- *Hak haberciliği kapsamında değerlendirilmeyen haberlerin yüzde 98'inde (2048); haber yoluyla cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli hak ihlaline yol açıldı. Haber, ayrımcı bir dille kuruldu ya da nefret söylemi ya da nefret suçu işlendi. Hak ihlali alt kategorilerinde ayrımcı dil, LGBTİ+ kimliklerin suç, hastalık, sapkınlık, ahlaksızlık ya da günah olarak gösterilmesi, nefret söylemi, nefret suçu ve ifade ve örgütlenme özgürlüğünün ihlal edilmesi öne çıkıyor. 2020 yılında 2028 haber, söyleşi ve köşe yazısında LGBTİ+'lar ayrımcı bir dille temsil edildi. Bu, LGBTİ+'ları konu edinen bütün içeriklerin yüzde 58'ini oluşturuyor. Bütün metinlerin yüzde 37'sine tekabül eden 1284 metinde nefret söylemi tespit edildi. 1073 metinde ise LGBTİ+ kişiler ya da dernek, kurum ve kuruluşları hedef gösterilerek nefret suçu işlendi. 1561 metinde (LGBTİ+'ları konu alan metinlerin yüzde 45'i) lezbiyen, gey, biseksüel, trans ya da interseks olmak "suç" gibi gösterildi. 1551 metinde (yaklaşık yüzde 45) LGBTİ+'lar "ahlaksız" olarak işaretlendi. Bu oranlar "sapkınlık", "hastalık" ve "günah" olarak işaretlenmede ise şöyleydi:
  - "Sapkınlık": 1529 metin, yüzde 44
  - "Hastalık": 1297 metin, yüzde 37
  - "Günah": 1437 metin, yüzde 41
- Özetle; 2020 yılı yazılı basında LGBTİ+ kimlik ve varoluşunun "ahlaksızlık", "hastalık", "sapkınlık", "suç" ve "günah" olarak gösterildiği bir yıl oldu. Yazılı basında ayrımcı dil çok sık bir biçimde kullanıldı. Metinlerin yarısından fazlası ayrımcıydı.
- Hak haberciliği kapsamında değerlendirilmeyen haberlerin tamamında (2093) LGBTİ+'lara yönelik önyargı tespit edildi. Önyargı başlığının alt kategorileri arasında LGBTİ+'lara ilişkin yanlış bilgiler ve stereotiplere hapsedme öne çıkıyor. 2020'de yazılı basında yüksek oranda LGBTİ+'lar hakkında yanlış bilgiler yer aldı. Bu yanlış bilgiler arasında örneğin bilimsel geçerliliği olmayan bazı iddialar, eşcinsellerin hepsinin çocukken tacize uğradığı gibi gerçekliği olmayan söylemler, trans geçiş sürecine dair genellemeler yer alıyor. Yıl boyunca 2012 metinde LGBTİ+'larla ilgili yanlış bilgiler dolaşıma girdi.
- 2020'de LGBTİ+'ların konu edildiği haberlerin büyük bir çoğunluğunda LGBTİ+ kişilerden ya da örgütlerinden çok politikacıların, LGBTİ+ karşıtı sivil toplum kuruluşlarının, uzman ve akademisyenlerin görüşlerine başvuruldu. Metinlerin büyük bir çoğunluğunda kaynak yoktu ya da köşe yazarı sadece kendi fikirlerinden bahsetti.

- 2017 yılından 2020 yılına kadar toplam haber sayısı, hak haberciliği ve ayrımcılık, nefret söylemi açısından değişim incelendiğinde; 2018 yılına göre 2019'da haber sayısında bir artış olduğu ancak bu artışın sebebinin medyada temsilin iyileşmesinden kaynaklanmadığı görünüyor. Aksine medyada nefret ve ayrımcılık daha fazla metinde yer aldı ve oransal dağılımı da arttı. 2020 yılında yayınlanan haber sayısında geçmiş yıllara göre ciddi bir artış yaşandı. Buna paralel olarak LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği, nefret söylemi ve/veya ayrımcı dil içeren metinlerin sayısı da arttı. 2020 yılında yayınlanan haberler incelendiğinde özellikle İstanbul Sözleşmesi etrafında şekillenen LGBTİ+ karşıtı kampanya ve Diyanet'in LGBTİ+'ları hedef gösteren hutbesinin ardından yaşananların bu artışın sebepleri arasında olduğu görülüyor. Koronavirüs pandemisi ile geçen 2020 yılı boyunca bir yandan medyada LGBTİ+ karşıtı kampanyalar yoğunlaştı. Sistematik ve organize bir şekilde yürütülen bu karalama kampanyaları hem yaygın medyada hem de yerel medyada yoğunluk kazandı. Buna karşılık LGBTİ+ haklarını gözeten yayın organlarının haber sayılarında yaşanan artış, genel tabloyu değiştirecek ölçüde değildi. 2015 yılında Hükümet'in LGBTİ+'ları, haklarını ve örgütlerini daha sistematik bir şekilde hedef almaya başlaması, LGBTİ+ karşıtlığının Hükümet yetkilileri eliyle kurumsallaştırılması, yasaklar ve devletin her kademesinde kurumsallaştırılan LGBTİ+ karşıtlığı medyada da yansımaları buldu. Medyada artık tesadüfi olmayan bir LGBTİ+ karşıtlığını gözlemliyoruz. Medyadaki ayrımcılık ve nefret söylemi, Hükümet'in ve kamu görevlilerinin açıklama ve uygulamalarıyla paralel bir şekilde ilerliyor. Haliyle medyayı ve medyadaki dönüşümü anlamak için bir yandan medyadaki sahiplik ilişkilerine ve Hükümet'in medyaya olan etkisine, medyanın artan bir şekilde tek sesli bir yankı odasına dönüştüğü gerçeğine de dikkat etmek gerekiyor. Özellikle nefret söylemi ve ayrımcılık içeren haberlerin bir gazetede yayınlandıktan sonra aynı hızla hem yaygın hem yerel basında yaygınlaşması da önemli bir gerçek olarak ortada duruyor. Nefret söylemi ve ayrımcılık büyük bir hızla yankılanır ve çarpan etkisiyle yaygınlaşırken; LGBTİ+ haklarını gözeten yayın organlarının etki alanları kısıtlı kalıyor. Bunda, LGBTİ+ haklarını gözeten yayın organlarının; LGBTİ+ karşıtı kampanya odaklarına göre çok daha kısıtlı maddi imkanlara, dağıtım ağına ve siyasi desteğe sahip olması da önemli bir etken. Özetle, kamu-nun tutumu bu raporda açığa çıkardığımız kamplaşma ve LGBTİ+ karşıtı nefret kampanyalarında hiç olmadığı kadar belirleyici bir hale geldi.

Yıllara göre haber sayıları şöyle:

- 2017 – Toplam haber: 2388, Hak haberciliği: 1097, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1291
- 2018 – Toplam haber: 2278, Hak haberciliği: 1148, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1130

- 2019 – Toplam haber: 2643, Hak haberciliği: 1150, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1493
- 2020 – Toplam haber: 3459, Hak haberciliği: 1366, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 2093
- *Senelere göre nefret söylemi, ayrımcı dil ve önyargının grafiği incelendiğinde; 2018'den 2020'ye her üç başlıkta da oransal bir artış yaşandığı gözleniyor. Bu durum, yazılı basında belli gazetelerin LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştürmesi ve sistematik olarak LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini hedef göstermesi ile açıklanabilir. Medyadaki LGBTİ+ karşıtlığı ve düşmanlığı, tesadüfi ya da rastlantısal değil. Gerek bu raporda gerekse de diğer izleme faaliyetlerimizde belli dönemlerde kamu otoritelerinin, bakanların, Cumhurbaşkanı'nın ve üst düzey kamu görevlilerinin LGBTİ+'ları hedef alan açıklamalarına paralel bir şekilde medyada çok hızlı bir şekilde düşmanlaştırma politikalarının devreye sokulduğunu fark ediyoruz. Medyada bir yandan siyasetçilere ve topluma “LGBTİ+'lara karşı olmaları” mesajı da yer alıyor. LGBTİ+ karşıtı medya, LGBTİ+'lar ve hakları söz konusu olduğunda hem refleksif hem de proaktif bir yayıncılığı el ele yürütüyor. LGBTİ+ karşıtlığı hem bir hedefe hem de amaca dönüşüyor.

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle kutluyor. Film yönetmenliği, Çikolata Bebekler

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşündürmeyi be

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarih Mützesi web site olarak izlenebilir

Yönetmen: Oyuncular: son, Duha, hael, Vj

Yayın Adı: Çikolata Bebekler
Yayın Tarihi: 1997
Yayın Yeri: İstanbul
Yayın Türü: Film
Yayın Durumu: Aktif
Yayın Sıklığı: Haftalık
Yayın Dil: Türkçe
Yayın Ücreti: 0,00 TL
Yayın Kategorisi: Film

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

RTÜK Başkanı Sahin'in suç işlediği iddiaları... RTÜK Başkanı Sahin'in suç işlediği iddiaları...

BTİ+'lar 2019'u da haklarıyla geçirdi

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği anlamındaki ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış olduğunu dikkat çekildi.

- Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin dağılımı şöyle:
- Nefret cinayeti: 5
  - Nefret suçu: 13
  - Nefret söylemi: 6
  - Cinsel şiddet vakası: 2

- İskence ve kötü muamele sayısı ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Haber Merkezi

LGBTİ+ bireyler ya da mevzuatta yoklar!

Konserne çalışıyor, din ve inanca dayalı değil bir ülkede ayrımcılığa maruz bırakılmayacağını söyleyen Yaşarbağlı, LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığını, Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesini gerektirdiğini ifade etti.

Yaşarbağlı, "LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığını, Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesini gerektirdiğini ifade etti."

ANSIZIYAN DAYANAMADU

Fransızca "2021 in başlarında Paris'te meydana gelen bir olayın ardından..."

Sapkın dernekler KAPATILSINI

LGBTİ+ sapkınlarını, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı...

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Pembe Hayat KuirFest, bugün 9. acılığ partisinin 23 Ocak'ta başlayacak...

'Öldürülmeden devamıza bakmıyoruz'

Trans kadın Ayda Ender, "Öldürülmeden devamımıza bakmıyoruz" dedi...

Onur Yürüyüşü 'online' yapıldı

Onur Yürüyüşü, 'online' yapıldı. Pandemi nedeniyle...

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasetçiler geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Bilim Uzmanlarını da Almanya'nın özgürlük değerine aykırı hareketleri konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasetçiler geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Bilim Uzmanlarını da Almanya'nın özgürlük değerine aykırı hareketleri konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasetçiler geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Bilim Uzmanlarını da Almanya'nın özgürlük değerine aykırı hareketleri konusunda uyardı.

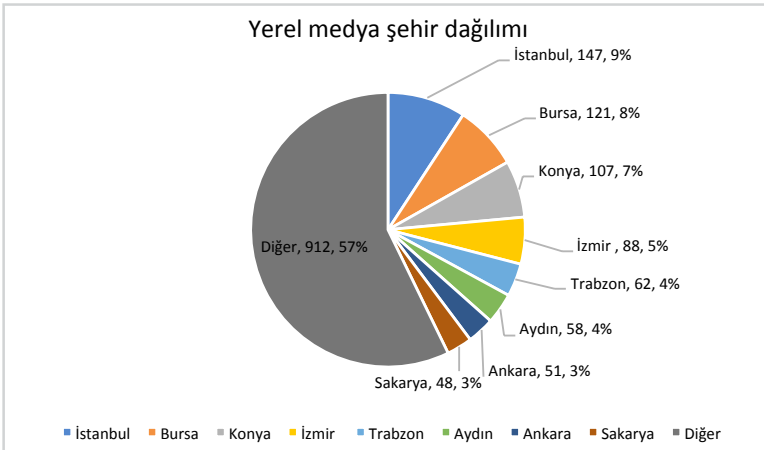
ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Gazetenin türü

Araştırma kapsamında 2020 yılında yazılı basında yayınlanan 3476 metni inceledik. Bu metinlerin yaklaşık yüzde 54'ü (1882 metin) ulusal medyada yayınlanırken; yüzde 46'sı (1594 metin) yerel medyadaydı.

Yerel medya şehir dağılımı

LGBTİ+ içerikli haber ve köşe yazıları en çok İstanbul'da yayınlanan yerel medya organlarında kendisine yer bulabildi. İstanbul'u Bursa ve Konya takip etti.

LGBTİ+'ları sayfalarına taşıyan yerel gazetelerin en çok yayınlandığı 8 il sırasıyla İstanbul, Bursa, Konya, İzmir, Trabzon, Aydın, Ankara ve Sakarya'ydı.

Yerel medyada yayınlanan metinlerin sayı ve yüzdeleri şöyle:

- İstanbul, 147 metin, yaklaşık yüzde 9
- Bursa, 121 metin, yaklaşık yüzde 8
- Konya, 107 metin, yaklaşık yüzde 7
- İzmir, 88 metin, yaklaşık yüzde 5
- Trabzon, 62 metin, yaklaşık yüzde 4
- Aydın, 58 metin, yaklaşık yüzde 4
- Ankara, 51 metin, yaklaşık yüzde 3
- Sakarya, 48 metin, yaklaşık yüzde 3

İstanbul'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

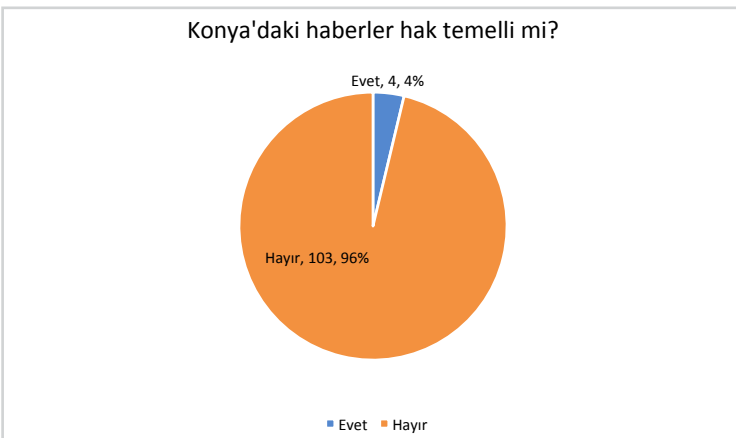
Yerel medyada en çok haberin çıktığı şehir olan İstanbul'daki haberlerin dağılımını incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LGBTİ+'lar olan haberlerin çok büyük bir çoğunluğunun ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 29'u (42) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 71'ine tekabül ediyor.

Bursa'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

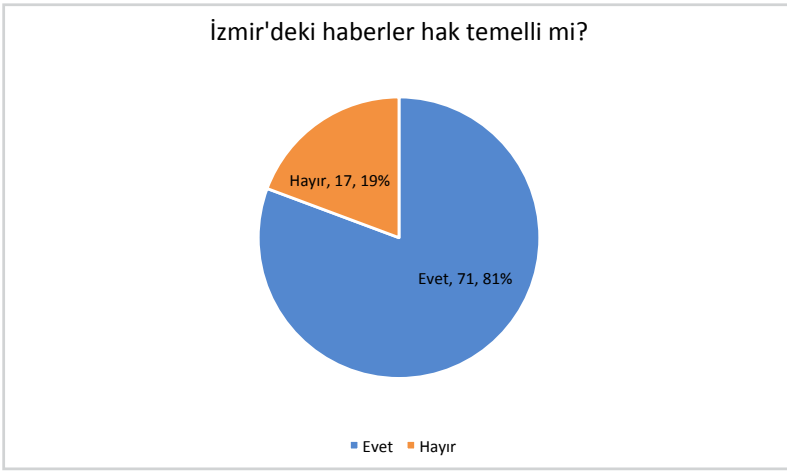
Bursa'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LGBTİ+'lar olan haberlerin çok büyük bir çoğunluğunun ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 31'i (38 metin) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 69'una tekabül ediyor.

Konya'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

Konya'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konu- su LGBTİ+'lar olan haberlerin neredeyse tamamının ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 4'ü (4 metin) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 96'sına tekabül ediyor.

İzmir'deki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

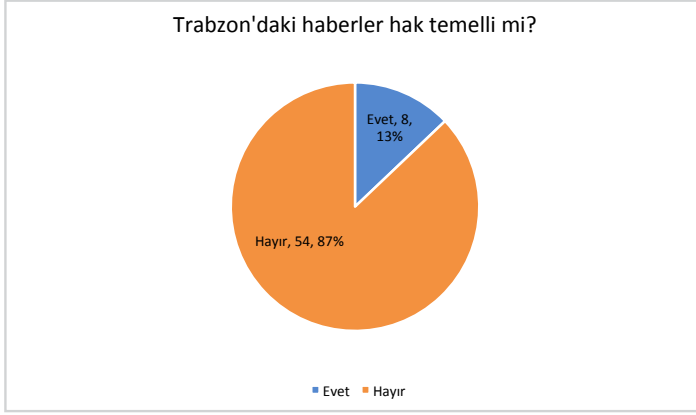

İzmir'deki haberlerin dağılımı incelendiğinde İzmir'deki yerel gazetelerin, yerel basındaki olumsuz LGBTİ+ temsiline karşı önemli bir örnek oluşturduğu görü- lüyor. Yayınlanan LGBTİ+ bağlantılı haberlerin yüzde 81'inde (71 metin) LGBTİ+ haklarının gözetildiğini, yüzde 19'unda (17 metin) ise LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiğini gözlemledik. 2020 yılında İzmir'de LGBTİ+ haklarını gündemleştirme konusunda İz Gazete öne çıkarken; İzmir'de işlenen Hande Buse Şeker cinayeti- nin davası da yerel basında sıklıkla haber oldu.

Trabzon'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

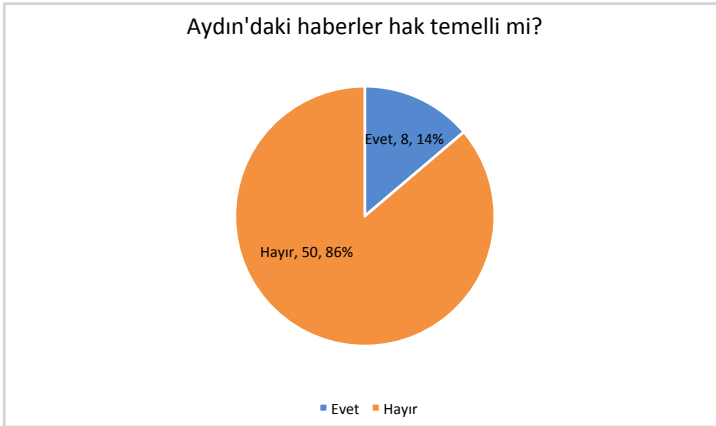
Trabzon'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konu- su LGBTİ+'lar olan haberlerin neredeyse tamamının ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayın- lanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 13'ü (8 metin) hak

temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 87'sine tekabül ediyor.

Aydın'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

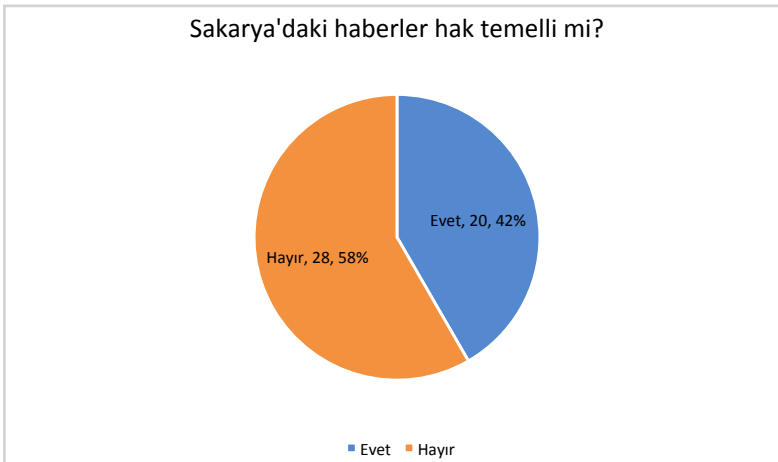
Aydın'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LGBTİ+'lar olan haberlerin neredeyse tamamının ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yalnızca yüzde 14'ü (8 metin) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 86'sına tekabül ediyor.

Ankara'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

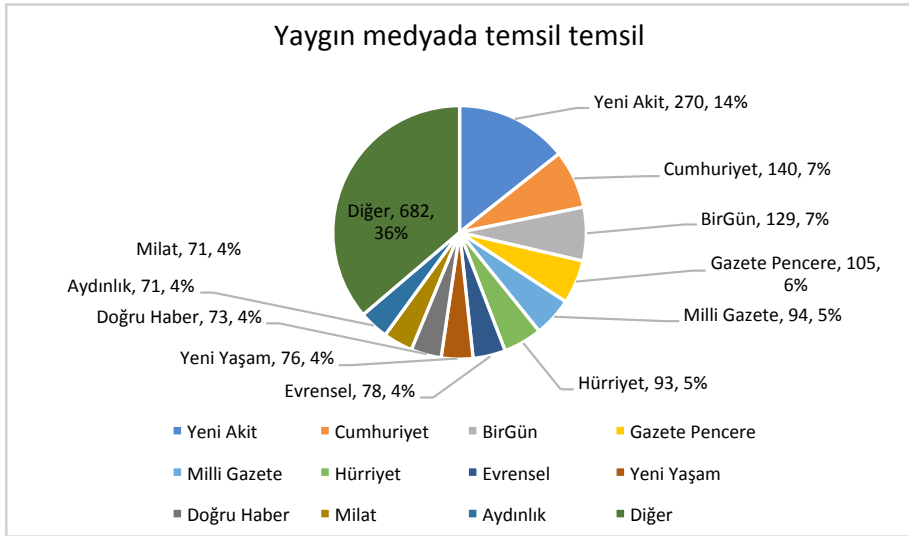
Ankara'da haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LGBTİ+'lar olan haberlerin önemli bir çoğunluğunda LGBTİ+ haklarına saygılı, olumlu bir temsil gözlemleniyor. Haberlerin yüzde 73'ünde (37 metin) LGBTİ+ hakları gözetildi. Ankara'da özellikle LGBTİ+ derneklerinin çalışmaları ve Çankaya Belediyesi'nin Eşitlik ve Farkındalık Ayı etkinlikleri yerel basında kendisine yer buldu.

Sakarya'daki yerel gazetelerde çıkan LGBTİ+ içerikli haberlerin LGBTİ+ hakları bağlamında değerlendirilmesi

Sakarya'daki haberlerin dağılımı incelendiğinde şehirde 2020'de yayınlanan konusu LGBTİ+'lar olan haberlerin yarısından fazlasının ya LGBTİ+'lara yönelik hak ihlali içerdiği ya da önyargıyı yaygınlaştırdığı açığa çıkıyor. Şehirde yayınlanan haber, köşe yazısı ya da söyleşilerin yüzde 42'si (20 metin) hak temelli haber örneği olarak değerlendirildi. LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği metinler, şehirde yayınlanan yerel gazetelerdeki metinlerin yüzde 58'ine tekabül ediyor.

Yaygın medyada temsil

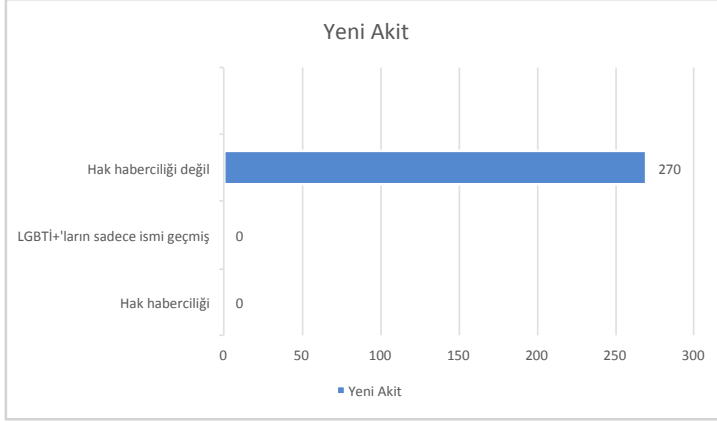

Yaygın medyada 2020 yılında LGBTİ+'ların yer aldığı 1882 haber, söyleşi ve köşe yazısı yayınlandı. Yayınladıkları haber, köşe yazısı ve söyleşilerin ayrımcılık, nefret söylemi, önyargı veya LGBTİ+'lara yönelik herhangi bir hak ihlali içerip içermediğine bakılmaksızın LGBTİ+'ları sayfalarına taşıyan ilk 11 gazete şöyleydi:

- Yeni Akit, 270 metin, yaklaşık yüzde 14
- Cumhuriyet, 140 metin, yaklaşık yüzde 7
- BirGün, 129 metin, yaklaşık yüzde 7
- Gazete Pencere, 105 metin, yaklaşık yüzde 6
- Milli Gazete, 94 metin, yaklaşık yüzde 5
- Hürriyet, 93 metin, yaklaşık yüzde 5
- Evrensel, 78 metin, yaklaşık yüzde 4
- Yeni Yaşam, 76 metin, yaklaşık yüzde 4

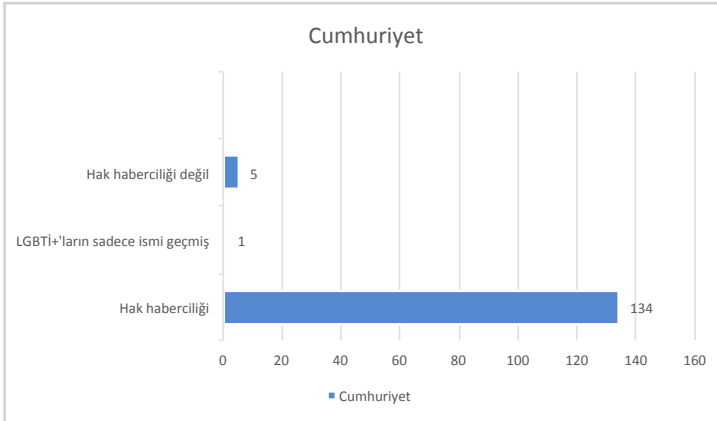
- Doğru Haber, 73 metin, yaklaşık yüzde 4
- Milat, 71 metin, yaklaşık yüzde 4
- Aydınlık, 71 metin, yaklaşık yüzde 4

■ Yeni Akit

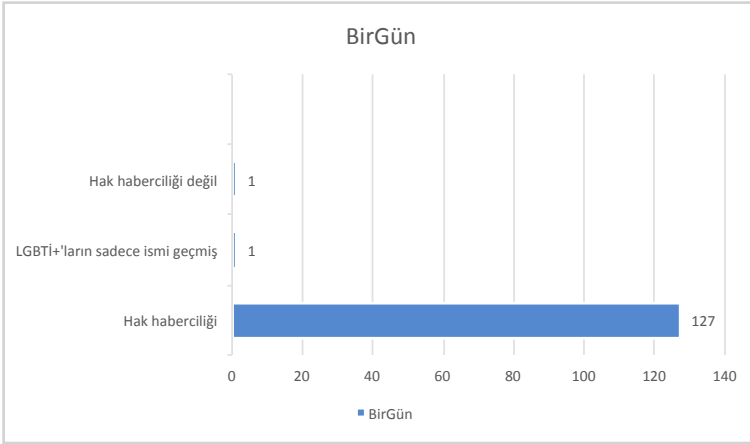
Yeni Akit'te 2020 yılında yayınlanan 270 haber, söyleşi ya da köşe yazısının tamamında ayrımcı dil ya da nefret söylemi üretildi. Yıl boyunca LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini haber ve köşe yazılarıyla hedef gösteren Yeni Akit, özellikle İstanbul Sözleşmesi tartışmaları ve Diyanet'in hutbesinin ardından karalama kampanyalarına hız verdi. Yeni Akit'in sistematik nefret kampanyası kapsamında ürettiği içerikleri özellikle yerel basında tekrar tekrar kullanıldı. Yeni Akit, LGBTİ+ düşmanlığını yayın politikasının temel eksenlerinden biri olarak kurguladı.

■ Cumhuriyet

Cumhuriyet gazetesinde 2020 yılında LGBTİ+’larla ilişkili 140 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Bu içeriklerden bir tanesinde LGBTİ+’ların sadece ismi geçiyordu. Gazetede yayınlanan 134 içeriği hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Cumhuriyet, LGBTİ+’ların medyadaki olumlu ve eşit temsiline 134 metinle katkı sağlarken; 5 metinde LGBTİ+’ları stereotiplere hapsetti ya da ayrımcı dil kullandı. Olumlu temsil yaratan 134 metnin 52’si haber, 51’i köşe yazısı sadece 12’si söyleşiydi. Gazete özellikle kültür sanat alanında sansür tartışmaları, İstanbul Sözleşmesi ve Diyanet’in hutbesinin ardından yaşanan sürece dair haberlerinde LGBTİ+’lara yer verdi.

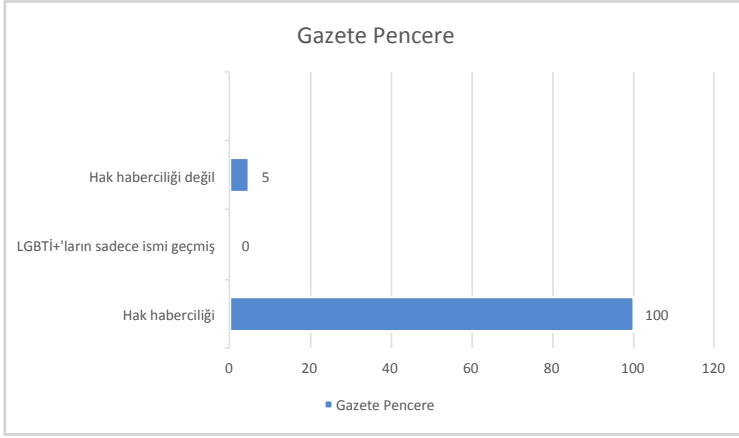
■ BirGün

BirGün gazetesinde 2020 yılında LGBTİ+’larla ilişkili 129 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Bu içeriklerden bir tanesinde LGBTİ+’ların sadece ismi geçiyordu. Gazetede yayınlanan 127 içeriği hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. BirGün, LGBTİ+’ların medyadaki olumlu ve eşit temsiline 127 metinle katkı sağlarken; 1 metinde LGBTİ+’ları stereotiplere hapsetti ve LGBTİ+’larla ilgili yanlış bilgileri yaygınlaştırdı. Olumlu temsil yaratan 127 metnin 71’i haber, 43’ü köşe yazısı sadece 5’i söyleşiydi. Gazete özellikle RTÜK’ün LGBTİ+ sansürü, İstanbul Sözleşmesi ve Diyanet’in hutbesinin ardından yaşanan sürece dair haberlerinde LGBTİ+’lara yer verdi.

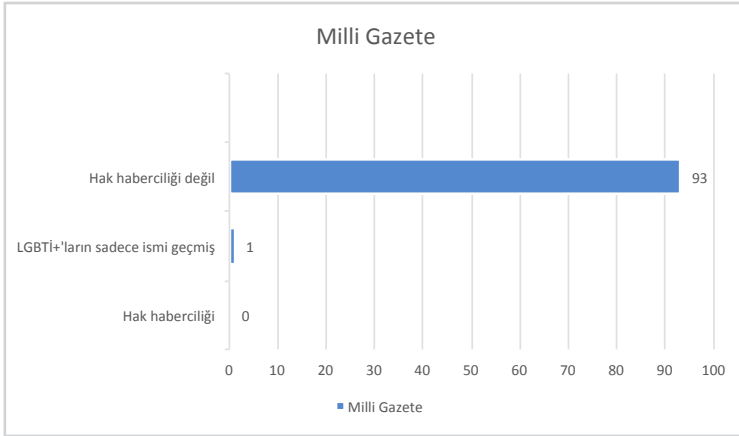
■ Gazete Pencere

Gazete Pencere’de 2020 yılında LGBTİ+’larla ilişkili 105 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Gazetede yayınlanan 100 içeriği hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Gazete Pencere, LGBTİ+’ların medyadaki olumlu ve eşit temsiline 100 metinle katkı sağlarken; 5 metinde LGBTİ+’ları ayrımcı bir dille sayfalarına taşıdı, haberi LGBTİ+’lara nefret söylemini haklı gösterecek şekilde kurdu. Olum-

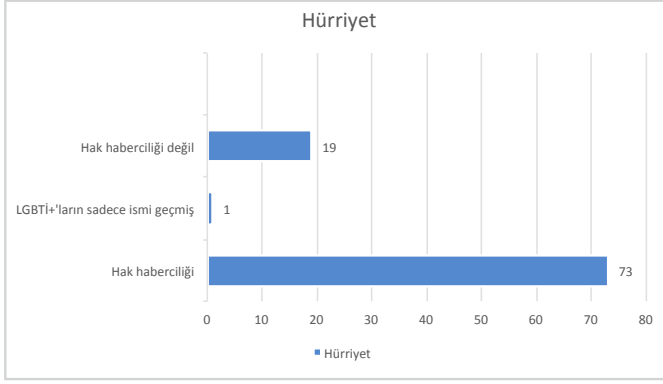
lu temsil yaratan 100 metnin 46'sı haber, 47'si köşe yazısı sadece 3'ü söyleşiydi. Gazete özellikle İstanbul Sözleşmesi ve Diyanet'in hutbesinin ardından yaşanan sürece dair haberlerinde LGBTİ+'lara yer verdi.

■ Milli Gazete

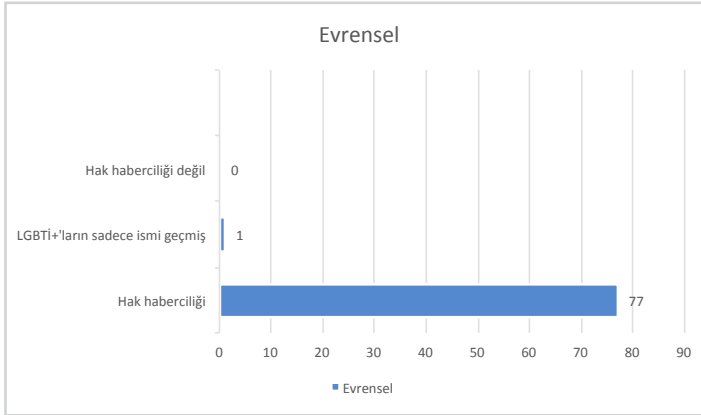
Milli Gazete'de 2020 yılında yayınlanan 93 haber, söyleşi ya da köşe yazısının tamamında ayrımcı dil ya da nefret söylemi üretildi, 1 metinde ise LGBTİ+'ların sadece adı geçti. Yıl boyunca LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini haber ve köşe yazılarıyla hedef gösteren Milli Gazete, özellikle İstanbul Sözleşmesi tartışmaları ve Diyanet'in hutbesinin ardından karalama kampanyalarına hız verdi. LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ örgütlerine neredeyse her içeriğinde "sapkın" diyen Milli Gazete, "aile" ve "din" eksenli içeriklerinde LGBTİ+'ları hedef gösterdi. LGBTİ+ örgütlenmesinden "aileyi yıkma projesi" olarak bahseden Milli Gazete, LGBTİ+ örgütlerinin insan hakları çalışmalarını hedef göstermekten de geri durmadı.

■ Hürriyet

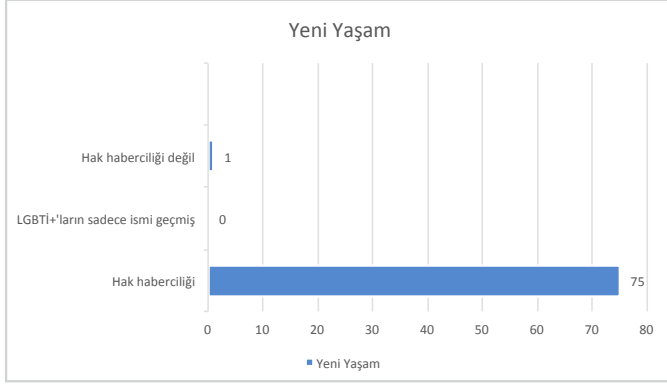
Hürriyet'te 2020 yılında LGBTİ+'larla ilişkili 93 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Gazetede yayınlanan 73 içeriği hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Hürriyet, LGBTİ+'ların medyadaki olumlu ve eşit temsiline 73 metinle katkı sağlarken; 19 metinde LGBTİ+'ları ayrımcı bir dille sayfalarına taşıdı, nefret söylemi üretti. Gazete özellikle kültür sanat, yaşam haberleriyle dış haberlerde ve köşe yazılarında LGBTİ+'ları olumlu bir temsille sayfalarına taşırken; İstanbul Sözleşmesi ve Diyanet'in hutbesinin ardından yaşanan sürece dair haberlerinde nefret söylemi üretti.

■ Evrensel

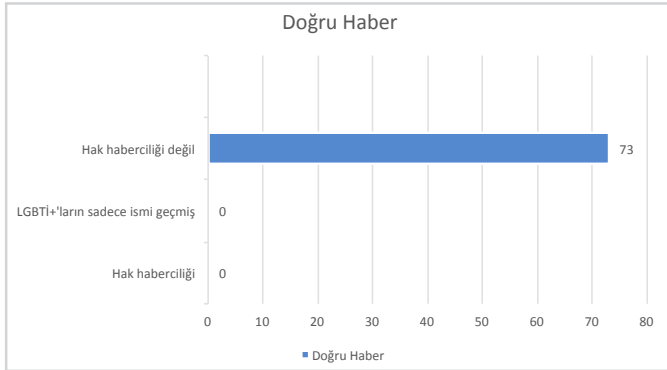
Evrensel gazetesinde 2020 yılında LGBTİ+'larla ilişkili 78 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Bu içeriklerden bir tanesinde LGBTİ+'ların sadece ismi geçiyordu. Geri kalan 77 içeriğin tamamını hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Olumlu temsil yaratan 77 metnin 35'i haber, 34'ü köşe yazısı sadece 5'i söyleşiydi. Gazete özellikle sansür, İstanbul Sözleşmesi ve nefret suçlarına ilişkin haberlerinde LGBTİ+'lara yer verdi.

■ Yeni Yaşam

Yeni Yaşam gazetesinde 2020 yılında LGBTİ+'larla ilişkili 76 haber, söyleşi ya da köşe yazısı yayınlandı. Bu içeriklerden bir tanesinde LGBTİ+'larla ilgili yanlış bilgiler yayınlattırıldı. Geri kalan 75 içeriğin tamamını hak haberciliği kapsamında değerlendirdik. Olumlu temsil yaratan 75 metnin 48'i haber, 18'i köşe yazısı sadece 4'ü söyleşiydi. Gazete özellikle yerel ve merkezi siyasete ilişkin haberlerinde LGBTİ+'lara yer verdi.

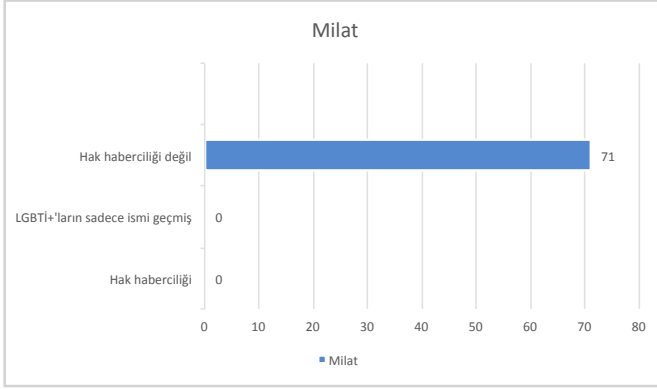
■ Doğru Haber

Doğru Haber'de 2020 yılında yayınlanan 73 haber, söyleşi ya da köşe yazısının tamamında ayrımcı dil ya da nefret söylemi üretildi. Yıl boyunca LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini haber ve köşe yazılarıyla hedef gösteren Doğru Haber, özellikle İstanbul Sözleşmesi tartışmaları ve Diyanet'in hutbesinin ardından karalama kampanyalarına hız verdi. LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ örgütlerine neredeyse her içeriğinde "sapkın" diyen Doğru Haber, "aile" ve "din" eksenli içeriklerinde LGBTİ+'ları hedef gösterdi. LGBTİ+ örgütlenmesinden "aileyi yıkma projesi" olarak bahseden Doğru Haber, LGBTİ+ örgütlerinin insan hakları çalışmalarını hedef göstermekten de geri durmadı.

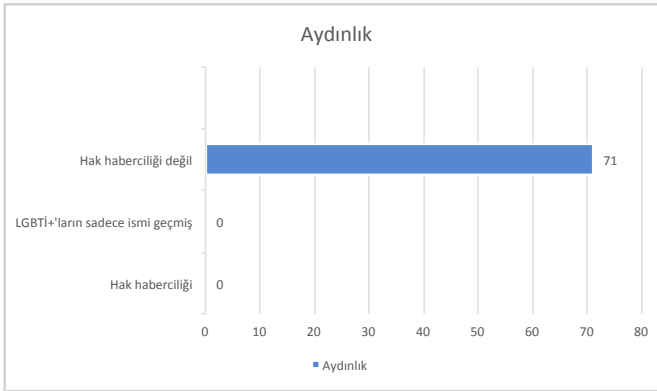

■ Milat

Milat'ta 2020 yılında yayınlanan 71 haber, söyleşi ya da köşe yazısının tamamında ayrımcı dil ya da nefret söylemi üretildi. Yıl boyunca LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini haber ve köşe yazılarıyla hedef gösteren Milat, özellikle İstanbul Sözleşmesi tartışmaları ve Diyanet'in hutbesinin ardından karalama kampanyalarına hız verdi. LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ örgütlerine neredeyse her içeriğinde "sapkın" diyen Milat, "aile" ve "din" eksenli içeriklerinde LGBTİ+'ları hedef gösterdi. LGBTİ+ örgütlenmesinden "aileyi yıkma projesi" olarak bahseden Milat, LGBTİ+ örgütlerinin insan hakları çalışmalarını hedef göstermekten de geri durmadı.

■ Aydınlık

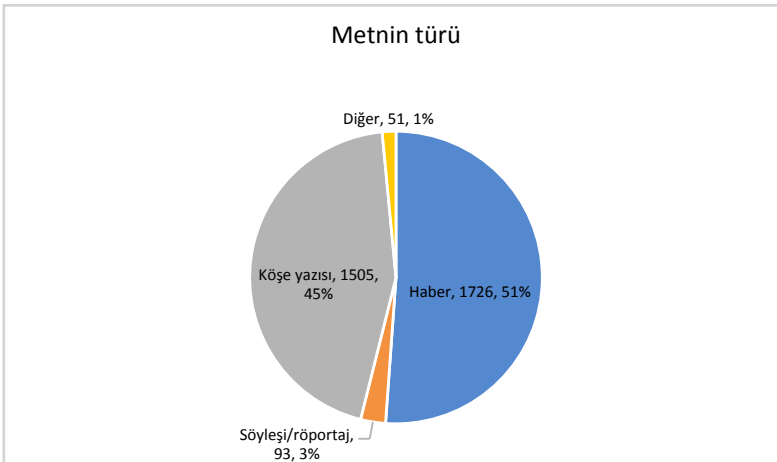
Aydınlık'ta 2020 yılında yayınlanan 71 haber, söyleşi ya da köşe yazısının tamamında ayrımcı dil ya da nefret söylemi üretildi. Yıl boyunca LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini haber ve köşe yazılarıyla hedef gösteren Aydınlık, özellikle İstanbul Sözleşmesi tartışmalarıyla karalama kampanyalarına hız verdi. Aydınlık, yabancı düşmanlığı ile LGBTİ+ düşmanlığını da birleştirerek LGBTİ+ örgütlerinin insan hakları çalışmalarını hedef göstermekten de geri durmadı.

Haberde doğrudan LGBTİ+'ları konu edinen bir içerik var mı?

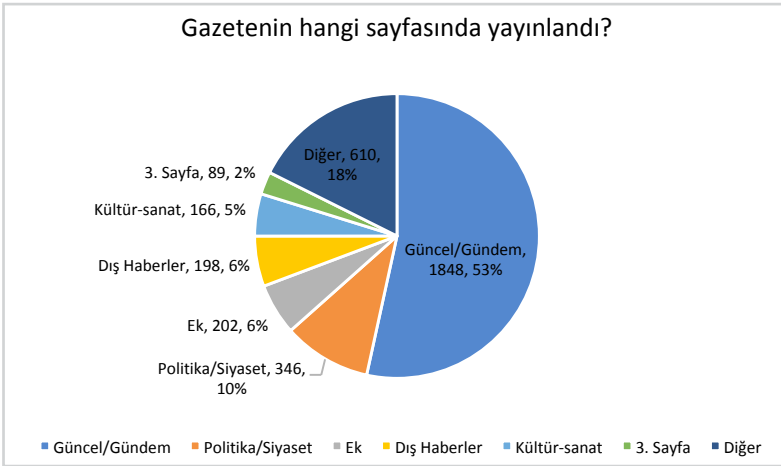
2020 yılı boyunca belirlediğimiz anahtar kelimeler üzerinden yaygın ve yerel medyada yer alan 3476 haber, söyleşi ya da köşe yazısını inceledik. İncelediğimiz metinlerin 17'sinde LGBTİ+'lar metnin konusu değildi, sadece isim olarak yer alıyordu. Bu haberler çıkartıldığında 2020 yılında toplam 3459 haber, söyleşi ya köşe yazısında LGBTİ+'lar yer aldı. Gazete ve şehir bazlı incelememizde LGBTİ+'ların gazete sayfalarında özne olarak yer alıp almadığını ölçmek için konusu doğrudan LGBTİ+'lar olmayan haberlere de değindik ancak incelemenin bundan sonraki kısmında bu 3459 haberi esas alacağız.

Metnin türü

LGBTİ+ları konu edinen içeriklerin yüzde 56'sını (1473) haberler oluşturdu. LG-BTİ+lar 1037 köşe yazısında (yüzde 40) yer alırken söyleşi ve röportajlar için bu oran 82 ile yüzde 3'te kaldı. Köşe yazısı ve haberin aksine öznelerin seslerini daha fazla duyurabilmesini sağlayan söyleşi ve röportajlarda LGBTİ+lar çok az yer alabildi.

Gazetenin hangi sayfasında yayınlandı?

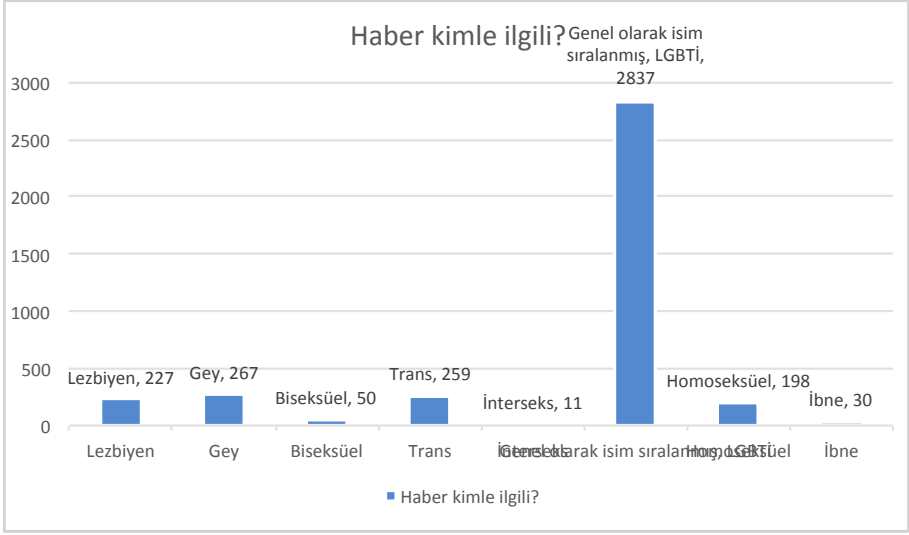
LGBTİ+ları konu edinen haber, söyleşi ve köşe yazıları en çok gazetelerin güncel/gündem sayfalarında (1848 içerik ile yüzde 53) yayınlandı. LGBTİ+lar gazetelerin politika/siyaset sayfalarında 346 haber ile yüzde 10 oranında yer alırken; gazetelerin eklerinde 202 metin (yüzde 6) yer aldı. Haberlerin yüzde 6'sı dış haberler sayfalarında yayınlandı.

LGBTİ+ların en çok güncel/gündem sayfalarında haber olması, gazetelerin LG-BTİ+ haklarını olumlu ya da olumsuz fark etmeksizin güncel konularla ilintili olarak ele aldığını, kapsamlı bir habercilik pratiğinin gelişmediğini gösteriyor.

Haber kimle ilgili?

Her ne kadar "LGBTİ+" ifadesinin kendisi tek bir kimliği işaret ediyor gibi algılan-sa da; yazılı basında lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks çeşitliliğinin ne ölçüde temsil edildiğine ayrıca odaklandık.

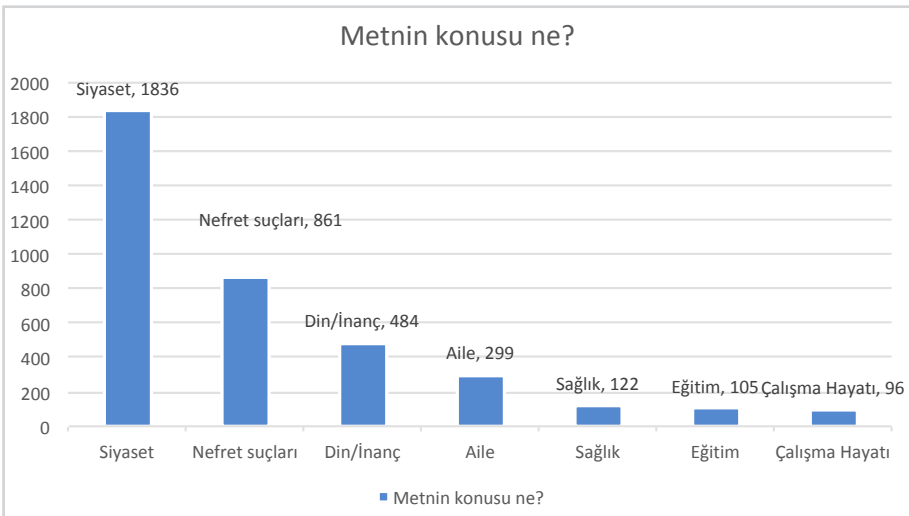
Bir yıl boyunca üretilen 3459 içeriğin büyük bir çoğunluğunda genel olarak LG-BTİ ya da LGBTİ+ ifadesi kullanıldı. Haberlerde kendisine en çok yer bulabilen grup 267 içerikle geyler oldu.

LGBTİ+ toplumunun içinde en görünmez gruplar ise biseksüeller ve intersekslerdi. Medyada intersekslere ilişkin sadece 11 metin yer aldı. Biseksüeller ise sadece 50 metinde yer aldı.

Gazetelerin sadece genel olarak isimleri sıralamakla yetinmesi, LGBTİ+ şemsiyesi içerisinde yer alan hiçbir cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ya da cinsiyet ifadesine dair yeterli sayıda kapsamlı içerikler üretmemesi 2020 yılında da devam etti.

Metnin konusu ne?

LGBTİ+'lar 2020'de en çok siyaset (1836 metin) haberlerinde yer aldı. Siyaseti 861 metinle nefret suçları takip etti. LGBTİ+'ların en çok temsil edildiği haberler arasında 484 metinle din ve inanca ilişkin haberler de yer alıyor.

Temel hak alanlarından olan eğitim, sağlık ve çalışma alanlarında ise LGBTİ+'lar kendine çok az yer bulabildi.

Bu metin hak temelli habercilik kapsamında değerlendirilebilir mi?

Bir yıl boyunca LGBTİ+'ları konu edinen haber, söyleşi ve köşe yazılarını incelediğimiz araştırmamızda metinlerin yüzde 39'unu (1366) hak haberciliği kapsamında değerlendirdik.

Araştırma yöntemimize göre bir metnin hak haberciliği kapsamında değerlendirilmesi için aşağıda sıralanan niteliklerden en az birisini taşıması gerekiyor:

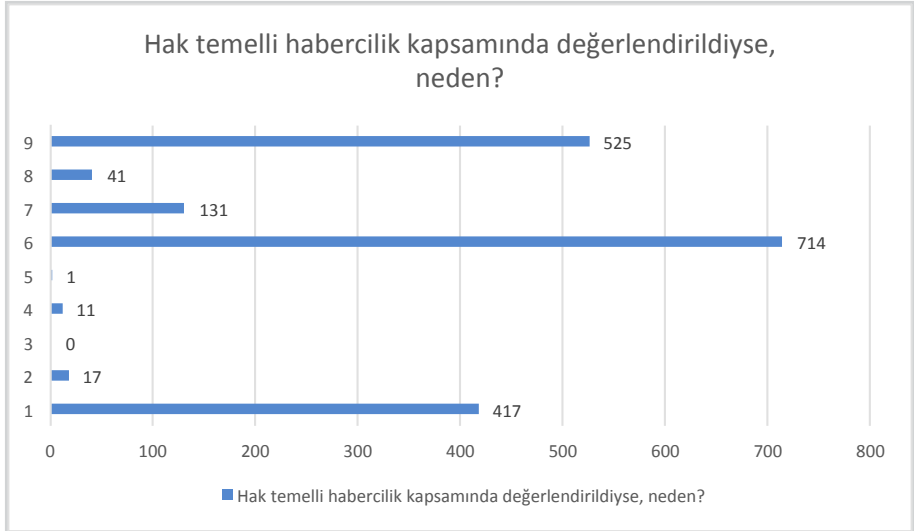
- LGBTİ+'ların insan haklarına saygılı haber yapılmış
- LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş
- LGBTİ+ örgütlerinin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş
- Kaos GL'nin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)
- Kaos GL'nin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)

- LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcılık, nefret saldırısı gibi hak ihlallerini hak temelli habercilik ilkeleri çerçevesinde görünür kılmış
- Başarı hikayesi doğru biçimde aktarılmış
- LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler doğru bir biçimde görünür kılınmış
- LGBTİ+'lara yönelik insan hakları ihlallerine karşı mücadele yöntemlerinden bahsedilmiş

Bütün metinlerin yarısından fazlasını (yüzde 61) oluşturan 2093 metni ise hak haberciliğine aykırı bulduk. Bu metinlerde ya LGBTİ+'ların temel haklarının ihlal edildiğini, nefret söylemi ve/veya ayrımcı dil içerdiğini ya da metinlerin LGBTİ+'lara ilişkin önyargıları beslediğini tespit ettik.

2019 yılında bu oranlar neredeyse yarı yarıya iken, 2019'da LGBTİ+'ların haklarını ihlal eden, nefret söylemini yayan, ayrımcı dil kullanan, önyargılı içerik sayısında hem rakamsal hem de oransal anlamda bir artış yaşandı.

Hak temelli habercilik kapsamında değerlendirildiyse, neden?

1. LGBTİ+'ların insan haklarına saygılı haber yapılmış
2. LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş
3. LGBTİ+ örgütlerinin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş

4. Kaos GL'nin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)
5. Kaos GL'nin diğer hak alanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiş (Dernek ya da dernek adına konuşan bir kişinin görüşleri haberde çarpıtmadan yer almış)
6. LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcılık, nefret saldırısı gibi hak ihlallerini hak temelli habercilik ilkeleri çerçevesinde görünür kılmış
7. Başarı hikayesi doğru biçimde aktarılmış
8. LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler doğru bir biçimde görünür kılınmış
9. LGBTİ+'lara yönelik insan hakları ihlallerine karşı mücadele yöntemlerinden bahsedilmiş

Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen 1366 metni detaylıca incelediğimizde haberlerin önemli bir bölümünde (417 metin) sadece LGBTİ+'ların temel insan haklarına saygılı bir habercilikle yetinildiği açığa çıkıyor.

Yine 2020'de hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 50'sinde (714 metin); yayınlanan bütün haberlerin ise sadece yüzde 20'sinde LGBTİ+'ların yaşadığı ayrımcılık, nefret saldırısı gibi hak ihlallerini hak temelli habercilik ilkeleri çerçevesinde görünür kılındı. 525 haberde bu ihlallere karşı mücadele yöntemlerinden bahsedildi.

Hak ihlallerinin yanı sıra başarı hikayelerinin ve LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler görünür kılınmasında oranlar şöyle:

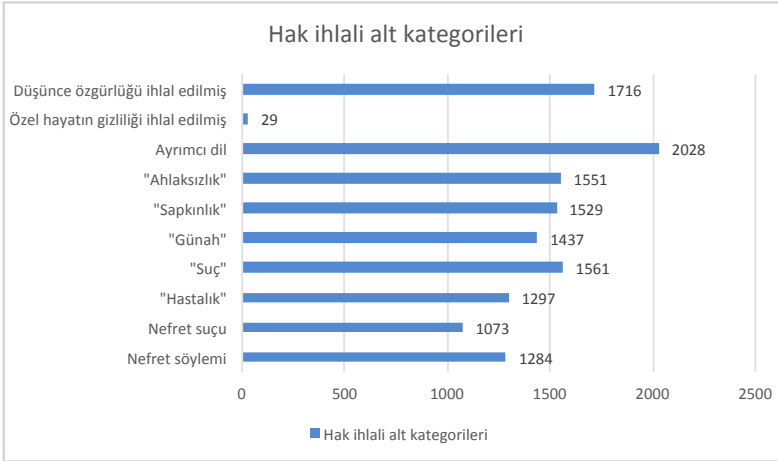
- Başarı hikayelerinin görünür kılınması (131): Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 9'u; bütün haberlerin yüzde 4'ü
- LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinliklerin doğru bir biçimde görünür kılınması (41): Hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 3'ü; bütün haberlerin yüzde 1'i.

LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşleri 2020'de yazılı basında kendisine ancak 28 metinde yer bulabildi. Bu, hak haberciliği kapsamında değerlendirilen haberlerin yüzde 2'sini oluştururken, bütün haberlerin ise sadece yüzde 1'ine tekabül ediyor. Yazılı basında yer alan LGBTİ+ örgütlerinin LGBTİ+ haklarına ilişkin görüşlerinin yarısına yakını ise Kaos GL Derneği'nin çalışmaları ve dernek temsilcilerinin basına verdikleri demeçler oluşturuyor.

Hak temelli habercilik kapsamında değerlendirilmediyse, neden: Hak ihlali var mı?

Hak haberciliği kapsamında değerlendirilmeyen haberlerin yüzde 98'inde (2048); haber yoluyla cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli hak ihlaline yol açıldı. Haber, ayrımcı bir dille kuruldu ya da nefret söylemi ya da nefret suçu işlendi.

Hak ihlali alt kategorilerinde ayrımcı dil, LGBTİ+ kimliklerin suç, hastalık, sapkinlik, ahlaksızlık ya da günah olarak gösterilmesi, nefret söylemi, nefret suçu ve ifade ve örgütlenme özgürlüğünün ihlal edilmesi öne çıkıyor.

2020 yılında 2028 haber, söyleşi ve köşe yazısında LGBTİ+'lar ayrımcı bir dille temsil edildi. Bu, LGBTİ+'ları konu edinen bütün içeriklerin yüzde 58'ini oluşturuyor. Bütün metinlerin yüzde 37'sine tekabül eden 1284 metinde nefret söylemi tespit edildi. 1073 metinde ise LGBTİ+ kişiler ya da dernek, kurum ve kuruluşları hedef gösterilerek nefret suçu işlendi.

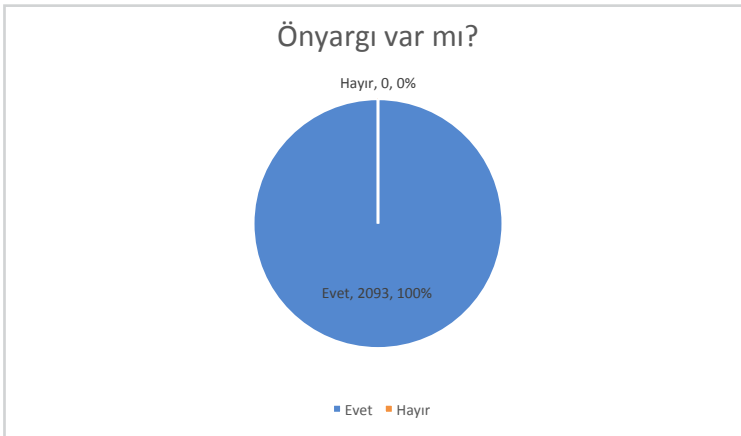
1561 metinde (LGBTİ+'ları konu alan metinlerin yüzde 45'i) lezbiyen, gey, biseksüel, trans ya da interseks olmak "suç" gibi gösterildi. 1551 metinde (yaklaşık yüzde 45) LGBTİ+'lar "ahlaksız" olarak işaretlendi. Bu oranlar "sapkınlık", "hastalık" ve "günah" olarak işaretlenmede ise şöyleydi:

- "Sapkınlık": 1529 metin, yüzde 44
- "Hastalık": 1297 metin, yüzde 37
- "Günah": 1437 metin, yüzde 41

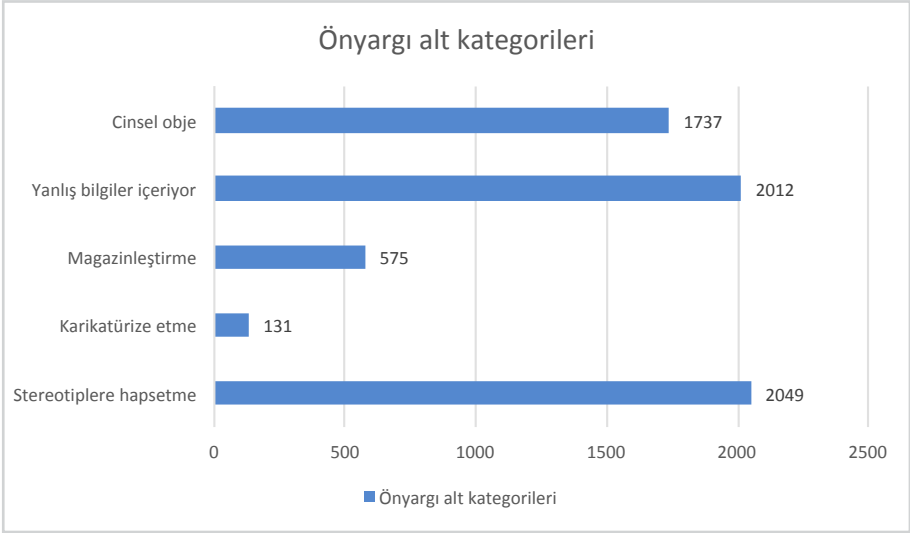
Özetle; 2020 yılı yazılı basında LGBTİ+ kimlik ve varoluşunun "ahlaksızlık", "hastalık", "sapkınlık", "suç" ve "günah" olarak gösterildiği bir yıl oldu. Yazılı basında ayrımcı dil çok sık bir biçimde kullanıldı. Metinlerin yarısından fazlası ayrımcıydı.

2020'de bütün metinlerin neredeyse yarısında (1716 metin) LGBTİ+'ların düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü ihlal etmeye çağrı vardı. "LGBTİ+ Dernekleri Kapatılsın" üstbaşlığıyla yıllardır sürdürülen karalama kampanyaları 2020 yılında Diyanet'in LGBTİ+'ları hedef gösteren hutbesi, pandemi ve İstanbul Sözleşmesi gündemleriyle birleşerek hız kazandı. Yazılı basında LGBTİ+'larla ilgili metinlerin neredeyse yarısında LGBTİ+ örgütlenmeleri hedef gösterildi, LGBTİ+ derneklerinin kapatılması çağrısı yapıldı veya yaygınlaştırıldı, LGBTİ+'ların varolmaları dahi hedef gösterildi ve LGBTİ+'ların ifade özgürlüğüne saldırıldı. Bu durum, LGBTİ+ karşıtlığının artık medyada kemikleşmiş bir hal aldığını gösteriyor.

Hak temelli habercilik kapsamında değerlendirilmediyse, neden: Önyargı var mı?

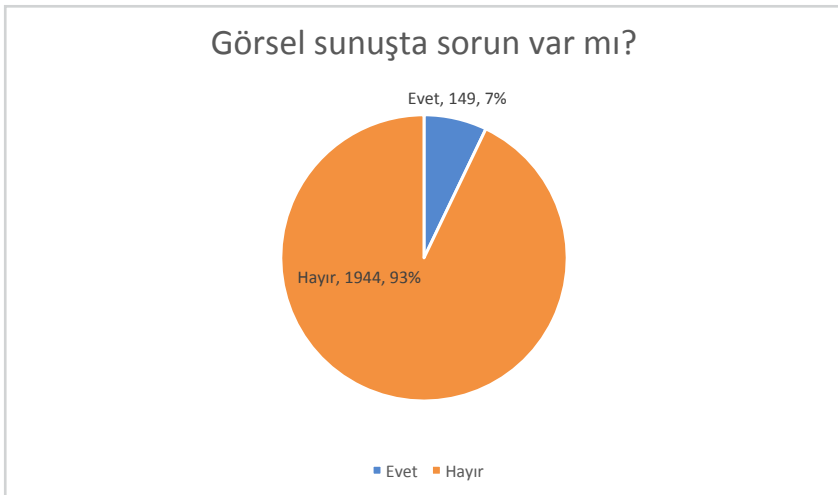

Hak haberciliği kapsamında değerlendirilmeyen haberlerin tamamında (2093) LGBTİ+'lara yönelik önyargı tespit edildi.

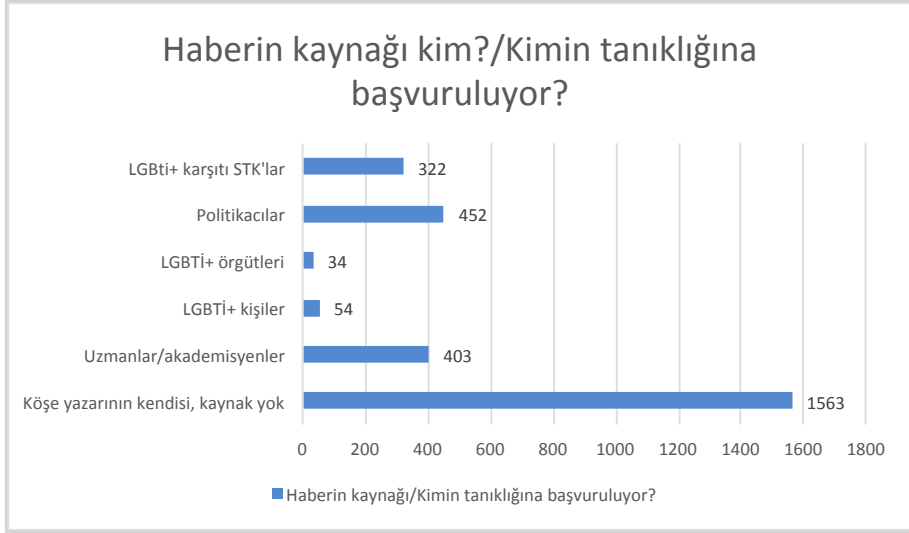

Önyargı başlığının alt kategorileri arasında LGBTİ+'lara ilişkin yanlış bilgiler ve stereotiplere hapsetme öne çıkıyor. 2020'de yazılı basında yüksek oranda LGBTİ+'lar hakkında yanlış bilgiler yer aldı. Bu yanlış bilgiler arasında örneğin bilimsel geçerliliği olmayan bazı iddialar, eşcinsellerin hepsinin çocukken tacize uğradığı gibi gerçekliği olmayan söylemler, trans geçiş sürecine dair genellemeler yer alıyor. Yıl boyunca 2012 metinde LGBTİ+'larla ilgili yanlış bilgiler dolaşıma girdi.

Görsel sunuşta sorun var mı?

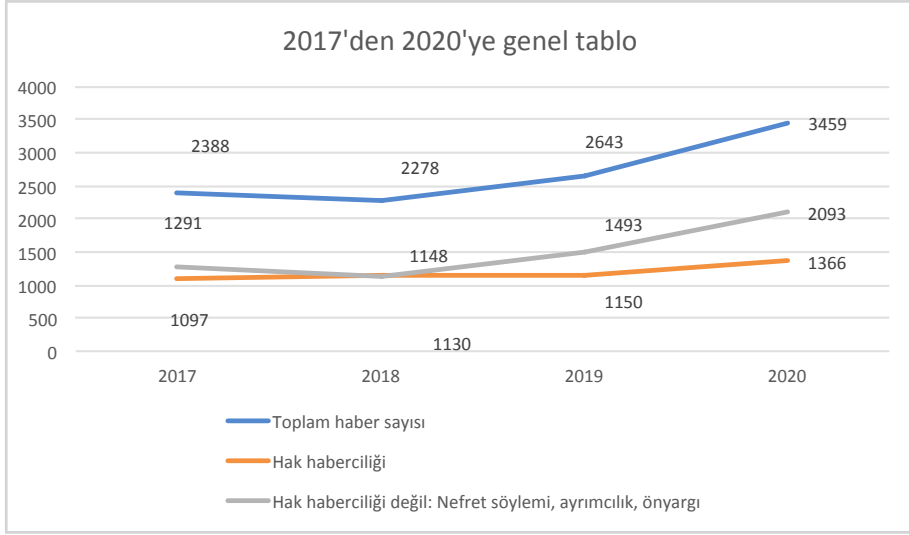
Haberin kaynağı kim?/Kimin tanıklığına başvuruluyor?

2020'de LGBTİ+'ların konu edildiği haberlerin büyük bir çoğunluğunda LGBTİ+ kişilerden ya da örgütlerinden çok politikacıların, LGBTİ+ karşıtı sivil toplum kuruluşlarının, uzman ve akademisyenlerin görüşlerine başvuruldu. Metinlerin büyük bir çoğunluğunda kaynak yoktu ya da köşe yazarı sadece kendi fikirlerinden bahsetti.

NE DEĞİŞTİ? 2017-2019 KARŞILAŞTIRMASI

2017 yılından 2020 yılına kadar toplam haber sayısı, hak haberciliği ve ayrımcılık, nefret söylemi açısından değişim incelendiğinde; 2018 yılına göre 2019'da haber sayısında bir artış olduğu ancak bu artışın sebebinin medyada temsilin iyileşmesinden kaynaklanmadığı görünüyor. Aksine medyada nefret ve ayrımcılık daha fazla metinde yer aldı ve oransal dağılımı da arttı.

2020 yılında yayınlanan haber sayısında geçmiş yıllara göre ciddi bir artış yaşandı. Buna paralel olarak LGBTİ+'ların olumsuz temsil edildiği, nefret söylemi ve/veya ayrımcı dil içeren metinlerin sayısı da arttı.

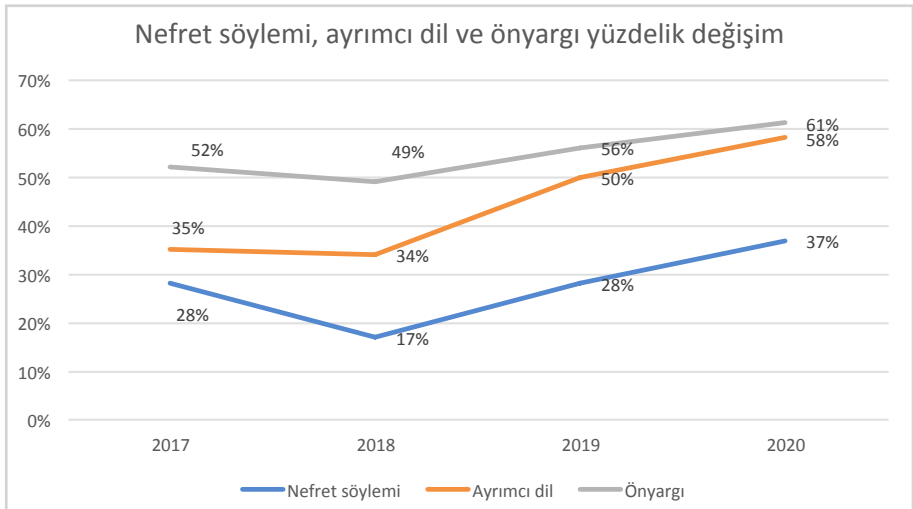
2020 yılında yayınlanan haberler incelendiğinde özellikle İstanbul Sözleşmesi etrafında şekillenen LGBTİ+ karşıtı kampanya ve Diyanet'in LGBTİ+'ları hedef gösteren hutbesinin ardından yaşananların bu artışın sebepleri arasında olduğu görülüyor. Koronavirüs pandemisi ile geçen 2020 yılı boyunca bir yandan medyada LGBTİ+ karşıtı kampanyalar yoğunlaştı. Sistemik ve organize bir şekilde yürütülen bu karalama kampanyaları hem yaygın medyada hem de yerel medyada yoğunluk kazandı. Buna karşılık LGBTİ+ haklarını gözetilen yayın organlarının haber sayılarında yaşanan artış, genel tabloyu değiştirecek ölçüde değildi.

2015 yılında Hükümet'in LGBTİ+'ları, hakları ve örgütlerini daha sistemik bir şekilde hedef almaya başlaması, LGBTİ+ karşıtlığının Hükümet yetkilileri eliyle kurumsallaştırılması, yasaklar ve devletin her kademesinde kurumsallaştırılan LGBTİ+ karşıtlığı medyada da yansımalarını buldu. Medyada artık tesadüfi olmayan

bir LGBTİ+ karşıtlığını gözlemliyoruz. Medyadaki ayrımcılık ve nefret söylemi, Hükümet'in ve kamu görevlilerinin açıklama ve uygulamalarıyla paralel bir şekilde ilerliyor. Haliyle medyayı ve medyadaki dönüşümü anlamak için bir yandan medyadaki sahiplik ilişkilerine ve Hükümet'in medyaya olan etkisine, medyanın artan bir şekilde tek sesli bir yankı odasına dönüştüğü gerçeğine de dikkat etmek gerekiyor. Özellikle nefret söylemi ve ayrımcılık içeren haberlerin bir gazete-de yayınlandıktan sonra aynı hızla hem yaygın hem yerel basında yaygınlaşması da önemli bir gerçek olarak ortada duruyor. Nefret söylemi ve ayrımcılık büyük bir hızla yankılanır ve çarpan etkisiyle yaygınlaşırken; LGBTİ+ haklarını gözeten yayın organlarının etki alanları kısıtlı kalıyor. Bunda, LGBTİ+ haklarını gözeten yayın organlarının; LGBTİ+ karşıtı kampanya odaklarına göre çok daha kısıtlı maddi imkanlara, dağıtım ağına ve siyasi desteğe sahip olması da önemli bir etken. Özetle, kamunun tutumu bu raporda açığa çıkardığımız kampaşma ve LGBTİ+ karşıtı nefret kampanyalarında hiç olmadığı kadar belirleyici bir hale geldi.

Yıllara göre haber sayıları şöyle:

- 2017 – Toplam haber: 2388, Hak haberciliği: 1097, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1291
- 2018 – Toplam haber: 2278, Hak haberciliği: 1148, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1130
- 2019 – Toplam haber: 2643, Hak haberciliği: 1150, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 1493
- 2020 – Toplam haber: 3459, Hak haberciliği: 1366, Nefret söylemi veya ayrımcılık: 2093

Senelere göre nefret söylemi, ayrımcı dil ve önyargının grafiği incelendiğinde; 2018'den 2020'ye her üç başlıkta da oransal bir artış yaşandığı gözleniyor. Bu durum, yazılı basında belli gazetelerin LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştürmesi ve sistematik olarak LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini hedef göstermesi ile açıklanabilir. Medyadaki LGBTİ+ karşıtlığı ve düşmanlığı, tesadüfi ya da rastlantısal değil. Gerek bu raporda gerekse de diğer izleme faaliyetlerimizde belli dönemlerde kamu otoritelerinin, bakanların, Cumhurbaşkanı'nın ve üst düzey kamu görevlilerinin LGBTİ+'ları hedef alan açıklamalarına paralel bir şekilde medyada çok hızlı bir şekilde düşmanlaştırma politikalarının devreye sokulduğunu fark ediyoruz. Medyada bir yandan siyasetçilere ve topluma "LGBTİ+'lara karşı olmaları" mesajı da yer alıyor. LGBTİ+ karşıtı medya, LGBTİ+'lar ve hakları söz konusu olduğunda hem refleksif hem de proaktif bir yayıncılığı el ele yürütüyor. LGBTİ+ karşıtlığı hem bir hedefe hem de amaca dönüşüyor.

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle yöneticilik, lara

queen'lerine uygun bir şekilde cap canlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşüncesini

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarihinde Müzesi web sitesinde olarak izlenebilir.

Yönetmen Oyuncular Son Durum Yael I...

Yayın Adı: Referans No: Dışında Alınan: Yayın Tarihi: 12-Gazete (Çevre) 19111582 1:1000 1:1000 1:1000 1:1000

Yayın Tarihi: 14.11.2020 Sayfa: 4 Tarih: 12000 Kolon: E.03

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs'ta düzenlenen Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ile ilgili ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artışın dikkat çekildi. Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin özetini şöyle:

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

- İşkence ve kötü muamele yasası ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

■ Depo Photos ■ Haber Merkezi

LGBTİ+ bireyler ya da mevzuatta yoklar!

Konunun tartışıldığı, dini ve mezhebi değerlerle bir arada ayrımcılığa maruz bırakılmayacağını söyleyen Yazbağlı LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığını, Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesi gerekliliğini ifade etti.

İstanbul'da düzenlenen konferansta konuşan Yılmaz, 'LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığını, Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesi gerekliliğini ifade etti' dedi.

SİĞİRCİBAZI VE HÜLİCELİ LGBTİ+ BİREYLERİN DE ÖNERİSİ

ANSIZLIK DAYANAMADUKUN GENÇLERİ ZEHLİRİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR

Fransızca 2021'in başlarında Paris'te gerçekleştirilen bir konferansta konuşan Yılmaz, 'LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığını, Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesi gerekliliğini ifade etti' dedi.

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

LGBTİ'li sapkınların, 'Zima haramdır. Ercişlilik lanetlenmiştir' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kapatılmaları karşı tedbirler alınmıştır. 'Türk ailesi yapısını bozarak toplumun değerlerini zedeleyen sapkın derneklerin kapatılması' çağrısında bulunuldu.

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasilere geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun 'İslam'ı tanımayanların da Almanya'nın özgürlük değerine aykırı olduğunu uyardı.

Devletler önceki bir dönemde olduğu gibi homofobik söylemlerle toplumun değerlerini zedeleyen sapkın derneklerin kapatılması çağrısında bulunuldu.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak Alman siyasilere geldi.

'Öldürülmeden baktığımızı' devamına bakmıyoruz

Trans kadın Ayda Ender, maruz kaldığı transfobik şiddetin fiziksel ve psikolojik olarak kendisini etkilediğini söyledi. 'Öldürülmeden baktığımızı' devamına bakmıyoruz.

DIYANET'İN HUTBESİ MEDYAYA NASIL YANSIDI?

Kaos GL Derneği olarak medya izleme çalışmalarımız kapsamında ‘‘Diyamet’in Nefret Hutbesi Medyaya Nasıl Yansıdı?’’ raporunu 2020 yılında yayınladık. İdil Engindeniz’in hazırladığı rapor, 19 Nisan - 20 Mayıs 2020 medya tarama verilerine dayanıyor.

Rapor, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş’ın Cuma hutbesi sırasında sarf ettiği sözlerin içinde olduğu haftadan başlayarak 19 Nisan’dan 20 Mayıs’a kadar giden bir zaman diliminde Türkiye’de yazılı ulusal ve yerel basın ile Türkçe dilinde yayın yapan internet sitelerinde LGBTİ+ bağlantılı konuların nasıl ele alındığını ortaya koymayı amaçlıyor.

Raporda, ulusal yazılı basında elde edilen bulguların yanı sıra gazete bazlı incelemeler, yerel yazılı basın ve internet sitelerinden elde edilen bulgular da yer alıyor.

Rapora göre, bu süreçte LGBTİ+ bağlantılı konular diğer zamanlara göre basında daha fazla yer aldı:

‘‘Bir aylık ulusal, yerel basın ve internet siteleri incelememiz sonucunda rneklememiz, ulusal dağıtımda olan 325 yayın, yerel/bölgesel/özel dağıtımda olan 262 yayın ile 2513 internet yayınından oluştu. Farklı mecralardaki bu yayınları topladığımızda LGBTİ+ konularla ilgili olarak günde ortalama 103 yayın yapıldığını görüyoruz. Kaos GL’nin sadece ulusal ve yerel basını inceleyen 2019 Medya Raporu’ndaki sayılara ve örneklemimizdeki basılı yayın sayısına baktığımızda 2019 yılında günde ortalama 7 yayın varken inceleme dönemimizde bu ortalama günde 20 yayına çıkmakta.’’

Bunda en büyük etken ise raporda, genelde ağırlıklı gündem konusu olmayan LGBTİ+’larla ilgili iki konunun st düzey siyasi ve resmi yetkililerin de açıklamalarıyla gündem konusu haline gelmesi olarak açıklanıyor. Bu iki konudan biri ücretli bir dizi ve film izleme platformu olan Netflix’te yayınlanmaya başlanan Aşk 101 dizisi, diğerisi ise Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş’ın eşcinselliği ve ‘‘zina’’-yı mücadele edilmesi gereken unsurlar olarak gören açıklamaları. Bu konular, gündemin diğer iki baskın konusu olan İstanbul Sözleşmesi ve çoklu baro tartişmaları kapsamında da ele alınmış ve Sözleşme’nin topluma yönelik ‘‘tehlikesi’’ ile baroların ‘‘kabul edilemez tutumlarının’’, ‘‘kontrol edilemezlikleri’’nin ispatı olarak kullanılmış.

Araştırma sonuçları, bir aylık süre zarfında LGBTİ+ konuların sadece ülke içi siyasetle bağlantılı olarak ele alınmadığını da ortaya koyuyor. Dünya haberleri, sanat ve spor LGBTİ+ konulara yer verilen diğer başlıklar oldu. Genelde, bahsedilen konuyu itibarsızlaştırma amacıyla kullanılan LGBTİ+ bağlantısı, uluslararası bir şirketin itibarını olumlu yönde etkileyen bir unsur olarak da, doğrudan şirket tarafından kullanıldı:

“Yazıların geneline baktığımızda konunun ağırlıklı olarak, dayanaksız, temelsiz cümlelerle tartışıldığını görüyoruz. Yaratılan bir “düşman” etrafında, ona ve onunla bağlantılı olan ya da olduğu iddia edilen herkese, her şeye yönelik komplo teorileri rahatlıkla dolaşıma sokulabiliyor. Akılcılıktan ziyade anlık, olumsuz, güçlü duygular yaratma amacıyla bir yayıncılık yapıldığını görüyoruz.

“İnceleme döneminde gündem yaratan konularla ilgili olarak “olumlu” kategorisinde değerlendirebileceğimiz, ayrımcı bir dil içermeyen, LGBTİ+ bağlantılı konulara insan hakları perspektifinden bakan ya da bu konuları nötr bir şekilde yazının akışı içinde ele alan yayınların, diğerlerine kıyasla az olduğunu söylememiz gerekiyor. Ancak ayrımcı, dışlayıcı, ötekileştirici ideolojileri temel alan yayınlar gazetecilikle ilgili herhangi bir etik ilkeyi gözetme çabasında olmadığı için, karşılaştığımız durumu bir “gazeteciliği dönüştürme mücadelesi” olarak görmemek gerekmekte. Bu yayınları “toplumun / halkın sesi” olarak değerlendirmekse onlara olduğundan fazla bir önem atfetmek olacaktır. Yayınların toplumsal bir karşılığı, LGBTİ+’ların maruz kaldığı toplumsal sorunlar muhakkak olmakla birlikte bu yayınlardaki kadar güçlü bir nefretin gündelik hayatta o oranda karşılığı olmadığını iddia edebiliriz. Söz konusu yayınları daima takip edip gerek gazeteciliğe gerek en temel insan haklarına aykırı yayınlarını raporlamak, ifşa etmek muhakkak ki önemli ama asıl bakmamız gereken dönüştürebileceğimiz, ortak alanları paylaştığımız yayınlar belki de. Diğerleri için, daha iyi işleyen bir hukuk sistemi, daha iyi işleyen bir demokrasi, yani daha geniş bir çözüm gerekiyor. Dolayısıyla en çok altını çizmek istediğimiz şey hak odaklı haberciliğin hem gerçekten gazetecilik yapma çabasında olan yayınlarda artması hem de LGBTİ+’ları haberleştirme konusunda daha kapsayıcı olması gerektiği. Bunun bir kısmı Türkiye’de gazetecilerin çalışma koşullarıyla ilgili daha yapısal sorunlara dair çözümler gerektirse de bir kısmı da sadece daha fazla temas halinde olmakla değiştirilebilecek bir işleyişe dair. Umarız, diğerleri gibi bu çalışmamız da böylesi bir teması kolaylaştırmaya katkı sağlar.”

İdil Engindeniz’in hazırladığı “Diyabet’in Hutbesi Medyaya Nasıl Yansıdı?”⁴ raporu kapsamında bir aylık ulusal, yerel basın ve internet siteleri incelemesinde

4 <https://kaosglidernegi.org/images/library/diyabetin-hutbesi-2020.pdf>

LGBTİ+’larla ilgili olarak günde ortalama 103 yayın yapıldığını görüyoruz. Kaos GL’nin sadece ulusal ve yerel basını inceleyen 2019 Medya Raporu’ndaki sayılara göre bu sürede sayı ortalama günde 20 katına çıkmakta. Bu süreçte öne çıkan konular arasında ise Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş’ın eşcinselliği, HIV’le yaşamayı ve “zina”yı mücadele edilmesi gereken unsurlar olarak gösteren hutbesinin yanı sıra ücretli bir dizi ve film izleme platformu olan Netflix’te yayınlanmaya başlanan Aşk 101 dizisi, İstanbul Sözleşmesi ve çoklu baro tartışmaları yer alıyor.

Bu süreçte yayınlanan haber ve köşe yazılarını incelediğimizde özellikle Hükümet’e yakın medyanın başını çektiği düşmanlaştırma stratejisi göze çarpıyor. Yazıların geneline baktığımızda konunun ağırlıklı olarak dayanaksız, temelsiz cümlelerle tartışıldığını görüyoruz. Yaratılan bir “düşman” etrafında, ona ve onunla bağlantılı olan ya da olduğu iddia edilen herkese, her şeye yönelik komplo teorileri rahatlıkla dolaşıma sokulabiliyor. Akılcılıktan ziyade anlık, olumsuz, güçlü duygular yaratma amacıyla bir yayıncılık yapıldığını görüyoruz. İstanbul Sözleşmesi etrafındaki tartışmada medyada özellikle LGBTİ+’ları düşmanlaştırmak için ayrı bir strateji geliştirildiği de göze çarpıyor.

Medyadaki LGBTİ+ karşıtlığı ve düşmanlığı, tesadüfi ya da rastlantısal değil. Gerçek bu raporda gerekse de diğer izleme faaliyetlerimizde belli dönemlerde kamu otoritelerinin, bakanların, Cumhurbaşkanı’nın ve üst düzey kamu görevlilerinin LGBTİ+’ları hedef alan açıklamalarına paralel bir şekilde medyada çok hızlı bir şekilde düşmanlaştırma politikalarının devreye sokulduğunu fark ediyoruz.

LGBTİ+’ları düşmanlaştırmak için en çok kullanılan stratejiler arasında itibarsızlaştırma, LGBTİ+ örgütlerini ve LGBTİ+’ları “marjinal”, “toplum dışı unsurlar” olarak gösterme, LGBTİ+’ları gündeme göre “Batı kaynaklı” olarak işaretleyip LGBTİ+ olmanın kendisini dışsal bir meseleye dönüştürme, LGBTİ+’ları bir kutuplaştırma aracına dönüştürme eğilimleri öne çıkıyor. Medyada tekelleşme, sansür ve gazetecilerin tutuklanması, yargılanması gibi gerçeklerle birlikte düşünüldüğünde; LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştürmüş bir blok ile karşı karşıyayız. Buna karşılık, LGBTİ+ haklarını ve eşitliğini gözetemeyen mecralarda ise LGBTİ+’lar yayın politikasının bir parçası değil. Gündem kendini dayattığında haberleştirme eğilimi kuvvetli. Deyim yerindeyse; LGBTİ+’ları karalama kampanyaları artık bir blok haline gelmiş LGBTİ+ karşıtı medya tarafından ortaya atıldığında buna karşı cılız sesler çıkartmanın ötesine geçemeyen bir “alternatif medya” gerçeği de önemli bir sorun olmaya devam ediyor. Gündemi belirlemek, kendi gündemini yaratmak konularında LGBTİ+ haklarını gözetemeyen mecralar yetersiz kalıyor. Çoğu durumda belirlenen gündem doğrultusunda anlık, sıcak haberler ve değerlendirme yazıları ile kısıtlı bir yayıncılık pratiği izleniyor. LGBTİ+ hareketinin gündemleri, çalışmaları çoğu zaman ancak hedef gösterildiklerinde “alternatif medyada” yer alabiliyor.

Bütün bu sorunlara ilaveten, özellikle son yıllarda “aile” ve “din” kavramları üzerinden soyut karşıtlıklar hem LGBTİ+ karşıtı blok medya hem de Hükümet tarafından farklı vesilelerle gündeme getiriliyor. LGBTİ+'lar ile din, eşyanın doğasına aykırı bir şekilde birbirine karşıt iki ayrı olgu gibi sunuluyor. Benzeri bir yaklaşım özellikle İstanbul Sözleşmesi etrafında şekillenen karalama kampanyalarında “aile” kavramı üzerinden karşımıza çıkıyor. Bütün bu karalama kampanyalarını 2015 yılından beri Hükümet'in LGBTİ+'ların temel hak ve özgürlüklerini hedef alan uygulama ve açıklamaları, Valiliklerin çeşitli şehirlerdeki LGBTİ+ Onur Haftası ve Yürüyüşü yasakları, Ankara'da üç yıl boyunca devam eden “süresiz LGBTİ+ etkinlik yasağı” ile birlikte düşündüğümüzde karşımıza şu sonuçlar çıkıyor:

- LGBTİ+ karşıtlığını yayın politikasına dönüştüren medya kurumları, hem siyasetçilerin LGBTİ+ karşıtı açıklama ve uygulamalarını meşrulaştırmayı kendisine görev addediyor hem de siyasetçilere LGBTİ+ karşıtı açıklamalar yapmalarını tavsiye (!) ediyor.
- Toplumdaki LGBTİ+ algısını değiştirmek, LGBTİ+ düşmanlığını ve nefreti yaygınlaştırmak için kamu görevlilerinin açıklama ve uygulamalarının yanı sıra; Hükümet yanlısı medya kurumları da sistematik ve organize karalama kampanyaları düzenliyor. Adeta LGBTİ+'lara karşı ideolojik ve politik bir mücadele yürütülüyor.
- Bu haliyle, içinden geçtiğimiz süreçte LGBTİ+'ları hedef alan nefret söylemini salt konu hakkında bilgi sahibi olmama ya da hata yapma ile açıklayamayız. Gerek medya izleme çalışmaları gerek kamunun uygulamaları, LGBTİ+ karşıtlığının bilinçli, ideolojik bir tutumun gereği görerek sistematik bir yaklaşım olduğunu gösteriyor.
- LGBTİ+ karşıtlığı, bir yandan da toplumsal cinsiyet eşitliğine dönük baskıcı uygulamalar ile el ele ilerliyor. Bu durum, medyada da yansımaları buluyor. “LGBTİ+ aktivizmi ve feminizm” düşmanlaştırılarak; mücadeleler itibarsızlaştırılmaya çalışılıyor.
- Ülke genelinde yayın yapan LGBTİ+ karşıtı medyanın haberleri katlanarak ve çoğalarak yerel medyaya da sirayet ediyor. Gazeteler; aynı gazetenin farklı isimlerine dönüşüyor.
- Pandemi devam ederken, Diyanet'in hutbesi ile güçlenen bu LGBTİ+ karşıtı iklim, olağanüstü halin LGBTİ+'lar açısından devam ettiğini gösteriyor.

Bütün bu karamsar görünen tabloya rağmen, LGBTİ+ hareketinin senelerdir devam eden çabalarının bir sonucu olarak artık çok daha fazla medya kurumunda LGBTİ+ haklarını gözeten haber ve köşe yazılarına rastlıyoruz. Yaratılmak istenen

LGBTİ+ karşıtlığının toplumsal bir uzlaşısı olmadığını biliyoruz ve görüyoruz. Her geçen gün LGBTİ+'ların eşitliğine ilişkin farklı kişi ve kurumların adımlar atması, özellikle nefret kampanyalarının ardından LGBTİ+ hareketiyle dayanışmayı demokrasi ve insan hakları mücadelesinin gereği görenlerin çoğalması, Diyanet'in nefret hutbesi ile tepe noktasına çıkan karalama kampanyasına birçok şehirden ses yükselmesi, bu seslerin medyada da karşılık bulması umudumuzu yeşertiyor.

- Medyayı izlemeye, izlemekle kalmayıp değiştirip dönüştürmek için mücadeleye var olan araçlarımızı güçlendirerek ve yeni araçlar yaratarak devam edeceğiz. Anlatılan bizim hikayemiz olana kadar; her bir sesin, her bir soluğun kıymetli olduğu bilinciyle kendi gündemimizi yaratmak için çalışacağız.
- LGBTİ+'ların siyasetin gündeminde yer almasını bir yandan LGBTİ+ hareketinin bir başarısı olarak görüyoruz. Dalga geçilen, alay edilen, gücü elinden alınan LGBTİ+'ların adalet talebi hem siyasette hem de medyada karşılığını buluyor.
- Heteronormativite ve ataerkinin eşitsiz düzeneklerine karşı alternatif medyayı güçlendirmek, sözümüzü ve politikamızı alternatif medyayla da sınırlı kalmayacak şekilde görünür kılmak, yaratılmak istenen LGBTİ+ düşmanı atmosfere karşı kendi iklimimizi, sesimizi yaygınlaştırmak için hem geleneksel medya araçlarını hem de sosyal medyayı kullanmaya devam edeceğiz.
- LGBTİ+ hareketi ve feminizmden öğrenmeye devam ederek, parçası olduğumuz topluma seslenmeyi, toplumsal eşitsizliklere karşı eşitlik için adımlar atmaya teşvik etmeyi temel politikalarımızdan biri olarak görüyoruz. LGBTİ+ haklarını ve eşitliğini sağlamanın medyanın yayın politikasına dönüşmesi için iletişimi sürdüreceğiz. Medyanın da önemli bir rol üstlendiği bu düşmanlık oyununu oynamayı reddediyoruz, bu oyunu bozuyor ve anlatılan bizim hikayemiz olmalı diyoruz. Hayatlarımız; karşıtlıklara, düşmanlıklara sığmaz!

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle "in yöneticilik, Çikolata

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşündürmeyi be

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarih Mützesi wb site olarak izlenebi

Yönetmen Oyuncular son, Duhael Vj

Yayın Tarihi: 24.11.2020
Grafik: T.ÖZ
Tiraj: 1.000
Baskın: E.03

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği tehdit eden ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış olduğunu dikkat çekildi.

- Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin dağılımı şöyle:
- Nefret cinayeti: 5
  - Nefret suçu: 13
  - Nefret söylemi: 6
  - Cinsel şiddet vakası: 2

- İskence ve kötü muamele yasası ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

■ Depo Photos

ANSIZDAN DAYANAMADUKUN GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR

Fransa'da 2021'ni başlatmada Paris'te meydana gelen bir olayın ardından Diyanet'in, aile ve toplum üzerindeki etkisini gösteren bir rapor yayınladı. Raporda, Diyanet'in toplum üzerindeki etkisini gösteren bir rapor yayınladı. Raporda, Diyanet'in toplum üzerindeki etkisini gösteren bir rapor yayınladı.

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

LGBTİ+'li sapkınların, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet işleri Erbağ üzerinden İslam'a ve Müslümanlara saldırması bizi üzmüyor, "Türki aile yapısını Babı tarafından fonlanan sapkın derneklerin kapama kitleri vurulmalıdır" çağrısında bulunuyor.

'LGBTİ+ bireyler ya mevzuatta yoklar!'

Konferans düzenledi, din ve ahlakla ilgili sorulara bir dizi aydınlatıcı sorulara yanıt verdi. LGBTİ+'li bireylerin mevzuatta yok olduğunu belirtti. Anayasa'daki değişikliklerin düzenlenmesi gerektiğini ifade etti.

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki de Alman siyasetçilerden geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Birliği'ni imamlarını da Almanya'nın özgürlük değerlerine aykırı olarak konusuna uyardı.

Trans kadın Ayda Ender, maruz kaldığı transfobik şiddetin fiziksel ve psikolojik etkilerini anlatırken, "Benim adım Ayda Ender, trans kadınım ve eşcinselim. Benim adım Ayda Ender, trans kadınım ve eşcinselim. Benim adım Ayda Ender, trans kadınım ve eşcinselim."

9'uncu KuirFest bugün başlıyor. Pembe Hayat KuirFest, bu yıl 9'uncu kez düzenleniyor. 23 Ocak'ta başlayan etkinlik, 27 Ocak'ta sona erecek. Giriş ücretsiz. KuirFest, "Görünmeyene ses ver" sloganıyla düzenleniyor.

Yayın Adı: Referans No: Şişli Tıp Kurumu Yayın Tarihi: 24.11.2020

Yayın Adı: Referans No: Şişli Tıp Kurumu Yayın Tarihi: 24.11.2020

Yayın Adı: Referans No: Şişli Tıp Kurumu Yayın Tarihi: 24.11.2020

AYRIMCILIK, NEFRET SÖYLEMİ VE ÖNYARGI ÖRNEKLERİ

Sene boyunca ürettiği bütün içeriklerle LGBTİ+’ları, haklarını ve örgütlerini hedef gösteren; nefret kampanyasını yayın politikası olarak gören Yeni Akit’in 3 Mayıs 2020 tarihli bu “haberi”, nefretin boyutlarını göstermesi açısından önemli. “Sapkın dernekler kapatılsın” çağrısıyla bir yandan LGBTİ+’ların ifade ve örgütlenme özgürlüğünün ihlal edilmesi için çağrı yapan Yeni Akit’in bu içeriği sene boyunca yayınladığı diğer içeriklerle birlikte büyük ve geniş bir karalama kampanyasının bir parçası. Yeni Akit, LGBTİ+’lara ilişkin tüm gelişmeleri takip ederek her konuda “sapkınlar” ifadesi ile çerçeveslendirilmiş haberler üretiyor. Yeni Akit’te bir yıl

boyunca yayınlanan “haberlerden” bazılarının başlıkları şöyle: “CHP’li başkanların LGBTİ sevdası”, “Eşcinsellik siyonist projedir”, “Dev firmalardan cinsiyetsizlik fitnessi”, “6284 yasası şiddeti daha da artırıyor!”, “Eşcinsellik tedavi edilebilir bir hastalık”, “Koç’un sapkın kitapları toplatılıp imha edildi”, “Barolardan skandal bildiri”, “Netflix’i uyardık gözümüz üzerlerinde”, “Netflix sapkınlığına tepki çiğ gibi”, “Akit, sapkınların korkulu rüyası”, “Netflix gençlerin beynini yıkıyor”, “LGBTİ’li sapkınlar çocuklara göz dikti”, “İstanbul Sözleşmesi derhal kaldırılınsın”, “CHP ve HDP sapkınlıkta buluştu”, “Barolar ve meslek odaları sapkın LGBTİ’nin destekçisi”, “Ali Erbaş’a destek, sapık hamisi CHP’ye ve Baroya tepki”, “Sapkın dernekler kapatılsın!”, “Eşcinsellik terörü böyle yaygınlaşıyor”, “Homoları destekleyen iblisin yarıdakıları”, “Aileyi sapkılara çiğnetmeyiz”, “Bu işte ibnelik var”, “Bu sözleşme Lut kavmi kokuyor”, “İstanbul Sözleşmesi emperyalizmin aparatı”, “Sapkın kitaplar toplatılınsın”, “Sapıkları koruyan sözleşmeye sahip çıktı” ve “Sapkın LGBTİ’yi batılı vakıflar besliyor”.

Yayın Adı	: FİREK	Yayın Tarihi	: 16.06.2020
Redaksiyon No	: 16031748	Sayfa	: 2
Çok İsim Adları	: ÜRÜN	Tarih	: 2020
Yayın Durumu	: GÖRÜL	Kullanılabilirlik	: 11.30
Yayın Türü	: GÖRÜL		

Sapkın oluşum LGBTİ+ toplumların ahlakını bozmak için küresel güçler tarafından her platformda önümüze çıkmaya devam ediyor. Dünya çapında milyonlarca çocuk kullanıcıları olan Instagram, cinsel sapkınlıklara özel filtre oluşturdu.

INSTAGRAM LGBT saçıyor

■ Özlem DOĞAN

KÜRESEL çetenin insanlık değerlerini ve ahlaka bozmak için kullandığı en büyük silahlarından biri olan LGBTİ+'nin hedefinde yine çocuklar yer alıyor. Sosyal medya platformlarından milyonlarca kullanıcıya sahip olan ve bu kullanıcıların epey bir bölümünü çocukların oluşturduğu Instagram, LGBT renkleriyle yeni efekti ve filtreleri kullanıcılara sundu. Üstelik efektlerde LGBT'ye ait sapkın birçok seçeneği mevcut. LGBTQ, trans, lezbiyen, biseksüel, interseks, ikili cinsiyet dışı, cinsiyetsiz, aseksüel, pansesüel, akışkan cinsiyet, transgender gibi ahlaksız istidelerin isimleri de yer alıyor. Sosyal medya kullanan çocuklar bu isimlerin ne olduğunu merak edip aratmaya yönlirse de arama motorunda ahlak dışı görsellerle karşılaşacaklar.

Bu iğrençliğe dur deyin!

Dünya çapında büyük marka ve kuruluşların desteklediği LGBTİ+'nin asıl hedefinde çocuklar yer alıyor. Batı'da genecek dimağın zehirlemek adına transseksüel bebekler üretiliyor, okullarda anaokulundan itibaren LGBT eğitimi veriliyor.

Türkiye'de de film ve dizilerde sıkça yer verilen LGBT bireylerin yanı sıra sosyal medya fenomenleri vasıtasıyla da Türk toplumunun ahlakı alenen hedef alınıyor.

LGBTİ+'nin fenomen tuzağı

Sosyal medyada milyonlarca takipçisi olan LGBT fenomenler ise küresel telefon markalarının çekişlerini vaperak ve birçok LGBT destekçisi firmanın ürünlerini pazarlayarak yetişme çağına olan çocukların zihnine LGBT olursanız çok para kazanırsınız imajı veriyor.

Bu fenomenlerin çoğu ahlak dışı giyimleriyle videolar çekiyor, küfürlü konuşmalar yapıyor. Sadece eşcinsellik pazarlayıp bet senleriyle şarkı söyleyen bu sözde ünlüler, büyük paralar kazandıklarını ştrekil dile getiriyorlar.

Kısa yoldan zengin olmanın eşcinsellikle mümkün olabileceğini düşünen birçok genç de bu sapkın ünlülerin taklit ederek hesap açıp ilgi çekmek için birbirinden rezil paylaşımlara imza atıyorlar.

Milat gazetesinde 16 Haziran 2020 tarihli bu "haber", başlıkta "LGBT saçıyor" ifadesi ile "LGBT" olmanın kendisine olumsuz bir anlam yüklüyor. Tercih edilen "saçma" fiili bir yandan hastalıkla eş tutuluyor ve pandemi gündeminde LGBTİ+'ları hastalıkla eşitliyor. Metinde "sapkın", "ahlakını bozmak", "küresel çete" gibi ifadeler sıklıkla kullanılıyor. Bir yandan da LG-BTİ+ kişiler isim vermeden hedef gösteriliyor.

Yayın Adı : Milli Gazete
Referans No : 95271264
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 29.04.2020
Sayfa : 13
Tiraj : 25503
Reklam E.(\$) : 75,00

AIANS PRESS

SAPKINLIĞI SAVUNMAK AİLEYİ YIKMAKTIR!

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın Cuma hutbesindeki ifadelerinden dolayı Ankara Barosu tarafından yapılan çirkin açıklamaya, toplumun her kesiminden olduğu gibi sivil toplum kuruluşları da ortak tavır koydu. STK'lar, "Zinanın ve eşcinselliği savunmak Allah'ın emirlerine açıkça karşı gelmek olduğu gibi toplumun temeli olan ailenin de yıkılmasını savunmaktır" açıklamasında bulundu.

DIYANET İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın Ramazan'ın ilk Cuma hutbesinde İslam'ın en temel yaşatılardan birisi olan zinanı en büyük haramlardan kabul ettiğini söylemiş, homoseksüel hastalıkları beraberinde getirdiğini ve necis çiriltiğünü dile getirmişti. Prof. Dr. Ali Erbaş'ın Cuma hutbesindeki ifadelerinden dolayı Ankara Barosu tarafından yapılan çirkin açıklamaya, toplumun her kesiminden olduğu gibi Sivil Toplum Kuruluşlarından da tepki gelmeye devam ediyor.

BİRİ
SANGAK

"SAPKINLIĞIN ÖNÜNÜ AÇAN YASALAR KALDIRILMALI"

Yeni Dünya İslamcılar Derneği Genel Başkanı Selman Esmerer, "Ankara Barosu İslam'a karşı suç işlemiştir. Ankara Barosu hangi ülkenin barosudur, Türkiye yüz yıllardır Müslüman'dır. Ankara Barosu'nun siddetle telin ediyor ve konuyoruz. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş asla yalnız değildir. Allah, Kur'an-ı Kerim'de açıkça zinayı haram ilmi ve eşcinselliği yasaklamıştır. Kıyamete kadar da böyle olacaktır. Diyanet İşleri Başkanı Erbaş'ın İslam'ın gerekirdiklerini söylemesi kadar doğal bir şey yoktur. Zina ve eşcinsellik Lut kavminin torunları tarafından, Avrupa Birliği uyum yasaları ve İstanbul Sözleşmesi ile ülkemize sokulmuştur. YENİAD olarak hükumete buradan seslenmek istiyoruz. Derhal zinanın ve eşcinselliğin önünü açan İstanbul Sözleşmesi kaldırılmalıdır. Yasalar ve kanunlar toplum kendi kültürü ve ahlak değerleri ile çelmemelidir" şeklinde konuştu.

"ALLAH'IN EMİRLERİNE AÇIKÇA KARŞI GELMEKTİR"

TÜRKİYE'NİN büyük bir çoğunluğunun Müslüman olduğunu hatırlatan Alimler Dayanışma Derneği'nin (UMAD) Kurucusu ve Başkanı Abdulvahap Ekinci ise, "Toplumun yüzde 99 müslüman olan bir ülkede Kur'an-ı Kerim'in muhte-

lif ayetlerindeki zina ve eşcinselliğin yasak olduğunu anlatırken, bir grup insanın çıplak zina ve eşcinselliği savunması, Allah'ın emirlerine karşı gelmesi çok üzücüdür. Zina ve eşcinsellik sadece İslam'da yasak değildir. Aksine bütün semavi dinlerde de yasaktır. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş burada Allah'ın emirlerini ve yasaklarını aktarmıştır. Toplumun İslam'ın emirlerini, Müslümanların görevlerini Diyanet İşleri Başkanı'nun anlatmasından daha doğal bir şey yoktur. Bu sapkınlıkları savunmak; açıkça Allah'ın ayetlerine karşı gelmektir. Aynı zamanda toplumun sıhhati ve selametinin temeli olan aileyi yıkmaktır. Ahlaksızlığın zarıdır, fitratımıza aykındır" şeklinde konuştu.

"AİLE YAPISINI BALTALAR"

İlahiyatçı yazar Hıdır Kartal Hoca, "Allah Teala Sûrâ suresininin 165-166. âyetlerinde "Rabbimizin, sizin için yaratmış eserlerini bırakıyor da insanlar arasından erkekleri mi yanıyor sunuz? Siz gerçekten haddi aşan bir topluluksunuz" şeklinde buyurmuştur. Kur'an-ı Kerim'de, hadislerde, ummetin icamında ve hatta İslam dışı dinlerde bile sapkınlık ve sapıklık addedilen ve akli selim insan fıtratına aykırı olan eşcinselliğin hiçbir şekilde kabul edilebilecek bir tarafı yoktur. Böyle bir davranışın Müslümanlar arasında yaygınlaştırılmasının altında, aile yapısını baltalamak gibi iç ve dış mirrakların kirli emellerinin olduğu aşikardır. Hem dine diyanete hem de öfve ve âdette aykırı olan bu sapkın eğilimi siddetle konuyoruz" diye konuştu.

Milli Gazete'nin 29 Nisan 2020 tarihli bu "haberi", Diyanet'in hutbesinin ardından medya eliyle yürütülen karalama ve hedef gösterme kampanyalarının önde gelen örneklerinden biri. Haber, manşetinden kurgusuna kadar nefret üretmek için özel olarak tasarlanmış. Bu haberde aynı zamanda LGBTİ+ lar insandılaşdırılıyor ve bir tehdit olduğu algısı yaratılmaya çalışılıyor.

Yayın Adı	: Doğru Haber
Referans No	: 98927528
Dağıtım alanı	: Ulusal
Yayın Periyot	: Günlük
Yayın Tipi	: Gazete

Yayın Tarihi	: 04.11.2020
Sayfa	: 5
Tiraj	: 11242
Reklam E.(%)	: 2858,89

Cinsi sapkınlığı savunan kitap hakkında suç duyurusu

“Feminist Alfabe ve Feminist Alfabe Rehberi” isimli cinsi sapkınlığı savunan ve ifsat edici kitap hakkında Uluslararası Af Örgütü Derneğine suç duyurusunda bulunuldu.

Mehmet Fatih Akgl - İSTANBUL
Dünya Çocuk Hakları Derneği, Türkiye Aile Medisi ve Adalat Platformu Başkanı Adem Cvik, “İnsanlığa karşı suç, halkı kin nefret ve düşmanlığa sevk, müstehcenlik ahlaklızsızlık” suçlamasıyla Uluslararası Af Örgütü Derneği yönetim kurulu iyelerini hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu.

Tarihte 92 yıl önce nasal harf darbesi soykırım yapılmış işe şimdide feminist terör örgütlerinin ‘feminist alfabe ve toplumsal cinsiyet eşitliği’ maskesiyle cinsi sapkınlıkla insanlığa karşı insanlık suçu işlediğini belirten Cvik, küresel şer gclerin ‘feminist alfabe’ adıyla insanlığı, aileyi ve çocukları ifsat ettiğini söyledi. Cvik, sürekli suç işleyen feminist terör örgütünün kapatılıp ktri niyerli, cinsi sapkın yayınların toplatılmasına hükmedilmesi gerektiğini vurguladı.

Feminist terör örgütlerine ait CEDAW, İstanbul Sözleşmesi ve Lanzarote’nin iptal edilmediği sürece ifsat yayınlarıyla mücadele etmenin batakliğı kurutmak yerine sinerjilerle mücadele etme anlamını taşıdığı ifade eden Cvik, ‘nce aile’ diyen tüm temsilcileri ve gönüllüleri saverliklara ve CIMERE suç duyurusu yapmaya çağırıldıklarını kaydetti.

Koç Grubunun sahibi bulunduğu Yapı Kredi Bank Yayınlarına basılan ‘Kız Çocuk Hakları, Erkek Çocuk Hakları Bildirgesi’ kitaplarında da Toplumsal Cinsiyet

Eşitliği, cinsi sapkınlık ahlaklızsızlık yayınlarının şikayet üzerine toplatılığını belirten Cvik, yayınevine, Koç Grubuna ve Af Örgütü’ne ceza verilmesi gerekirken sadece tercihmana ceza verilmesi nedeniyle ifsat yayınlarının devam ettiğini söyledi.

“YAYINLAR HALKI RAHATSIZ ETMEKTEDİR”

Dilekçede Uluslararası Af Örgütünün 1961 yılında, Londra’da İngiliz avukat Peter Benenson ve Eric Chick adlı, Quaker dnine mensup kişiler tarafından kurulduğunu aktaran Cvik, “Temelde insan hakları mücadelesi vermeyi amaçlayan örgütün genel olarak (zeld Türkiye’de) yürüttüğü faaliyetler seçilim önyargısı (selection bias) ile yürütülmektedir. Bununla, yapılan çalışmalarda odaklanılan grnişte insan hakları savunulurken, diğer hakların ve hürriyetlerin görmezden gelindiği kastedilmektedir. Uluslararası Af Örgütü’nün çalışmalarında seçilim önyargısı eleştirisi birçok ülkede farklı konu ve kademelerde yapılmıştır. Ülkemiz zelledi feminist ve LGBT-İ haklarına yönelik çalışmalarıyla bilinen örgütün, yayınları ve çalışmaları halkımızın büyük bir kesimini rahatsız edecek şekilde yürütülmektedir.” dedi.

“AF ÖRGÜTÜ YAYINLARINDA BU SAPIK İLİşKİLERİN NORMAL OLUĞUNU İFADE ETMEKTE”

Cvik dilekçesinde, dilekçeye konu Feminist Alfabe setinin incelelenmesi gerektiğine vurgu yaparak,

“Söz konusu yayında çocuklarımızın, aslında basitçe barışa, eşitliğe ve sevgiye yöneltilmesi amaçlanıyor gibi grns de toplumdumuzun, geleneklerimiz ve inançlarımızın kabul etmeyeceği seylere zerle ifsada işaret ediyor olması rahatsız edicidir. Örneğin, yayının uygulama rehberinin yirmi sekizinci sayfasında çocukların haklarından bahsederken on beşinci maddede ‘İstedikleri kişiyi sevmek hakkı vardır, erkek ya da kız (ya da her ikisini de)’ ifadesi bulunmaktadır. Bilindiği gibi ülkemizde farklı isimli birçok sapkın grup veya temel formun dışında herhangi bir ilişki türüne toplumsal olarak da hukuki olarak da makhul bakılmamaktadır. Bu ilişki trlerinin Türkiye toplumunda engellenmesinin insan hakkı ihlali olmadığını ifade eden AİHM kararları mevcuttur. Ne var ki Af Örgütü, yayınlarında bu (sapık) ilişkilerin normal olduğunu, çocukların bu konularda eğitilmesi ve buna göre yetiştirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.” diye konuştu.

“FEMİNİST TERÖR ÖRGÜTLERİNİN İFSAT PROJELERİ İNSANLIK SUÇUDUR”

Suç duyurusu dilekçesinde feminist terör örgütlerinin insanlığa karşı suç işlediğini belirten Cvik, ‘İçişleri Bakanımız yurtdışından ülkemizdeki eşinsel sapık feminist terör örgütlerine 22 milyon dolar para verdiğini, Avrupa Yatırım Kalkınma Bankası EBRD’nin Koç Grubu topluluğuna ve Fatma Şahin’in başkanı olduğu Türkiye Belediyeler Birliğini 11 milyar Euro para aktarıldığını bildirmiştir. Eşinselliği teşvik eden, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği adıyla insanlığa ve Türkiye’ye çekilen operasyona karşı topyekn mücadele edilmesi gerektiği gibi tüm hukuki yolların kullanılması lüzumu da yüksek maddesidir. Çünkü erkek erkeğe kadın kadına beraberlikten ocuk olmayacağına göre bu feminist terör örgütleri ifsat projeleri, insanlığa karşı savaş yani insanlık suçudur.” dedi. (İLKHA)

Doğru Haber’de 4 Kasım 2020’de yayınlanan İLKHA kaynaklı bu metinde eşinselliğe “sapkınlık”, “sapkınlık” ve “cinsi sapkınlık” deniliyor. Metinde sık sık mikrofon uzatılan kişinin LGBT+ rgtleri ve feminist örgütler hakkında nefret söylemi içeren ifadeleri onaylanarak ve gclendirilerek veriliyor.

Yayın Adı	: Milli Gazete
Referans No	: 98436013
Dağıtım alanı	: Ulusal
Yayın Periyot	: Günlük
Yayın Tipi	: Gazete

Yayın Tarihi	: 12.10.2020
Sayfa	: 6
Tiraj	: 25583
Reklam E.(\$)	: 102,78

NESLİ BOZMAYI AMAÇLAYAN 'BİYOETİK' YASA TASARISI PROTESTO EDİLDİ

FRANSIZLAR BİLE DAYANAMADI

M ANF Pour Tous adlı hareket tarafından başta başkent Paris olmak üzere, ülke genelinde 60'a yakın yerde, biyoetik yasanın karşı çıkanların katıldığı protesto gösterisi düzenlendi. Paris'te Adalet Bakanlığı önündeki Vendôme meydanında toplanan her yastan binlerce gösterici, Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve hükümeti, sapık LGBT ve ilaç lobilerinin baskılarına boyun eğerek, tıbbi destekli öreme ve tasarıyıcı annelik yoluyla babasız çocukların doğmasına imkân verecek yasalar çıkarılmakla suçladı. Göstericiler ayrıca yasa tasarisına yazın eldenen, psikolojik stres gerekicesiyle hamileliğin sonuna kadar kürza izin veren maddeye karşı çıktı.

AİLE HEDEFTE

Hep bir ağızdan "Çocuklar kiralık ve satılık değil", "Aile sistemi hedefte" sloganları atan ebeveyn ve çocuklar, Macron ve yönetiminin

Fransa'da 2021'in başında parlamentoda görüşülmesi beklenen biyoetik yasa, ailevi ve ahlaki değerleri bozmaya yönelik olduğu ve neslin devamını tehlikeye soktuğu için protesto edildi. Gösteriye katılan ebeveynler, Macron yönetiminin hazırladığı, tıbbi destekli öreme ve tasarıyıcı annelik yoluyla babasız çocukların doğmasına izin verecek "biyoetik" yasanın karşı çıktı.

projeyle sessiz kalmasını protesto etti. Protestoya katılmalardan Pascale Franc, 5 çocuk annesi olduğunu ve 7 yıldır bu hukuksuz projeye gelecek nesiller adına mücadele ettiğini belirtti. Franc, projenin embriyoları ve fitrati bozmaya yönelik bir girişim olduğunu, ilaç firmalarının ve po-

Franc, medyanın gösterilerine yer vermediğini dile getirerek, yasanın savunulması için bazı gazetecilere para verildiğini ileri sürdü. "Gözümü zın önünde fitratımızı bozmaya yönelik bu yasıyı gecirmeye çalışıyorlar. Buna karşıyız, bu sınısı planını uygulamasına mossaade etmeyeceğiz" diyen Franc, Cumhurbaşkanı Macron'un ilaç lobilerine boyun eğdiğini ifade etti.

Milli Gazete'deki Anadolu Ajansı kaynaklı bu metin de sınırları aşan nefret söylemine bir örnek. "Fransızlar bile" denilerek hem yabancı düşmanlığı yapılıyor, hem de LGBTİ+ olmak "bizden olmayan" olarak işaretleniyor. Metnin geri kalanında da artık klişeleşmiş "LGBT lobisi" ifadesiyle LGBTİ+ varoluşunun kendisi hem tehdit hem de suç olarak gösteriliyor. Metinde yer verilen iddiaların kaynakları ise muamma.

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle ilgili olarak, yöneticileriyle birlikte...

queen'lerine uygun bir şekilde çarpanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşüncesini...

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarihinde Müzesi web sitesinde olarak izlenebilir.

Yönetmen Oyuncular: Son Durum, Yael I...

Yayın Tarihi: 14.11.2020
Sayfa: 8
Tiyatro: 1200
Koklem: E.Ö.

GLBTİ+'lar 2019'u da haklarıyla geçirdi

GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs'ta düzenlenen Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ile ilgili ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artışına da dikkat çekildi.

- Rapordaki bazı vaka ve ihallerin başlıkları şöyle:
- Nefret cinayeti: 5
  - Nefret suçu: 13
  - Nefret söylemi: 6
  - Cinsel saldırı vakası: 2

Depo Photos

- İşkence ve kötü muamele yasası ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Haber Merkezi

LGBTİ+ bireyler ya da mevzuatta yoklar!

Konuşan bireyler, dini ve mezhebi değerlerle bir arada yaşamaya bir anlamda ayrımcılığa maruz bırakılmaya çalışılıyor. Anayasa'daki maddelerin düzenlenmesi gerektiriyor. Yazışmalar...

Yazışmalar, Mevlana'nın 'Sema' adlı eserinde geçen 'Sema' kelimesiyle ilgili olarak, 'Sema' kelimesinin 'Sema' kelimesiyle ilgili olarak, 'Sema' kelimesinin 'Sema' kelimesiyle ilgili olarak...

ANSİZLARA DAYANAMADUK

Fransızca '2021'in başlarında Paris'te meydana gelen saldırıların ardından, 'Sema' kelimesinin 'Sema' kelimesiyle ilgili olarak, 'Sema' kelimesinin 'Sema' kelimesiyle ilgili olarak...

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

LGBTİ'li sapkınları, 'Zina haramdır.' Ercişinlik lanetlemişmiş' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı, 'Zina haramdır.' Ercişinlik lanetlemişmiş' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı, 'Zina haramdır.' Ercişinlik lanetlemişmiş' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı...

BANU ALKAN 9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Pembe Hayat KuirFest, bu yıl 9. kez düzenlendi. 23 Ocak'ta başlayan KuirFest, bugün 9. kez düzenlendi. 23 Ocak'ta başlayan KuirFest, bugün 9. kez düzenlendi...

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki olarak, Alman siyasetçilerden geldi. Politikacılar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nun, 'Zina haramdır.' Ercişinlik lanetlemişmiş' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı...

'Öldürülmeden devam etmeye devam ediyorlar' dedi. Trans kadın Ayda Ender, maruz kaldığı transofobik şiddetin fiziksel ve psikolojik olarak kendisini etkilediğini söyledi. 'Öldürülmeden devam etmeye devam ediyorlar' dedi...

LGBTİ+ HAKLARINI GÖZETEN VE GÜNDEMLEŞTİREN HABER ÖRNEKLERİ

Yayın Adı : İz Gazete (İzmir)
Referans No : 92897918
Dağıtım alanı : Yerel
Yayın Periyot : Haftada Altı
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 07.01.2020
Sayfa : 9
Tiraj : 1000
Reklam F.(\$): 30,00

Gökkuşağının rüzgarı İzmir'de de esti

LGBTQ bireylerin evrensel hak ihlallerine karşı verdiği mücadele 2010'lu yıllarla damgasını vurdu. Küresel ölçekte esen gökkuşağı rüzgarı Türkiye'de de yaşandı. LGBTQ Dostu Belediyecilik Protokolü'nü imzalayan 27 belediye başkan adayından dördü seçimleri kazandı. İzmir'de Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Tunceli Belediye Başkanı Fatih Mehmet Maçoğlu, İstanbul Şişli Belediye Başkanı Muammer Keskin, Tunceli Akpazar Belediye Başkanı Orhan Çelebi, SPoD ve Genç LGBTİ+ derneğinin hazırladığı protokolü imzalayanlar arasındaydı. Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD) ve Genç LGBTİ+ derneklerinin 31 Mart yerel seçimleri öncesinde hazırladıkları protokol, yerel yönetimlerde LGBTİ+ kapsayıcı politika ve hizmetlerin oluşturulmasını hedefledi.

Yayın Adı : Günlük Evrensel
 Referans No : 92941246
 Dağıtım alanı : Ulusal
 Yayın Periyot : Günlük
 Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 09.01.2020
 Sayfa : 3
 Tiraaj : 5521
 Reklam E.(s) : 742,81

AJANS PRESS

Hande Şeker'in avukatları: Duruşmalar açık yapılınsın

İZMİR'de 1 yıl önce polis Volkan Hicret tarafından öldürülen Hande Buse Şeker'in avukatları 'genel ahlak' gerekçesi ile duruşmaya getirilen kapalılık kararının kaldırılmasını istedi.

İzmir'in Alsancak semtinde yaşayan trans kadın Hande Buse Şeker, 9 Ocak 2019'da evine gelen Volkan Hicret isimli polislin silahlı saldırısı sonucu yaşamını yitirmiş, polis Şeker'in arkadaşı Nil'i de yaralamıştı. Tutuklanan Hicret'in yargılandığı davanın bir sonraki duruşması 13 Ocak'ta yapılacak. Hande Buse Şeker'in avukatları, duruşma öncesi açıklama yaparak davadaki kapalılık kararının kaldırılmasını talep etti. Avukatlar ayrıca herkesi, bugün saat 20.00-21:00 saatleri arasında sosyal medya üzerinden #HandeŞekerİçinAdalet hashtag kampanyasına çağırdı.

Açıklamada şu ifadelere yer verildi: "21 Haziran 2019 günü İzmir Adliyesinde ya-

pılan yargılamada mahkeme tarafından ...iddialar, savunmalar, beyanlar, cinselliğe ilişkin görüntüler, sanığın mesleği göz önüne alınarak genel ahlakın ve kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hal kapsamında olduğu' gerekçesiyle kapalılık kararı verdi. Yargılama bütün taleplere rağmen hâlâ gözlerden ve kamuoyundan uzak biçimde yürütülmektedir. Nefret suçları ile etkin mücadele edebilmek için kamuoyunun açılan davalar hakkında bilgi sahibi olması ve görüşlerini ifade edebilme imkanına

(Fotoğraf: Kaos GL)

erişebilmesi gereklidir. Nefret suçlarının cezasız kalmadığının görülmesi ve nefret suçlarından etkilenen grupların adaletin sağlandığı hissine ulaşabilmesi için de davanın izlenebilmesi son derece önemlidir. Adil bir yargılamanın sağlanması için kapalılık kararının kaldırılması adalet ve eşitlik ve insan haklarından yana herkesin destek beklemekteyiz."

(HABER MERKEZİ)

Yayın Adı : Cumhuriyet
Referans No : 93275665
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 23.01.2020
Sayfa : 14
Tiraj : 28384
Reklam E.(\$) : 266,67

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

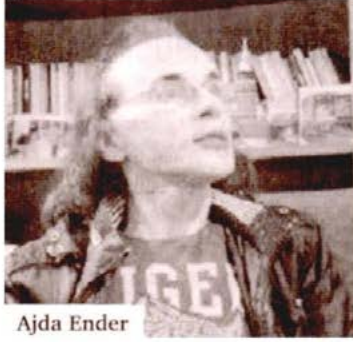
9. Pembe Hayat KuirFest, bu yılki açılış partisinin 23 Ocak Perşembe günü Babylon'da yapılacağını duyurdu. Partide Banu Alkan sahne alacak. Alkan'ın yanı sıra Dudakların Çenği özel sahne performansı ile yer alıyor. KuirFest, saat 21.00'de kapılarını açacak ve 26 Ocak'a kadar devam edecek. Giriş: 35 TL.

KuirFest, "Gökkuşağının Altında" seçkisi kapsamında bu yıl da kuir kurmacaları sunuyor. Yaşlılık, göçmenlik, gençlik, biseksüel haller, mistik kurgu gibi temaları odağına alan seçki, Amerika'dan Lübnan'a çeşitli ülkelerden hikâyelerle yaşamın her anında ve alanında lubunya olma hallerini harmanlıyor. Seçki içerisinde "TRANSONSUZ" (TRANSFINITE, 2019), "Şifa" (Chronic, 2017), "Greta" (2019), "Kavak Yelleri" (These Peculiar Days, 2019) ve "Karanlıkta Parlayan" (Tinta Bruta, 2018) filmleri yer alıyor. Programın tamamı cumhuriyet.com.tr'de.

Yayın Adı : Yeni Yaşam
Referans No : 92274763
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 23.01.2020
Sayfa : 2
Tiraj : 103790
Reklam E.(\$): 30,83

AIJANS PRESS

Ajda Ender

'Öldürülmeden davamıza bakmıyorlar'

Trans kadın Ajda Ender, maruz kaldığı transfobik şiddetin fiziksel şiddet, ölüm tehditlerine varmasından sonra adalet ve destek çağrısında bulundu. Cumhuriyet'e konuşan Ajda Ender, komşuları tarafından ölüm tehditleri aldığını belirterek akrabalarının da tehdit edildiğini söyledi. Savcılığa ve Emniyet'e yaptığı suç duyurusundan sonra komşuları tarafından evinin basıldığını söyleyen Ender, "Bizi polise, savcılığa şikâyet edemezsiniz diyerek beni dövdüler. Polis çağırdım. Polisin önünde beni tehdit ettiler. Hakaretler yağdırdılar. Feriköy polis karakoluna gittiğimde şikâyetimi zor aldılar, yazmayacaklardı. Polisler, 'Görüntünüz sebep oluyor bunlara' diyerek beni aşağıladı. Bu defa da savcılığa şikâyette bulundum" dedi. Halkların Demokratik Partisi (HDP) Milletvekili Züleyha Gülüm, Ender'e yönelik cinsiyetçi saldırıları Meclis gündemine taşıdı. **KADIN SERVİSİ**

Yayın Adı : Birgün
 Referans No : 95093651
 Dağıtım alanı : Ulusal
 Yayın Periyot : Günlük
 Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 17.04.2020
 Sayfa : 7
 Tiraaj : 7540
 Reklam E.(\$) : 180,83

 AJANS PRESS

‘RTÜK Başkanı Şahin suç işliyor’

KAOS GL Derneği, Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Ebubekir Şahin’in LGBTİ+’lar üzerinden Netfflix’e yönelik ifadelerine ilişkin açıklama yaptı. Şahin’i özür dilemeye ve sansürden vazgeçmeye çağıran Kaos GL açıklamasında, LGBTİ+ karşıtlığının ve sansürlerinin yeni olmadığı vurgulanarak “Sansür internet ortamına taşınıyor” denildi. Açıklamada şu ifadelere yer verildi: “RTÜK Başkanı Şahin ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesini ihlal ederek suç işlemektedir. LGBTİ+’ların medyadaki temsiline ‘ahlaksızlık’ diyerek apaçık bir şekilde ayrımcılık uygulamış ve hâlihazırda sosyal medyada devam eden nefret kampanyalarına çanak tutmuştur. RTÜK Başkanı bu açıklamasıyla, Akit’in nefret söylemi üretme yuma ve teşvik yayınlarına ortak olmuştur.” ■ **Haber Merkezi**

Yayın Adı : Birgün
 Referans No : 95570239
 Dağıtım alanı : Ulusal
 Yayın Periyot : Günlük
 Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 18.05.2020
 Sayfa : 7
 Tiraaj : 7540
 Reklam E.(%) : 180,83

AGANS PRESS

LGBTİ+'lar 2019'u da hak ihlalleriyle geçirdi

KAOS GL Derneği, LGBTİ+'ların İnsan Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği alanındaki ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış yaşandığına dikkat çekildi.

Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin dağılımı şöyle:

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

■ İşkence ve kötü muamele yasağı ihlali: 10

■ Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34

■ İfade özgürlüğünün ihlali: 16

■ Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13

■ Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5

■ Eğitim alanında ayrımcılık: 4

■ **Haber Merkezi**

Yayın Adı : Gaziantep Sabah Gazetesi
 Referans No : 95951974
 Dağıtım alanı : Yerel
 Yayın Periyot : Haftada Altı
 Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 11.06.2020
 Sayfa : 8
 Tiraaj : 2400
 Reklam E.(%) : 51,04

AJANS PRESS

Gazetelerde Mayıs'ta 212 nefret haberi yer aldı

Kaos GL'den Aslı Alpar'ın haberine göre Mayıs'ta medyaya LBTİ+'lara yönelik en az 212 ayrımcı söylem içeren haber yer aldı. Bu sayı yerel ve ulusal gazetelerde her gün yaklaşık yedi LBTİ+ ayrımcı söyleme sahip haber yayımlandığı anlamına geliyor.

Yerel ve ulusal yazılı basın, Mayıs'ta en az 212 ayrımcı söylem ve nefret söylemi içeren haber ve köşe yazısı yayımladı.

Kaos GL'den Aslı Alpar'ın haberine göre Mayıs'ta medyaya LBTİ+'lara yönelik en az 212 ayrımcı söylem içeren haber yer aldı. Bu sayı yerel ve ulusal gazetelerde her gün yaklaşık yedi LBTİ+ ayrımcı söyleme sahip haber yayımlandığı anlamına geliyor. bianet

Yayın Adı : Birgün
Referans No : 96195614
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 25.06.2020
Sayfa : 7
Tiraj : 7540
Reklam E.(\$) : 386,94

AJANS PRESS

LGBTİ+'lara şiddet arttı

SOSYAL Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Demeği (SPoD), LGBTİ+'lara ilişkin üç aylık COVID-19 pandemi raporunu yayımladı. LGBTİ+'ların yaşadıkları aile içi şiddete dikkat çekilen raporda, koronavirüs salgının ilk 45 gününde Danışma Hattı'nın toplam 214 başvuru aldığı belirtildi.

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın LGBTİ+'ları hedef alan açıklamalarının

ardından Danışma Hattı'na gelen başvuru sayısı arttı. Söz konusu açıklamayı takip eden 45 gün içerisinde hatta 244 başvuru gelirken cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılık ve şiddet konulu başvurularda yüzde 100 artış görüldü. Raporun son bölümünde ise deneyimlerden yola çıkılarak kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerin LGBTİ+'ları vurgulandı.

Mart ayının ortalarından itibaren 82 kişinin psikolojik destek için demeğe başvurduğuna değinilen raporda, şöyle denildi: "11 Mart'tan 11 Haziran'a kadar telefon ve e-posta üzerinden toplam 481 başvuru alındı. 2020'nin ilk iki ayında anlamlı bir fark gözlenmezken pandemi sürecindeki başvurularda önceki senenin 2 ayını dönemine kıyasla yüzde 85,7 oranında arttı." ■ Haber Merkezi

Yayın Adı : İstanbul Gazetesi
Referans No : 96217139
Dağıtım alanı : Yerel
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 26.06.2020
Sayfa : 2
Tiraj : 12000
Reklam E.(\$) : 550,00

AJANS PRESS

Pera Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Pera Müzesi Film Programları, Onur Haftası'nı Çikolata Bebekler filminin çevrimiçi gösterimiyle kutluyor. Stephen Winter'ın yönetmenliğini yaptığı film göz alıcı, çarpıcı bir siyasi hiciv. Çikolata Bebekler, 26 Temmuz'a kadar Pera Müzesi'nin web sitesi üzerinden izlenebilir. Pera Film, koronavirüs önlemleri kapsamında film programlarını çevrimiçi olarak sunmaya devam ediyor. 26 Haziran günü, Onur Haftası kapsamında sunulacak olan Çikolata Bebekler ayı anda hem fantezi, hem trajedi, hem de komedi türleri arasında yer almayı başaran, ödüllü bir film. Üstelik, AIDS öykülerini konu alan birçok filmi tersine, eşcinsel beyaz erkeklerin çevresinde dolanmayı ve karakterlerine "kurban" damgası vurmaya reddediyor. Aulattığı kaotik hikâyeye ve göz alıcı drag

queen'lerine uygun bir şekilde çarpıcı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürmeyi ve düşündürmeyi başarıyor.

Çikolata Bebekler 26 Haziran - 26 Temmuz tarihleri arasında Pera Müzesi'ni web sitesindeki çevrimiçi olarak izlenebilir.

Yönetmen: Stephen Winter
Oyuncular: Suzanne Gregg Ferguson, Dudley Findlay Jr., Jon Jee, Michael Lynd

HIV pozitif, kutir, genderkuir bireylerden oluşan bir grup eylemci, New York şehrinde gazete manşetlerinde, AIDS salgınıyla bağlantılı siyasi yolsuzlukları ortaya çıkarmayı amaçlamakta. HIV pozitif kişileri ilişkiyelerine nametçiler, bazı muhafazakar siyasetçilere bir dizi sürpriz saldırı düzenlemekte-

diler. Bu şehir gerillalarının ardındaki üst akıllar ise "ökümüne" diva Max Mo-Freak, azimli kız kardeşi Jamaica, seks delisi ve aksi lütuylar Larva, tuysuzdurcu bağmısız şanzözü Lady Marmelade ve Max Mo'nun sevgilisi, idealist genç militan Sam'dir. Radikal aktivizm me-

totları kullanırken bir yandan da işi ve tuysuzdurcu ölemlerine dalan ekip, iç çışmaları yüzünden hem amaçlarını hem de birbirlerine duydukları sadakati giderek yitirmeye başlar. Aradıkları huzur ve adaleti acaba bulabilecekler midir?

Yayın Adı : Günlük Evrensel
Referans No : 96262229
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 29.06.2020
Sayfa : 3
Tiraj : 5521
Reklam E.(\$) : 48,39

AJANS PRESS

Onur Yürüyüşü 'online' yapıldı

İSTANBUL LGBTİ+ Onur Haftası Komitesinin organize ettiği Onur Yürüyüşü bu yıl pandemi nedeniyle online düzenlendi. Dün yapılan yürüyüş katılanlar konumunu belirledi, bayrağı seçti ve çeşitli sloganlar yazdı. Komiteden yapılan açıklamada "18 yıldır ülkenin en gullümü, en coşkulu yürüyüşünü yaptık. Online yürüyüşü de en iyi biz yaparız. Bekliyoruz lubunya!" çağırısı yapılmıştı. (HABER MERKEZİ)

Yayın Adı : Cumhuriyet
Referans No : 96317573
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 01.07.2020
Sayfa : 3
Tiraj : 21795
Reklam E.(\$) : 861,67

AJANS PRESS

Gökkuşağının renkleri soluk

Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve Interseks Birliği'nin (ILGA) Avrupa ayağı, bu yılki Gökkuşağı Endeksi raporunu yayımladı. Verilere göre Türkiye, LGBTİ+ olmak için Avrupa'da en kötü ikinci ülke. 49 ülkenin yer aldığı endekste LGBTİ+ bireylerin hakları belirli bir formülle puanlanıyor. Rapor'da ilk beş ülke Malta (89), Belçika (73), Lüksemburg (73), Danimarka (68) ve Norveç (68). Türkiye 2010'daki değerlendirilmede 47 ülke arasında 45. sırada yer alırken sonraki yıllarda Rusya, Azerbaycan, Ermenistan, Ukrayna, Makedonya ve Belarus gibi ülkelerde LGBTİ+ gruplara karşı artan baskılar

LGBTİ+ olmak için Avrupa'nın en kötü ikinci ülkesi Türkiye.

nedeniyle bu ülkeler endekste geriye gidince, Türkiye 41. sıraya yükselmişti. Raporun Türkiye'ye tavsiyeler bölümünde ise "Cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerine dayanan tüm suçları kapsayan nefret suçu ve nefret söylemi yasaları uygulanmalı. Cinsiyet tanımlaması için özgür iradeye dayanan adil, şeffaf bir yasal çerçeve geliştirilmeli. Toplanma özgürlüğü önündeki engeller kaldırılmalı" yer aldı. ● **Haber Merkezi**

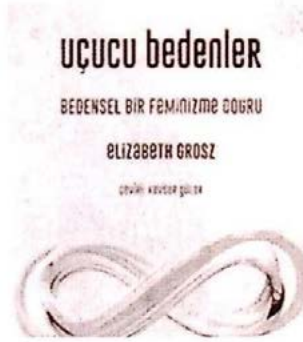
Yayın Adı : Yeni Yaşam
Referans No : 97621345
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 06.09.2020
Sayfa : 11
Tiraj : 103790
Reklam E.(\$) : 28,33

AJANS PRESS

Bedensel bir feminizme doğru: 'Uçucu Bedenler'

Kaos GL ile NotaBene'nin hazırladığı Queer Seri kapsamında Elizabeth Grosz'un 'Uçucu Bedenler: Bedensel Bir Feminizme Doğru' kitabı okuyucuyla buluştu. Kitabı Kevser Güler Türkçeye kazandırdı. Arzu Eylem'in son okumasıyla yayınlanan kitabı online olarak da satın alınabilecek. Editörlüğünü Kaos GL Akademik

ve Kültürel Çalışmalar Program

Koordinatörü Ayline Aşlı Demir'in üstlendiği Queer Seri'de şimdiye kadar Uçucu Bedenler dışında Annamarie Jagose'nin Queer Teori: Bir Giriş ve Kevin Floyd'un Arzunun Şeyleşmesi: Queer Marksizme Doğru

kitapları yayımlandı.

KÜLTÜR SERVİSİ

Yayın Adı
Referans No
Dağıtım alanı
Yayın Periyot
Yayın Tipi

: Birgün
: 99426883
: Ulusal
: Günlük
: Gazete

Yayın Tarihi
Sayfa
Tiraj
Reklam E.(S)

: 27.11.2020
: 3
: 7540
: 110,83

Hande Buse'yi öldürülen polise müebbet hapis

İZMİR'de geçen yıl trans kadın Hande Buse Şeker'i öldüren polis Volkan Hicret hakkında kasten öldürme suçundan müebbet, nitelikli cinsel saldırı suçundan 21 yıl, nitelikli yağma suçundan 3 kez 5 yıl 6 ay, yaralama suçundan 2 kez 9 ay, kişinin hatırına hakaret suçundan 2 yıl hapis cezasına hükmedildi. Duruşmada Hande Buse'nin ablası, yaşanan cinayetten sonra hastalığı ilerleyen annelerinin iki gün önce vefat ettiğini söyledi. Annesinin son arzusunun saniğin en ağır cezayı alması olduğunu belirtti. Dava sonucunu değerlendiren davanın avukatlarından Kaos GL Hukuk Koordinatörü Av. Kerem Dikmen, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası talep ettiklerini ancak müebbet hapis cezası verildiğini belirtti, davanın nitelikli kasten öldürme suçu üzerinden ilerlemesi gerektiğini söyledi.

Yayın Adı : Pazar Posta
Referans No : 15000013
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Haftalık
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 27.12.2020
Sayfa : 3
Tiraj : 116718
Reklam E.İ.Ş : 44372.22

İNŞANLARIN KALBİNE müdahale etmek hadsizlik

BU HOMOFOBİ BİLİSİN ARK 2020'DEYİZ İNSAF!

CEMRE ÖKTEM

ÖZEL OZAN GÜZELCE

HAYATTA EN ONEMLI SEVIN GÜZELLİK OLDUGUNU ZANNEDİYORDUM

■ Süde Zehra, o zamanlar en önemli şeyin güzellik olduğunu düşünüyordum. Ama çoğu kadında onun ötesinde bir şey var. Çoğu kadının "Yaşadığım" "Sevdiğim", "Öğrendiğim", "Yaşadığım", "Yaşadığım", "Yaşadığım" gibi şeyler var. Bu şeyler, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı oluyor. Onun dışında, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeyler de var. Bunlar, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir. Onun dışında, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeyler de var. Bunlar, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir.

ASK HER SEYİNLE TESLİM OLMAK VE TESLİM ALMAK İSTEDİĞİM O AN

■ Ask her şeyinle teslim olmak ve teslim almak istediğim o an. Bu an, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir. Onun dışında, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeyler de var. Bunlar, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir.

SEVDİĞİM HİÇBİR SEVİ PAYLASHAMAM

■ Sevdiklerimi hiçbir şekilde paylaşamam. Çünkü onlar benim için çok değerli. Onları paylaşmak, onları kaybetmek anlamına gelir. Bu yüzden, onları paylaşmam. Çünkü onlar benim için çok değerli. Onları paylaşmak, onları kaybetmek anlamına gelir. Bu yüzden, onları paylaşmam.

Habılsız girsek olanda... Bu şeyler, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı oluyor. Onun dışında, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeyler de var. Bunlar, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir.

Her şeyinle teslim olmak... Bu an, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir. Onun dışında, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeyler de var. Bunlar, hayatın tadını çıkarmaya yardımcı olan şeylerdir.

Sevdiklerimi hiçbir şekilde... Çünkü onlar benim için çok değerli. Onları paylaşmak, onları kaybetmek anlamına gelir. Bu yüzden, onları paylaşmam.

OYA ÇINAR
www.oyacinar.com.tr

■ Cemre Öktem, son dönemde televizyonda izlediğimiz en gerçek karakterlerden birine hayat veriyor. **Sevin'in** Kızımla bir oyuncu olarak Zehra rolünde izlediğimiz yetenekli oyuncuya, hem diziyi hem de kendi hikayesini konuştuk. Kendini o kadar güzel ifade ediyor ki her anlamda umut vad ediyor...

KÜÇÜK KONTESLER GİBYİDM
■ Ağır üstü, küçük kontesler gibiydim. "O zaman ben de çatal bakırcıya ediyordum" kitabında da yazmıştım. Küçük kontesler gibiydim. Ağır üstü, küçük kontesler gibiydim. "O zaman ben de çatal bakırcıya ediyordum" kitabında da yazmıştım.

Zehra'nın 'Sevin' bu kadar olmasa ve bu kadar olmasa kendisi... Zehra'nın 'Sevin' bu kadar olmasa ve bu kadar olmasa kendisi...

■ Zehra, bu anlamda farkındalığın arttığı... Zehra, bu anlamda farkındalığın arttığı...

AKIÇ BİR SEKİLDE İSTEMEDİĞİMİ BEYAN ETTİKTEN SONRA YAPILAN HER SEY FACİZDİR

CANIMIZ ACITSA DA GERÇEKLERİN KOLESTİYİM
■ İki arkadaş tofere edemediğim sevin rolleri... Canımız acıtırsa da gerçeklerin kolestiyim.

GÜÇ GÖSTERİLERİN OLMADIĞI BİR GELECEK HAYAL EDİYORDUM
■ Gençliğim der nesi hayalim var? Güç gösterilerinin olmadığı bir gelecek hayal ediyordum.

BU SEVGİSİZLİĞİ AKLIM ALMIYOR

■ Gönümlerim ilgili konulara kulağın yoruyor musun? Bu söz senin en rahatlık eden konular mı? Gönümlerim ilgili konulara kulağın yoruyor musun?

Yayın Adı : Gazete Pencere
Referans No : 95293023
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 30.04.2020
Sayfa : 5
Tiraj : 5000
Reklam E.(%) : 371,94

AIJANS PRESS

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyabet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki de Alman siyasilerden geldi. Politikacılar ayrıca Diyanet İşleri Türk İslam Birliği imamlarını da Almanya'nın özgürlük değerine uymaları konusunda uyardı.

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Ramazan ayının ilk Cuma hutbesinde könlüklerin ve salgın hastalıkların kaynağını eşcinsellik ve nikahsız yaşam olarak göstermesine bir tepki de Alman siyasilerden geldi.

Die Welt gazetesine demeci veren farklı partilerden Alman siyasetçiler Ali Erbaş'ın açıklamalarını eleştirdi.

TEHLİKELİ AÇIKLAMA: Almanya'nın Avrupa İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Sosyal Demokrat Partili Michael Roth, Erbaş'ın açıklamalarının Türkiye'deki heteroseksüel olmayan aza için durumun "halen çok zor ve hatta tehlikeli" olduğunu tekrar

gösterdiğini söyledi. Ancak Roth Türkiye'deki sivil toplum tepkisinin kendisinde bir nebze de olsa iyimserlik yarattığını kaydetti.

HUKUKTAN UZAKLAŞMA: Yeşiller Partisi'nin Dış Politika Sözcüsü Omid Nouripour, Erbaş'ın açıklamalarının AKP'nin hukuk devleti ilkesi ve azınlıkların korunmasından ne kadar uzaklaştığını gösterdiğini kaydetti.

OTORİTER DEVLET İŞARETİ: FDP'li Konstantin Kuhle "Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir" ifadelerini kullanarak bu tür ifadelerin salgın hastalıkla mücadelede zarar verdiğini söyledi.

ALMANYADAKİ İMAMLARA UYARI: Hristiyan Birlik

partileri (CDU/CSU) Meclis Grubu iç politikaya sözcüsü Mathias Middelberg "Almanya'daki dini temsilcilerden buradaki özgürlük ve tolerans temel değerlerine uymalarını bekliyoruz" diyerek Diyanet İşleri Türk İslam Birliği'nin (DİTİB) imamları için de bunun geçerli olduğunu kaydetti. Middelberg güven kaybı yaşayan DİTİB'in bu güveni geri kazanması gerektiğini de vurguladı.

ERDOĞAN REJİMİ RA-DİKALİSTİĞİNİN: Sol Parti milletvekili Sevim Dağdelen de Erbaş'ın sözlerinin "Erdoğan rejiminin kendini İslamiyet ve anti demokratik Müslüman Kardeşler yönünde radikalleştirdiğini

gösteren kanıt" olduğunu kaydetti. Dağdelen DİTİB ile İslam dersi zorluğunu sona ermesi gerektiğini belirterek "Okullarımızda homoseksüellere karşı ajitasyona yer yok" dedi.

URFA BAROSU: FAŞİZAN Ankara Barosu bir açıklama yaparak Erbaş'ın "halkı düşmanlığa tahrik" ettiğini duyurmuştu. Ona destek olan Diyarbakır Barosu ve Ankara Barosu'na soruşturma açılmıştı.

Dün Samsun Barosu da bir açıklama yaparak "Diyanet İşleri Başkanının açıklamalarını kabul etmediğimizi, toplumun bir kesimini küçük düşürdük, ayırmış ve faşizan beldüğümüze ifade etmek isteriz" dedi.

ALMAN
POLİTİKACILAR
DIYANET İŞLERİ
BAŞKANINA
TEPKİ GÖSTERDİ

ERBAŞ'TAN
DESTEK
VERENLERE
TEŞEKKÜR

Diyanet İşleri Başkanı Erbaş kendisine destek verenlere Twitter'dan teşekkür etti: "Rabbimizin 'İçinizden hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun.' (Al-i İmran 106. ayet) emrini yerine getirmeye çalışan Başkanlığımıza milletimizin büyük desteği ve İslami değerlere her daim sahip çıkması azminizi, heyecanınızı ve sorumluluğunuzu daha da arttırmıştır. Allah cümlemizden razı olsun. Size hizmet etmek şereflerin en büyüğüdür."

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bekler filmiyle "in yönet- tiki, lara

queen'lerine uygun bir şekilde cap- canlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana iz- leyicileri güldürme- düşünürmeyi be-

Çikolata Bekler 26 Temmuz tarih Müzesi wb site olarak izlenev

Yönetim Oyuncul son, Du hael I Vj

'RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Ma- nuslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla laştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği nındaki ihlal sayısında yoğun bir ş gözlemlenen raporda, işkence kötu muamele vakalarında artış sandığına dikkat çekildi. Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin ağılları şöyle:

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

- İşkence ve kötü muamele yasa- ğı ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

'LGBTİ+ bireyler ya mevzuatta yoklar!'

Konunun özetiyle, din ve mezhebe atfedilen bir alanda ayrımcılığa maruz bırakılmaması için yasaların LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığı maruz kaldığı, Anayasamızın maddeleriyle uyumunu sağlanmasını gerektirdiği ifade etti

Yayın Adı: Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi

Yayın Tarihi: 14.11.2018

Yayın Adı: Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi, Nefretin İzlenimi

Yayın Tarihi: 14.11.2018

DAVANAMADUK

Fransızca 'DAVA' kelimesi, hukukta dava anlamına gelir. Davanın devam etmesi, davanın sonuçlanması, davanın kapanması gibi ifadeler kullanılır. Davanın devam etmesi, davanın sonuçlanması, davanın kapanması gibi ifadeler kullanılır. Davanın devam etmesi, davanın sonuçlanması, davanın kapanması gibi ifadeler kullanılır.

Sapkın dernekler KAPATILSINI

LGBTİ+ sapkınların, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet işle Erişçi üzerinden İslam'la ve Müslümanlara saldırması barmadı taşarılı, Dünyada bi sapkın yapılmamaları karşı tedbirler aldığını belirten kapısına kapıt vurulmalıdır" görüşünü Bah tarahından fonlanan sapkın demeklerin kapısına kapıt vurulmalıdır" görüşünü

BANU ALKAN 9'uncu KuirFest bugün başlıyor

9'uncu KuirFest, bugün başlıyor. Pembe Hayat Partisinin 23 Ocak'ta düzenlediği 9'uncu KuirFest, bugün başlıyor. Pembe Hayat Partisinin 23 Ocak'ta düzenlediği 9'uncu KuirFest, bugün başlıyor. Pembe Hayat Partisinin 23 Ocak'ta düzenlediği 9'uncu KuirFest, bugün başlıyor.

'Öldürülmeden davamıza bakmıyorlar'

Trans kadın Ayda Ender, maruz kaldığı transfobik saldırıların fiziksel, psikolojik ve toplumsal boyutları hakkında konuştu. 'Öldürülmeden davamıza bakmıyorlar' diyen Ender, transfobik saldırıların fiziksel, psikolojik ve toplumsal boyutları hakkında konuştu.

Onur Yürüyüşü 'online' yapıldı

Onur Yürüyüşü, 'online' yapıldı. Onur Yürüyüşü, 'online' yapıldı. Onur Yürüyüşü, 'online' yapıldı. Onur Yürüyüşü, 'online' yapıldı.

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselliği salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi, bir tebliğle Alman vatandaşlarından geldi. Politikaçılar ayırtmaz Diyanet'çileri 'Özgür İslam Birliği' isimli bir grupla Almanya'nın özgürlük değerlerine aykırı hareketlerini uyardı.

NEFRET SÖYLEMİ KAPATILSINI

Neşrin Özgenç, nefret söylemi hakkında konuştu. Neşrin Özgenç, nefret söylemi hakkında konuştu. Neşrin Özgenç, nefret söylemi hakkında konuştu. Neşrin Özgenç, nefret söylemi hakkında konuştu.

KABİL PALANCI'NIN İZLENİMİ

Kabil Palancı, izlenimi hakkında konuştu. Kabil Palancı, izlenimi hakkında konuştu. Kabil Palancı, izlenimi hakkında konuştu. Kabil Palancı, izlenimi hakkında konuştu.

LGBTİ+'LAR VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Hazırlayan: Av. Kerem Dikmen / Kaos GL Hukuk Koordinatörü

İfade özgürlüğü, iletişimin önemli bir güvencesi. Bir mesajın, verici tarafından her türlü kanalla alıcıya iletilmesinin en işlevsel garantörü. Türkiye’de özellikle son dönemde gazetecilere dönük hak ihlalleri ve gazetecilik faaliyetleri nedeniyle yapılan tutuklama, soruşturmalarla birlikte daha çok konuştuğumuz bir konu haline gelse de sanatsal çalışmanın, akademik ve bilimsel çalışmanın, siyasi veya fikri çalışmanın ya da ticari çalışmanın ve benzerlerinin açığa çıkardığı ürünlerin, muhatabına ulaşması da esasında ifade özgürlüğü ile sağlanan bir eylem biçimi. Nitekim basit bir tweetten, Instagramdaki bir fotoğraf paylaşımına; bir heykel çalışmasından romana veya bir siyasal düşüncenin dile getirilmesinden her düzeydeki karar alıcının her türlü araçla eleştirilmesine dönük ve bunlarla sınırlı olmayan her türlü ifade biçimi esas olarak ifade özgürlüğü kavramının içerisinde değerlendirilmektedir. İfade özgürlüğü kendi başına bir hak olmakla beraber diğer bazı hakların da unsurudur. Örneğin ifade özgürlüğünün güvence altına alınmadığı bir ortamda toplanma özgürlüğünün, örgütlenme özgürlüğünün, basın özgürlüğünün, sanat özgürlüğünün de güvence altına alındığından söz etmek mümkün olmayacaktır.

İnsan hakkı teorisine göre haklar bir bütündür. Bunun bir sonucu olarak da bölünemez ve kendi aralarında bir hiyerarşiye tabi tutulamaz. Bununla birlikte ifade özgürlüğünün sınırlandırılması, aynı zamanda bu özgürlüğün unsuru olduğu diğer hakların kullanımını da sınırlandırmış olduğundan çok geniş bir etki alanı yaratır. Toplumların ve tek tek bireylerin kendi düşüncelerinin şekillenmesinde, başkaları tarafından dile getirilen bilgiler önemli bir etkidir. Bilimsel üretimin baskı altına alındığı, iletişim kanallarının devlet tarafından sınırlandırıldığı ya da ifade kanallarını kullananların otosansüre zorlandığı bir ortamda, ifade özgürlüğünün engellenmesi ile birden fazla hak alanının da karanlık bir ortama terk edildiğini söylemek yanlış olmaz. Baskıcı rejimler açısından bu anlamı ile ifade özgürlüğünün kısıtlanması, eleştiri hakkının ve üçüncü kişilerin bilgiye erişim hakkının da sınırlandırılması anlamına geldiğinden, bu tip rejimler her türlü yöntemle ifade özgürlüğünü sınırlandırma çabası içine tarihte olduğu gibi bugün de girmektedir.

Toplu etkinliklerin yasaklanmasından, tek tek etkinliklerin engellenmesine; dernek kurma koşullarının zorlaştırılmasından kurulmuş olan derneklere makul olmadığı açık olan gerekçelerle denetim süreçlerinin sıklaştırılmasına; haberde kullandığı ifadeler nedeniyle gazeteciler hakkında soruşturma açmaktan, belirli

websitelerine erişimin sınırlandırılmasına dek türlü yöntemlerle baskıcı rejimler, eleştirinin kolektif bir niteliğe bürünmesinin önüne geçme eğilimini gösterir. Dolayısıyla bu tip ortamlarda eleştirinin açığa çıkmasına hizmet etmediği ölçüde ifade özgürlüğüne ilişkin araçların kullanımı serbesttir. Bunun sonucunda ise sıradanlaşmış ve tekdüze bir iletişim ortamı açığa çıkar.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine göre *ifade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve bu konuda başkalarını ikna etme çabaları ve bu çabaların hoşgörüyü karşılama çoğulcu demokratik düzenin gereklerindedir.* (Anayasa Mahkemesinin 2017/34463 No’lu 13.02.2020 tarihli kararı, § 11)

Esasında Anayasa Mahkemesinin yaklaşımının evrensel bakış açısı ile uyumlu olduğunu teorik düzlemde de olsa söylemek gerek. İfade özgürlüğü İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 10. maddesinde de düzenlenmektedir. Sözleşmeye göre herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. “Paragraf, ifade özgürlüğü hakkının üç bileşenini içermektedir: Fikir sahibi olma özgürlüğü, bilgi ve fikir alma özgürlüğü, bilgi ve fikir verme özgürlüğü.” (Bychawska-Siniarska, 2017, sf 15., çev. Av. Tuğçe Duygu Köksal)

Her zaman olduğu gibi hakların temel metinlerde tanınması ayrı, fiilen kullanım kullanılmadığı meselesi ise ayrı bir konudur. Gerçekten de gerek Anayasa ve onun yargısal denetim mercii olan Anayasa Mahkemesi; gerekse de Türkiye’nin parçası olduğu Avrupa Konseyi sistemi ve sistemin temel metni olan İHAS’ın (İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi) yargısal denetim mekanizması olan İHAM (İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi), metinsel anlamda ve kararları ile insanlara ve topluluklara ifade özgürlüğü konusunda önemli bir alan vaad etse de, bugün Türkiyeli LGBTİ+’lar açısından, bu metinlerde tasvir edilen alandan oldukça farklı bir noktada olduğumuzu ifade etmeliyiz.

Büyük kısmı kamu otoriteleri ve onlar tarafından desteklenen kimi basın çevrelerinin; LGBTİ+’ların itibar haklarına nefret motivasyonu ile saldırmasına rağmen ifade özgürlüğünün sınırlandırılmasına ilişkin kurallar bu durumlarda uygulanmamaktadır. Zira aşağıda ayrıntılandırılacağı üzere ifade özgürlüğü sınırsız bir alan değildir, bu hakkı kullanana bazı sorumluluklar yükler ve bu sorumluluklar

içerisinde İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinin yakın zamanda verdiği bir kararda olduğu gibi fobik nefret söylemini yaymama da vardır.⁵

21. yüzyılın Türkiye'sinde, başkent Ankara'da, Kasım 2017'den, genel etkinlik yapma yasağının kaldırıldığı 29 Ocak 2020 tarihine kadar LGBTİ+'lar, bırakalım mi-ting gibi toplu ifade özgürlüğü hakkı kullanımını, sergi dahi açamamakta, tek kişilik bir tiyatro gösterimini bile yasaklar nedeniyle organize edememektedir. Ankara'da LGBTİ+'ların var oluşunu engellemeyi adeta varlık nedeni sayan irade İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin gibi yerelerde ise Onur Yürüyüşlerini engelleyerek topluluğun kamusal alana çıkmasını fiziki ortamda engellemektedir. Bu yasaklamaların hukuka aykırı olduğunu savunan davalar ise çoğu zaman idare mahkemeleri tarafından reddedilmektedir. Bazen bu davalar kazanılmakta, Mahkemeler evrensel nitelikli gerekçeleri ile yasaklama kararlarını iptal edebilmektedir. Ne var ki gecikmiş adalet, adalet değildir. Örneğin 30 Haziran 2019'da gerçekleştirilmesi planlanan ancak İstanbul Valiliği tarafından yasaklanan onur yürüyüşünün yasaklanması kararının iptali davası kazanılmış ve yasaklama kararı iptal edilmiş ise de bu karar 07.10.2020'de verilmiş, davacılar iptal kararı Aralık 2020'de bildirilmiştir.⁶ Ve zamanı da geriye getirmek mümkün değildir.

Kaos GL'nin 2019 hak ihlali raporuna⁷ da yansıdığı üzere sansür mekanizmasının kurumsal üstyapısını temsil eden RTÜK tarafından sırf yayın içerisinde eşcinsel çiftin "var olması" gerekçe kılınarak 2019 yılında çok sayıda idari yaptırım kararı verilmiş, 2020 senesi ise RTÜK'ün doğrudan dizi senaryolarına müdahale ettiği bir yıl olmuştur.⁸ Onlarca akıllı telefon uygulaması ile arkadaşlık uygulamaları yaygın olarak kullanılırken, bu uygulamanın eşcinsel erkekler tarafından kullanılan Grindr isimli versiyonu Türkiye'de Ağustos 2013'ten bu yana yasaktır. Bu yasaklamaya karşı Kaos GL tarafından Anayasa Mahkemesine yapılan 2015 tarihli bireysel başvuru, hala bir karar verilmeyi beklemektedir. Anayasa Mahkemesinin websitesinde yayımlanan istatistiki bilgilere göre⁹ 30.09.2020 itibariyle 2015 yılından kalan ve henüz sonuçlandırılmamış başvuru sayısının yalnızca 89 olduğu göz önüne alındığında, böylesine geniş bir kitleyi etkilemekte olan yasağı incelemekte isteksiz görünen Anayasa Mahkemesinin yaklaşımının, kararlarında çizilen ilkelerle uyumlu olduğunu söylemek mümkün değildir. Anayasa Mahkemesinin bu kararsızlık sürecinde Türkiyeli LGBTİ+'lar Grindr erişim yasağının kaldırılmasını beklerken, Hornet uygulaması da aynı yasakçı zihniyetin saldırısına uğramıştır.¹⁰

5 <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-203199%22%5D%7D>

6 <https://kaosgl.org/haber/mahkeme-2019-istanbul-onur-yuruyusu-icin-bakirkoy-yasagini-iptal-etti>

7 <https://kaosglidernegi.org/images/library/2020lgbtilarin-insan-haklari-raporu-2019-web.pdf>

8 <https://kaosgl.org/haber/rtuk-netflix-sansurlerine-doymuyor>

9 https://www.anayasa.gov.tr/media/7023/bb_istatistik-2012-2020-eylul.pdf

10 <https://kaosgl.org/haber/hornet-e-erisim-engeli>

Otorite LGBTİ+'ları yok saymakta, yurttaşlık sözleşmesi olan Anayasalarda tanınmış hakları onlara kullanırmamaktadır. İfade özgürlüğü, kullanımı engellenen haklardan biridir. Ancak Grindr, Hornet örneklerinde görüldüğü tek bir kişi cezalandırılıyormuş gibi yapılarak bütün LGBTİ+'lar mağdur edilmekte; 2019 İzmir Onur Yürüyüşü örneğinde görüldüğü gibi kendi hassasiyetini bütün toplumun hassasiyeti imiş gibi davranan belirli kesimlerin yürüyüş yapılmaması çağrısına harfiyen uyan kamu idaresi bütün LGBTİ+'ların hak kullanımını engellemektedir.

Bu yönüyle bakıldığında ifade özgürlüğü üzerindeki bu engellemelerin karar alıcılar açısından çarpan etkisi yaratan önemli bir silah olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bundan 96 yıl önce bir devlet görevlisi meydanın görünür yerinde elindeki kağıdı çıkarsa ve *“Şahsî masûniyet, vicdan, tefekkür, kelâm, neşir, seyahat, akit, sây ü amel, temellük ve tasarruf, içtimâ, cemiyet, şirket, hak ve hürriyetleri Türklerin tabii hukûkündandır.”* diye seslense, muhtemelen hepimiz sevinir ve bundan, tefekkür yani düşünme ile kelam yani söz söyleme konusundaki hakkımızı elde ettiğimizi düşünürdük. Türkiye’de 1961 yılına kadar uygulanacak olan 1924 tarihli Anayasanın¹¹ 70. maddesinden bir kısmını içeren bu alıntı esasında düşünce ve ifade özgürlüğüne ayrı bir başlık açmasa da Anayasada yer vererek önemli bir taahhütte bulunuyordu. (Orijinali için bkz.¹²) Üstelik *“Hürriyet, başkasına muzır olmayacak her türlü tasarrufatta bulunmaktır.”* ifadesinden, özgürlük alanının, başkalarının özgürlük alanını kısıtlamayacak ölçüde geniş olduğunu da düşünür, bu özgürlüğe hem daha fazla sarılır hem de bizim özgürlük alanımıza saldırı olduğunda bunun devlet tarafından engelleneceğini de düşünürdük. Ancak geçirdiğimiz 96 yıl boyunca özgürlük alanının, gücü elinde tutanlar lehine ve gücü elinde tutanların “düşman” gördükleri aleyhine devamlı daraldığını da söylemek, yanlış olmayacaktır. Peki evrensel hukuk, ifade özgürlüğünü sınırsız bir hak olarak görmekte midir?

Öncelikle Avrupa Konseyinin insan hakları sistemine bir göz atmakta yarar var. Fakat ona girmeden önce bir konuya dikkat çekmek gerekir. Gerek anayasalar gerekse de kişi hak ve özgürlüklerine ilişkin uluslararası sözleşmeler temel olarak, yazıldıkları tarihten önceki döneme tepki metinleridir. İnsanlık, biraz da bu metinleri hazırladığı dönemden önce yaşadığı kötü deneyimlerin bir kez daha yaşanmaması için bu metinleri geliştirmiştir. Ya da siyasi iktidarlar, önceki dönemlerdeki özgürlük ortamını kendi iktidarlarının sürekliliği için bir tehdit olarak gördüğü için bu temel metinlerde tanınan hak alanını, 1982 Anayasası örneğinde olduğu gibi daraltma tutumu içine de girebilirler.

¹¹ <https://www.anayasa.gen.tr/1924tek.htm>

¹² <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi/>

Bu perspektiften bakıldığında, 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanan İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin mesajını anlamak için iki dünya savaşı arasında Avrupa'da yaşanan tarihsel olaylara ve ikinci dünya savaşında yaşanan felaketlere bakmak gerekir. Buraya bakarsak sözleşmenin giriş kısmında ifade edilen *“dünyada barış ve adaletin asıl temelini oluşturan ve korunması öncelikle, bir yandan gerçekten demokratik bir siyasal rejime, diğer yandan da insan hakları konusunda ortak bir anlayış ve ortaklaşa saygı esasına bağlı olan bu temel özgürlüklere derin bağlılıklarını bir kez daha tekrarlayarak”* sözlerini yerli yerine oturabiliriz.

Holokost Ansiklopedisinde¹³ ifade edildiği üzere *Naziler, erkek eşcinsellerin Alman ulusu için savaşamayacak zayıf ve kadınsı erkekler olduğuna inanıyordu. Eşcinsellerin çocuk yapmalarının mümkün olmayacağını ve Alman doğum oranını artırmayacaklarını düşünüyorlardı.* Eşcinselliğin bir hastalık olduğu veya hastalık yaydığı fikri Türkiye'de bugün güncel bir nefret konusu olduğu gibi Nazilerin hüküm sürdüğü Almanya'da da yaygın bir düşünceydi. *“Eşcinsellik için bir “tedavi” bulma peşinde olan Naziler, bu programı toplama kamplarındaki eşcinsel esirler üzerinde yapılabilecek tıbbî deneyleri kapsayacak şekilde genişletti. Bu deneyler hastalıklara, uzuv kayıplarına ve hatta ölümlere neden oldu. Ancak hiçbir bilimsel bilgi elde edilmedi.”* Toplama kamplarında katledilen erkek ve kadın eşcinsellerin sayısı tam olarak bilinemese de gene Holokost Ansiklopedisinden yapılan çevirinin¹⁴ bize aktardığı üzere *“1933 ve 1945 yılları arasında polis tahmini 100 bin erkeği eşcinsel oldukları için tutuklamıştı. 50 bin erkek mahkemeler tarafından hüküm giymiş ve normal hapisyanede yatmış, 5 bin ve 15 bin arası erkek ise toplama kamplarına kapatılmıştı.”*

Tabii ki savaşın ve Nazi ideolojisinin tek mağduru kamplarda esir tutulanlar, esir kamplarında ise eşcinseller değildir. Bütün Avrupa ve savaşın yaşandığı Avrupa ötesi topraklarda yaşayan insanlık, sosyalist ve komünist düşünce suçluları, Romanlar ve elbette en kitlesel ve acı hali ile Yahudiler bu savaş ortamının en akılda kalan mağdurlarıdır.

60 - 70 milyon civarında insanın öldüğü, insanların dini, etnik kimliği, siyasi düşüncesi veya cinsel yönelimi nedeniyle kamplarda en vahşi uygulamalara maruz bırakıldığı tarihsel kesitin yeni barışı, kaçınılmaz olarak bu insanlık dışı durumun bir daha yaşanmamasını hedeflemek durumundaydı. O nedenle İHAS hükümlerini yorumlarken, iki savaş arasında yaşanan dönemi ve ikinci dünya savaşı sırasındaki katliamları sözleşmenin “öykü”sünün bir parçası olarak görmek durumundayız.

13 <https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/persecution-of-homosexuals-in-the-third-reich>

14 <https://m.bianet.org/bianet/lgbti/161826-nazi-almanyasi-nda-escinseller>

Bu öyküden yola çıkan sözleşmeci devletler, kişilerin sahip olduğu hakları tanımlarken, belirli durumlarda bu hakların sınırlandırılabilmesine ilişkin kurallar da koydular. Nitekim ifade özgürlüğüne ilişkin İHAS 10. maddesinin ikinci fıkrasında bu hakkın kişiye görev ve sorumluluklar yüklediği belirtildi, aynı tutum Türkiye'nin de tarafı olduğu Birleşmiş Milletler zeminindeki 1966 tarihli Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 19. maddesinde de sürdürülmüştür.

Hak savunucularının motivasyonu özgürlük alanının sınırları üzerine değil genişlemesi üzerine yoğunlaşmalıdır. Bu yönü ile ifade özgürlüğünün özellikle devlet tarafından ihlal edilmesinin sistematik bir hal aldığı ve bu durumun Amnesty International gibi uluslararası hak örgütlerinin de raporlarına¹⁵ yansdığı Türkiye gibi ülkelerde bir yandan ifade özgürlüğünün neden sınırsız bir özgürlük olmadığını ifade ederken, öte tarafta o sınırın üzerine konuşulmasının, devletin, ifade özgürlüğüne dönük meşru olmayan müdahalelerini meşrulaştırıcı bir etki yaratmamasını sağlamak, konunun zorluğunu ortaya koyuyor.

Bu nedenle ifade özgürlüğünü tanımladığımız sırada daha genişletici bir çerçeve kurarken, ona hangi durumda müdahale yapılacağı konusunda daha net ve yoruma açık olmayan bir anlayışı oluşturmak durumundayız.

Bilindiği üzere İHAS'ı temel hak ve özgürlüklere ilişkin BM sözleşmelerinden veya diğer bazı bölgesel insan hakları sözleşmelerinden ayıran en önemli yön, devletlerin sözleşme ile beyan ettikleri taahhütlere uygun bir yönetme eylemi içinde olup olmadıklarını denetleyecek bir yargısal denetim mekanizmasına sahip olmasıdır. Bu yargısal mekanizmanın adı İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi. Mahkeme bir yandan devletler aleyhine yapılan başvuruları inceleyip, devletlerin, başvuru konusu olaylar bazında İHAS'ı ihlal edip etmediğini incelerken, öte yanda andlaşmalar hukukuna uygun bir biçimde sözleşme hükümlerinden ne anlaşılması gerektiği konusunda yorumlar yaparak içtihatlar oluşturuyor.

Gerek sözleşme gerekse de İHAM'ın vermiş olduğu kararlardan yola çıkarak ifade özgürlüğünün şu üç durumda sınırlandırılabilmesini söyleyebiliriz. Bunlardan ilki şiddete teşviktir. Elbette burada “teşvik” kavramı, geniş yorumlanamaz. İfadenin hangi bağlamda kullanılmış olduğu yani gerçekten bir şiddeti doğurmak isteyip istemediği değerlendirilmek ve ayrıca gerçekten o ifadenin şiddetin gerçekleşme ihtimaline ilişkin gerçek bir ihtimali doğurup doğurmadığı irdelenmek durumundadır. Tabii ki ifadenin sahibinin, böyle bir şiddeti doğurma yeteneğinin bulunup bulunmadığı da dikkate alınmak durumundadır. Bunun unsurlarını ispatlayacak olan elbette devletlerdir. Ayrıca sınırlamadan anlaşılması gereken tek yöntem kişiler hakkında soruşturma açmak veya kovuşturma başlatmak değildir.

¹⁵ <https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/turkey/report-turkey/>

İHAS bağlamında ifade özgürlüğünün sınırlanabileceği ikinci durum ise Holokost'un inkarı ve Nazi propagandasıdır ve bu ideolojiye yapılan meşrulaştırıcı göndermelerdir. Bu, yukarıda açıklandığı üzere temel sözleşme ve hak metinlerinin bir önceki dönemin tarihsel koşulları ile ilişkisi ile birlikte düşünüldüğünde oldukça anlamlıdır. Nitekim bir sözleşmenin, kurmuş olduğu sistemi ortadan kaldırmaya dönük siyasal pratiğe zemin hazırlamasını beklemek tutarsızlık olur.

Bir diğer ifade biçimi ise nefrettir. Sözleşme ifade özgürlüğü korumasından, nefret ifadelerini yararlandırmamaktadır. Buna neden olan ise ifade özgürlüğüne ilişkin onuncu maddenin ikinci fıkrasıdır. Çünkü sözleşmeye göre ifade özgürlüğü kullanılırken devletler başkalarının şöhret ve haklarının korunmasını da sağlamakla yükümlüdür. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26. maddesinin ikinci fıkrasında ifade özgürlüğünü kullanan kişilerin başkalarının şöhret veya haklarını veya özel hayata bağlı haklarını ihlal edemeyeceği de ifade edilmektedir.

Türkiye'de Anayasanın kapsayıcı olup olmadığı, devletin Anayasa ile ulusal düzeyde, sözleşmeler ile uluslararası düzeyde duyurduğu taahhütlerine uygun hareket edip etmediği ayrı bir tartışmadır. Bununla birlikte gerek Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler gerekse de Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, nefret söylemini hangi gerekçeyle olursa olsun ifade özgürlüğü alanı içerisinde değerlendirmemektedir.

Özgürlük alanının tanınması ile bunu sınırlanmasını aynı metinde tartışmak oldukça zorludur. İfade özgürlüğünün ABD'deki seyrine baktığımızda sınırlama fikrinin kuşkuyla karşılandığını, buna karşılık Avrupa sisteminde, özgürlüklerin kişilere sorumluluklar da yüklediği düşüncesinden hareketle ifade özgürlüğünün sınırlanmasında ABD'den daha esnek davranıldığını görebiliriz.

Nefretin tanımı konusunda uluslararası uzlaşma bulunmamasına rağmen bu uzlaşmama hali, Avrupa Konseyi sisteminin parçası olan ülkeler açısından söz konusu değildir çünkü Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin nefret söyleminin ne olduğuna ilişkin tavsiye kararları olduğu gibi Konseye üye devletlerin sözleşmeye aykırı eylem içerisinde olup olmadığını da denetleyen İHAM kararlarında tanım getirmese de neyin nefret olarak nitelenmesi gerektiğine ilişkin içerikleri görmek mümkündür. (Ivanov & Rusya, Garaudy & Fransa, Vejdeland & İsveç, Delfi AŞ & Estonya, Carl Jóhann Lillindhal & İzlanda)

Nefret söylemi, belirli bir gruba duyulan nefretin açıklanmasıdır. Bir kişinin parçası olduğu ırk, etnik kimlik, din veya kişi hangi grubun parçası ise o gruba dönük aşağılama için kullanılır. Pratikte ırkçı, yabancı düşmanı, homofobik veya kişinin parçası olduğu gruba dönük saldırgan ifadeler nefret söylemi kavramı altında değerlendirilir.¹⁶

16 İfade Özgürlüğü ve Nefret Söylemi, Elena Mihajlova, Ph.D. Jasna Bacovska, Ph.D. Tome Shekerdjiev LLM, sf 24 <https://www.osce.org/skopje/116608?download=true>,

Nefret söyleminin evrensel boyutta kabul edilen bir tanımı olmamasına rağmen, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi “nefret söyleminden”, agresif milliyetçilikle ve etnik merkezci söylemlerle ifade edilen, azınlıklar, göçmenler ve göçmen kökenlilere karşı ayrımcılık söylemi türünden ifadeleri içeren hoşgörüsüzlük de dahil olmak üzere, hoşgörüsüzlüğe dayalı, ırkçı nefretini, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya diğer nefret türlerini, yayan, tahrik eden, yaygınlaştıran veya haklı kılan her türlü ifadenin anlaşıldığını ifade etmiştir.¹⁷

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi de bu tavsiye kararını bir bölgesel konsensüs olarak ele almakta ve tavsiye kararlarına atıf yapmaktadır. Burada sayılan nefret türleri “sınırlı sayıda” değildir. Yani ayrımcı ve nefret saikli hoşgörüsüzlüğe dayalı tahrik ve aşağılama ifadeleri, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya cinsiyet ifadesi motivasyonlu ayrımcı dili de kapsamaktadır.

TC Adalet Bakanlığının websitesinde bulunabilen İHAM tematik bilgi notunda “*Nitekim İHAM, cinsel yönelim temelindeki ayrımcılığın, ırk, köken veya renk temelinde gerçekleştirilen ayrımcılık kadar ciddi olduğunu vurgulamıştır.*” denilerek, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tavsiye kararının LGBTİ+’lara dönük nefreti de kapsadığı ifade edilmiştir.¹⁸

Notun dayanağı olan kararın Türkçesi, Kaos GL tarafından Türkçeye kazandırılmıştır. Buna göre “*nefret uyandırmak için yapılan kışkırtmanın muhakkak şiddet veya suç teşkil eden başka bir fiile çağrı niteliği taşımasının zorunlu olmadığını tekrar vurgulamıştır. Toplumun belirli bir kesimini tahkir etmek, alay konusu durumuna düşürmek veya lekelemek suretiyle yapılan saldırılar ifade hürriyetinin mesuliyetsizce kullanılması niteliği taşıdığından yetkili makamların bu ifadelerle mücadele etmesi için yeterli sebep mevcuttur*”.¹⁹

Bir başka garip gerçek ise “Sapkın Kaos GL” ifadesini “nefret söylemi” olarak görmeyen TC Anayasa Mahkemesinin²⁰, kendi websitesinden ulaşılabilen ifade özgürlüğü ile ilgili yayınlardır. ²¹ Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti ortak finansmanı ile yürütülen proje kapsamında yayımlanan kitapta da belirtildiği üzere “*Nefret söylemine dair bir sınırlama çarpıcı gelen, şok eden, rahatsız eden bilgi*

17 İnternet Kullanıcıları İçin İnsan Hakları Rehberi, Tavsiye Kararı CM/Rec(2014)6 ve açıklayıcı memorandum, sf 29. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804d7bf3>

18 [http://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019115747Sexual%20orientation%20issues%20\(cinsiyet%20y%C3%B6nelim%20sorunlar%C4%B1\).pdf](http://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019115747Sexual%20orientation%20issues%20(cinsiyet%20y%C3%B6nelim%20sorunlar%C4%B1).pdf) (Sf 17, Vejdeland bilgi notu)

19 <https://www.kaosgl.org/haber/aihm-in-nefret-soylemi-karari-turkce-de>

20 <https://anayasa.gov.tr/icsayfalar/basin/kararlarailiskinbasinduyurulari/bireyselbasvuru/de-tay/164.html>

21 https://www.anayasa.gov.tr/media/3545/02_ifade_ozgurlugu.pdf, Dr. Ulaş Karan

ve düşüncelerin susturulması anlamını taşımamaktadır. Söylemin kendisinin bir fiil oluşturmadığı sürece cezalandırılmaması düşünülebilirse de nefret söyleminin geçmişte yol açtığı insanlık dışı olaylar düşünüldüğünde sınırlandırılması için ortaya bir fiilin çıkmasının beklenmesi anlamsız hale gelmektedir. Nefret söyleminin genellikle toplumda azınlık durumunda olan gruplara yönelik gerçekleştiği düşünüldüğünde, yaygınlaşması sonucunda zaten genellikle görünmez olan bu gruplar çoğunluk grupların bu tarz yaklaşımları ile muhatap olmamak adına daha da fazla oranda görünmez hale gelmektedirler. Nefret söylemine yönelik devlet tarafından aktif bir karşı koyuş ortaya konulmadığı durumda ve ifade özgürlüğü adına bu tür ifadeler koruma gördüğünde, bu durum devletin hoşgörüsüzlüğe ve nefrete karşı azınlık grupların korunması yerine bu tür görüşlerin yayılmasını tercih ettiği anlamına gelecektir.”²²

Yani LGBTİ+’lara dönük (Elbette azınlık olarak kabul edilen toplumdaki her türlü unsura olduğu gibi) nefret ifadeleri, herhangi bir tehlike yaratmasa, şiddet çağrısı kitle içerisinde karşılık bulmasa, LGBTİ+’lara dönük bir suç artışına neden olmasa, hatta neden olmasının koşulları bulunmasa dahi ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu noktada “ifade” ile “nefret ifadesi” arasında sert bir ayırım vardır ve İHAS’ta “nefret ifadesi özgürlüğü” şeklinde bir tanımlama yapılmadığı müddetçe, nefret ifadeleri ifade özgürlüğünden yararlanamayacaktır.

Dikkat edilirse nefret suçu kavramına hiç girilmemektedir. Çünkü suç, devletin ceza politikasına göre hangi eylemi cezalandırıp hangi eylemi cezalandırmayacağı ile ilgili bir kavramdır. Ancak bir eylemin cezalandırılmaması ayrı İHAS korumasından faydalanmaması ise ayrı bir konudur. Yani ifadenin aynı zamanda bir suç teşkil etmesi şart değildir, örneğin hakaret bazı devlet yasalarına göre suç bazılarına göre değildir. Ne var ki hakaret eyleminin suç olarak kabul edilmemesi, hakarete uğrayanın hukuki korumadan faydalanmayacağı anlamına gelmez.

Örneğin bir transin cinsiyet kimliği nedeniyle iş başvurusunun kabul edilmemesi, spesifik olarak ceza kanununda bu tip eylemin suç olarak nitelenmemiş olması nedeniyle ceza yargılamasının konusu olmayabilir. Ancak bu, yapılan ayrımcılığın cezalandırma dışında bir yaptırıma tabi tutulması önünde bir engel olmadığı gibi devletlerin çalışma hakkını, istihdam alanında eşitliği sağlamak için önlem alma zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Özetle bir kişinin cinsel yönelimi veya cinsiyet kimliği nedeniyle aşağılanmasına, dışlanmasına, yönelim veya kimliğin genel olarak kriminalize edilmesine, bunun günah olduğuna ve mücadele edilmesi gerektiğine, sapkınlık olduğuna, sapkınlık olduğuna, aileyi zehirlediğine, gençleri ve çocukları zehirlediğine dönük istisnasız her türlü söylem, nefret söylemidir.

²² Aynı eser, sf 26.

Türkiye’de yaşayıp etnik, dini, dilsel veya kültürel azınlığa mensup olmayan, çoğunluğa mensup olanlar için daha rahat anlaşılması bakımından şöyle soralım. Yukarıda sayılan sıfatların Bulgaristan’daki Türkçe konuşan, Almanya’daki Türkiye göçmeni, Fransa’daki Müslüman azınlık için kullanılması, sizce ifade özgürlüğü alanında kalır mı? Örneğin Bulgaristan’daki Hristiyan din otoritesi çıksa ve “Türkçe konuşanlarla mücadele” çağrısı yapsa, bu toplumsal barışa hizmet eder mi, ifade özgürlüğü içinde değerlendirilebilir mi? Örneğin seçim kampanyası süresince, “Belçika’nın İslamlaştırılmasına karşı çıkın,” “Düzmece entegrasyon politikasına son verin” ve “Avrupalı olmayan iş arayanları evlerine gönderin” gibi sloganlar içeren çeşitli broşürleri dağıttığı için cezalandırılan Milli Cephe isimli partinin lideri ve milletvekilinin ifade özgürlüğü ihlal edilmiş midir?

Üstelik düşünün ki kendinizi örneğin dinden soyutlayabilirsiniz ama yöneliminiz var oluşa ilişkin bir durumdur.

Nefret söyleminin ifade özgürlüğü içerisinde değerlendirilmemesi, İHAS giriş kısmında yerini bulan “dünyada barış ve adalet” idealinin gerçekleştirilmesine dönük motivasyon ile yakından ilgilidir. Dolayısıyla devletler hem kişilerin ifade özgürlüğünü güvence altına alırken hem de sözleşmedeki diğer hakların da korunmasını sağlamakla yükümlüdür. Sözleşme ve Anayasalar, kişilere, “özel hayatına saygı gösterilmesini isteme” hakkı tanıdığı (İHAS 8), ayrımcılığı yasakladığı (İHAS 14) müddetçe lezbiyen, gey, biseksüel, trans, interseks ve diğer kimliklere dönük nefret ifadelerinin, ifade özgürlüğü korumasından yararlanması söz konusu olmayacaktır.

Nefret söyleminin ne olduğu konusundaki ayrıntılı değerlendirmelerin ardından gerek ulusal gerekse de uluslararası düzenlemelerde nefrete nasıl yaklaşıldığına da göz atmak fakat buna gelmeden şunun altını bir kere daha çizmek gerekir. Nefrete ilişkin düzenlemelerin temelinde, çoğunluk veya baskın olan karşısında daha avantajlı durumda olan azınlık veya çekinik, çekinik olmaya zorlanmış olanı koruma, onu baskın olanla eşitleme motivasyonu kaçınılmaz olarak bulunur. Bundan elbette nefret söyleminin mağduru yalnız az olduğu var sayılandır anlamı çıkmaz; toplumda sayıca çoğunluk olana veya baskın olana dönük nefret de söz konusu olabilecektir. Bununla birlikte sayıca veya etkin olma bakımından çoğunluk olan zaten nefrete ilişkin düzenlemelere ihtiyaç duymaksızın kendisine yasal korumayı sağlamıştır.

Örneğin Türkiye’de bugün “Türklük” bir nefret söyleminin nesnesi olabilir, bununla birlikte “Türklüğü aşığılama” zaten TCK 301’de düzenlenmiş olduğundan Türk etnik kimliği yasal bir koruma altındadır. Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan herhangi bir başka etnik kimlik, örneğin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları Araplar açısından TCK 301 hiçbir işlevi olmadığını söylemek mümkündür.

Bununla birlikte bahsedilen kanun maddesi bir gruba dönük ifadeleri sınırlandırmaktadır ancak gruba değil de grup üyesi bireye yönelmesi durumu da söz konusu olabilir ve bu hali de nefret söylemi olarak nitelenecektir.

TCK 301 hükmünün insan hakları karşısındaki durumu ve nasıl kullanıldığı ise ayrı bir başlık konusu olup, bu örnekten ne uygulama ne de düzenlemeyi haklı görme sonucu çıkartılmamalıdır.

Andlaşmalar hukukuna göre her biri birer andlaşma olan insan hakları sözleşmelerini, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Türk Ceza Kanunu ile belirli bazı kanunlar açısından Türkiye Cumhuriyetinin nefret politikasını değerlendirirken aynı zamanda insanlık ailesinin ve evrensel hukukun konuya nasıl yaklaştığını ve Türkiye Cumhuriyetinin, evrensel hukuk ve insan haklarının ulaştığı noktadan negatif anlamda nasıl uzaklaşmış olduğunu bir kere daha görmüş olacağız.

Nefrete ilişkin tanım yapmaktan kaçınsa da Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 20. maddesinde “Ulusal, ırksal ya da dinsel nefretin ayrımcılık, düşmanlık ya da şiddete kışkırtma şeklini alacak biçimde savunulması yasalarla yasaklanır.” hükmü devletlere, nefrete karşı yasal düzenleme yapmak konusunda yükümlülük getirir. Öte yandan sözleşmenin 26. maddesi yasalar karşısında eşitliği de sorumluluk olarak devletlere getirerek ayrımcılığı kesin olarak yasaklamıştır. Türkiye, belirtilen andlaşmayı 04.06.2003 tarihli kanunla uygun bulmuştur.

BM İnsan Hakları Komitesinin, bu maddenin, yorum ilkeleri uyarınca cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli nefret söylemini kapsayıp kapsamadığı konusunda açık beyanı bulunmamakla birlikte komite, ayrımcılık yasağı kapsamında 20. maddenin, LGBTI+’lara dönük nefret ifadelerini de yasakladığı yönünde üye devletlere bağlayıcılığı olmayan tavsiyede bulunmuştur. Örneğin Polonya’ya ilişkin nihai gözlemlerinde komite, cinsel yönelime dayalı nefret söyleminin suç eylemi olarak belirlenmesini tavsiye etmiş ve kolluk güçleri de dahil toplumun geniş kesimlerini hedef alan farkındalık artırıcı etkinlikler yapılmasını istemiştir. Rusya’ya ilişkin gözlemlerinde de cinsel yönelime dayalı şiddete ve ayrımcılığa karşı etkili bir koruma tavsiye etmiştir ve buna cinsel yönelime dayalı ayrımcılığın yasaklanması da dahildir.²³

Önceki bilgi notlarında olduğu gibi Türkiye açısından Avrupa Konseyi sistemine biraz daha yakından bakmak gibi bir zorunluluk vardır. Zira İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi hem anayasa uyarınca iç hukukumuzun parçasıdır hem de bu

23 Daha ayrıntılı açıklamalar için https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/responding_to_hate_speech_against_lgbti_people.pdf. sf 12 ve dipnot 23

sözleşmenin yargısal denetim mekanizması olan İHAM kararları Türkiye için de bağlayıcıdır.

Önceden de belirttiğimiz üzere ifade özgürlüğü kişiye birtakım sorumluluklar da yükler ve sınırsız bir özgürlük alanı sunmamaktadır. Çünkü bu alanın kullanılma biçimi kişilerin başka haklarının ihlal edilmesine yol açabilir. Öte yandan İHAM'ın *Lawless vs. İrlanda* kararında da açıkça vurgulandığı üzere “hiç kimse, sözü edilen hakları ve özgürlükleri tahrip etmeyi amaçlayan eylemleri icra etmek üzere Sözleşme hükümlerinden yararlanamaz.”²⁴

Bu karar bize şunu söylemektedir; ifade özgürlüğü, sözleşmenin kurmuş olduğu sistemi ortadan kaldırmaya dönük bir propagandayı yapma hakkını ne devletlere ne de diğer kişilere verir. Çünkü sözleşmenin 17. maddesi aynen şu şekildedir: “Bu Sözleşme'deki hiçbir hüküm, bir devlete, topluluğa veya kişiye, Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerin yok edilmesi veya bunların Sözleşmede öngörölmüş olandan daha geniş ölçüde sınırlandırılmalarını amaçlayan bir etkinliğe girişme ya da eylemde bulunma hakkı verdiği biçiminde yorumlanamaz. “ Dolayısıyla ister dini ister kültürel ister politik ister felsefi gerekçelere dayansın; LGBTİ+'ları ortadan kaldırmaya, onlara dönük nefret söylemini açıklamaya, düşmanlaştırmaya sözleşme izin vermemektedir. Peki neden?

Çünkü LGBTİ+'ları ortadan kaldırma çağrısı onların yaşam hakkını ihlal etme çağrısıdır ve sözleşme ikinci maddesinde yaşam hakkını güvence altına almaktadır. Onur yürüyüşlerinin yapılmaması çağrısı LGBTİ+'ların toplanma hakkını ihlal etme çağrısıdır ve sözleşme toplanma hakkını güvence altına alır. Örnekler çoğaltılabilir ancak nefret söylemi bakımından sözleşmenin sekizinci maddesine yakından bakılmalıdır. Bu madde özel hayata saygı hakkıdır.²⁵

Bu maddeye göre “Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir”. Genişleterek söylersek herkes yönelimine, cinsiyet kimliğine, ifade biçimlerine, karakteristiğine saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.

Özel hayatın ne olduğu konusunda ne sözleşme ne de İHAM bir açık tarif yapmıştır. Bunun nedeni tarif yapmayarak koruma alanını belirsiz kılmak değil aksine özel hayat kavramının günden güne değişen kapsamını göz önünde bulundurarak gelecek için kendisini sınırlayacak herhangi bir tespitten kaçınmaktır. Bununla birlikte kişinin cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği özel hayatın parçasıdır ve bu konuda bir tereddüt veya aksi bir iddia da bulunmamaktadır. İfade özgürlü-

24 Kararın Türkçesi ve ayrıntısı için bkz. Doğru, Nalbant. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar 2. Cilt Sf 415

25 Sözleşme için <https://www.danistay.gov.tr/upload/avrupainsanhaklarisozlesmesi.pdf>

ğü hakkının kişiye başkalarının şeref ve itibarına dönük sözlü saldırgan eylemde bulunma hakkı vermediği dikkate alındığında ve bu bilgi sözleşmenin sekizinci maddesi ile bir arada değerlendirildiğinde şunu net olarak söyleyebiliriz. “Nefret söylemi ifade özgürlüğü korumasından yararlanmaz.”

Peki iddia edildiği gibi bu kurallar Türkiye’ye “Batı” tarafından mı dayatılmaktadır? Mesela sözleşmeden ve kurucusu olduğu Avrupa Konseyinden çıksa, nefret odaklarının önündeki bütün engel de ortadan kalkmış olacak mıdır?

Aslında yanıt hem evet hem hayırdır. “Evet” yanıtının gerekçesi şüphesiz Türkiye’de ne yargı ne de yürütmenin söz konusu politik yönelimler olduğunda Anayasayı önemsemesidir. Bir çerçeve koymak gerekirse Türkiye anayasal bir devlet değil anayasalı bir devlettir. Bu sınırlı hali ile anayasaya göz atarsak aslında nefret ifadelerine anayasanın da toleranslı yaklaştığını söyleyemeyiz.

Her şeyden önce Anayasanın onuncu maddesi ayırım yapmaksızın kanunların herkese eşit uygulanacağını ifade etmektedir. Dolayısıyla örneğin halkın bir kesimini aşağılama eylemi toplumda çoğunluk olan bir gruba yöneldiğinde nasıl ki ceza soruşturması veya yargılamasının konusu oluyorsa, Türkiye sınırları içinde LGBTİ+’lara dönük bir aşağılama eyleminin de aynı akıbetle karşılaşması gerekir. Öte yandan Anayasanın 17. maddesi kişilere, maddi ve manevi varlığını koruma hakkı vermektedir. Maddi ve manevi varlığın bir unsuru olan yönelim ve cinsiyet kimliği bu bakımdan da esas olarak korunması gereken bir yön olarak ortaya çıkar.

Buna ek olarak ifade özgürlüğünü güvence altına alan Anayasanın 26. maddesi çok açık bir biçimde “başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının” korunmasını, ifade özgürlüğünün sınırlanması gerekçesi olarak düzenlemiştir. Dolayısıyla özel hayat ve itibarın parçası olan cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ya da ifadesine dönük bir nefret beyanı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası bağlamında da bir özgürlük alanı olarak tanımlanmamıştır.

Ne var ki Türk Ceza Kanununa baktığımızda anayasadaki bu hükümlerin nefret söylemi bakımından bir “itibar” veya “niyet beyanı” olmaktan öteye geçemediğini, geçtiği noktada ise uygulayıcıların engellerine takıldığını görebiliriz. TCK’nın “Nefret ve Ayrımcılık” başlıklı 122. maddesi “Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığın”dan kaynaklanan gerekçelerle kişilere mal ve hizmet satışından, mekan kiralamaktan kaçınmayı veya işe almada bu gerekçe ile ayrımcılık yapmayı yaptırıma tabii tutarken, yurarda sayılan gerekçeler dışında kalan gerekçelerle ayrımcılık yapmayı kapsam dışında bırakmıştır. Yani devlet yurttaşlarına şunu demektedir; “kiracı trans kadın veya gey diyerek evinizi kiraya vermekten kaçınabilirsiniz ancak kiracı herhangi

bir dine mensup diyerek bunu yapamazsınız.” Veya “lezbiyen olmasını gerekçe göstererek başvurunu işe almazsanız bu bir suç eylemi değildir ancak mezhebini gerekçe göstererek bunu yaparsanız sizi cezalandırırım.”

Bir başka koruyucu hüküm de oldukça tartışmalı olan TCK 216. hükmüdür. Buna göre “Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”. TCK 122’nin uygulama alanı ayrımcılık formları bakımından sınırlı iken TCK 216 hükmü böyle bir sınır içermemektedir. Ancak bu uygulama da toplumdaki nicelik veya hükmetme bakımından etkin kesimleri koruyan bir yöntemle uygulanmakta, devlet, cezalandırma yetkisini azınlık olduğu varsayılanı korumak için kullanmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nde 2015 yılında 367²⁶, 2016 yılında 963²⁷, 2017 yılında 1400²⁸, 2018 yılında 222²⁹, 2019 yılında ise 77³⁰ kişi halkın bir kesimini aşağılamaktan ötürü hüküm giymiştir. Bunların arasında LGBTİ+’ları aşağılayan kimse bulunmamaktadır. Bu sayıların mahkumiyete ilişkin olduğu göz önüne alınırsa hakkında dava açılan işi sayısının çok daha fazla olması beklenir. Fakat aynı maddenin LGBTİ+’ları aşağılama söylemleri için kullanılması talep edildiğinde sonuç çoğu zaman takipsizlik olmaktadır. Yani dava dahi açılmamaktadır. “onursuz ibne” ifadesi nedeniyle yapılan suç duyurusunun takipsizlikle sonuçlanması örneğinde olduğu gibi “ifade özgürlüğü” gerekçesi ortaya çıkmaktadır.³¹ Yani Türkiye’deki LGBTİ+’lara dönük “onursuz ibne” ifadesi nefret söylemi değil ifade özgürlüğüdür. Aslında yargı piramidinin tepesinde bulunan Yüce Mahkeme, Anayasa Mahkemesi “sapkın Kaos GL” ifadesini bir nefret ifadesi olarak görmemişken savcılıkların “onursuz ibne” ifadesini ifade özgürlüğü olarak nitelemesine çok şaşırılmaması da gerekir. “Sapkın Kaos GL” ibareli haberlere ilişkin suç duyurularının ise takipsizlikle sonuçlanmasını ise bu açıklamalardan sonra gayet sıradan görebiliriz.

Bu aslında şunu da göstermektedir. Anayasada cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin, cinsiyet ifade biçimlerinin de eşitlik ve ayrımcılıkla ilgili normlarda yer alması, LGBTİ+ hareket açısından uzun zamandır talep edilmektedir ve bu gayet de haklı taleptir. Zira ayrımcılık formları arasında LGBTİ+’lara dönük ayrımcılık da bulunmaktadır. Eğer devlet bir eşitlik taahhüdünde bulunuyorsa neden istisna getirsin? Eşitlik kavramının içinde eşitsizlik yaratsın?

26 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2082019114113Adalet_ist_2015.pdf, sf 95

27 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2082019114041Adalet_ist_2016.pdf, sf 97

28 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/2082019114010Adalet_ist_2017.pdf, sf 95

29 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1792019103654adalet_ist_2018.pdf, sf 109

30 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1092020162733adalet_ist-2019.pdf, sf 118

31 <https://www.kaosgl.org/haber/savciliga-gore-onursuz-ibneler-demek-ifade-ozgurlugu>

Ne var ki bu sınırlı hali ile dahi anayasada nefret söylemi bakımından koruyucu hükümler var iken uygulama aşamasında bunların hiçbir biçimde karşılık bulmaması, anayasada bazı kavramlar gerçekten yer bulsa da devlet tarafından uygulanan ayrımcılık politikasının değişmesi için yeterli olmayacağını düşündürmektedir.

Bu elbette spekülatif bir önermedir. Bununla birlikte yaşantılar bu spekülasyonun çok da temelsiz olmadığını ortaya koymaktadır.

İfade özgürlüğünün Türkiye'deki seyri ile ilgili bilgilerin ardından biraz da Türkiye'li LGBTİ+'ların ifade özgürlüğü önündeki engellere değineceğiz. Ama bunu yaparken yalnızca engel boyutu ile değil yani LGBTİ+'ların kendini ifade etme kanallarının kısıtlanması halleri ile değil ama bununla birlikte devletin, diğer kişilerin nefret söylemlerini ifade özgürlüğü olarak nitelerek yöntemi ile LGBTİ+'lara dönük saldırganlığı önleme görevini yerine getirmeyerek yaptığı engellemelere de tekrar değineceğiz. Temel iki soru şunlar. İlki, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 10/1 hükmü uyarınca LGBTİ+'ların ifade özgürlüğü güvence altına alınmış mı? İkincisi ise üçüncü kişilerden LGBTİ+'lara yönelen söylemlerde gerektiğinde sözleşmenin 10/2 hükmü uygulanıyor mu? Önce, engellemelerin ne şekilde gerçekleştiğine bakalım. Fakat buna girmeden önce küçük bir hatırlatma yerinde olur. İfade özgürlüğü şüphesiz tek başına bir haktır. Bununla birlikte bu özgürlük, diğer hakların da bir unsurudur. Yani ifade özgürlüğü yoksa, bunun sonucunda ne örgütlenme ve toplanma özgürlüğünden ne de adil yargılanma hakkından bahsetmek mümkün olabilir. Hatta ifade özgürlüğünün olmaması kişilerin, özel hayatlarına saygı gösterilmesini isteme hakkını da ihlal edilebilir.

Türkiye bu bakımdan Avrupa Konseyi üyesi diğer devletler olan Rusya, Azerbaycan, Ermenistan'dan oluşan ligin önemli bir oyuncusu. Bu oyuncuyu belki diğerlerinden en ayrıcalıklı kılan yön; başkent Ankara'da uygulamaya koyduğu "genel yasak"³² kararları oldu. Özellikle 2017 yılının Kasım ayı ile birlikte uygulamaya konulan Ankara yasakları; sinema gösteriminden akademik çalışmalara, bilimsel toplantılardan mesleki buluşmalara, konser organizasyonlarından basın açıklamalarına değin, "ifade etme"nin her türlü aracına getirdiği engellerle Ankara'yı yasakların başkentine, başkenti de LGBTİ+'lar için gettoya çevirdi. Sistem, yasaklama kararı ile tek bir taşla bütün özgürlükleri vurmuş oldu. Birinci yasak olarak nitelenen Ankara yasaklarının Mahkeme tarafından zorlu bir yargı süreci sonrasında iptali beklenirken, OHAL sonrasında ilan edilen ikinci yasaklama kararı ile devlet organlarının LGBTİ+'lara sürekli OHAL uygulayacağı da anlaşılmalı oldu. COVID-19 salgını devam ederken ikinci yasaklama kararı da iptal edildi ancak henüz uygulamanın ne şekilde olacağını bilemiyoruz.

32 <https://www.kaosgl.org/haber/ankara-valiligirsquonden-lsqolgbti-etkinliklerinersquo-suresiz-lsqougenel-ahlakrsquo-yasagi>

Bu arada devlet Ankara ilinde yasak kararını ısrarla uygularken, BM'nin ODTÜ'deki onur yürüyüşüne polis müdahalesi³³ ile ilgili sorusuna verdiği yanıtta³⁴, yasak kararının ODTÜ'yü kapsamadığını öne sürmüştür. Oysa yasaklama kararının ilk halkası Alman Büyükelçiliği tarafından desteklenen bir film festivalinin iptali³⁵ idi. Yani Ankara Valiliği ODTÜ'ye gösterdiği nezaketin “diplomatik” olanını Almanya Büyükelçiliğine göstermeye o zaman gerek görmemişti. Hızını alamayan yetkililer bu defa ODTÜ Onur Yürüyüşünde ifade özgürlüğü engellenen öğrencilerin öğrenim kredi ve burslarını da kesti³⁶.

Ankara'da yasaklar devam ederken herkesin bildiği gibi diğer Valilikler de kendi yetki alanlarında Onur Yürüyüşlerini yasaklamakla meşguldü. Son beş yıla baktığımızda Ankara, İstanbul, Mersin, Antalya idari kararlarla ifade özgürlüklerinin kolektif olarak engellendiği yerler oldu. İzmir ise 2019'a kadar bu yürüyüşleri gerçekleştirmekte iken Valilik 2019 yılında yalnızca onur yürüyüşünü değil; piknik, yoga gibi etkinlikleri de yasaklayarak her türlü buluşmayı engellemeye çalıştı. Yasağın kınandığı basın açıklamasında ise üçü çocuk yaklaşık 25 kişiyi göz altına alarak, haklarında kamu davası açılması için fezlekeler düzenledi.

Ankara'da filmde, İzmir'de piknikten rahatsız olan iradenin bir sonraki adımı spor etkinliklerini yasaklamak³⁷ oldu. Bu panorama içerisinde spor etkinliğinin bir ifade biçimi olup olmadığı tartışılabilir ise de etkinlik bazındaki faaliyetin aynı zamanda bir toplanma eylemi de olduğu ve tek amacının futbol değil aynı zamanda meşru düşünceleri kitlelere ulaştırma yöntemi olduğu dikkate alındığında bu spor organizasyonunun engellenmesini bir ifade özgürlüğü ihlali olarak nitelendirmek mümkündür.

Öte yandan üniversitelerde engellenen kulüp faaliyetleri³⁸, imha edilen³⁹ “Kız Çocuk Hakları Bildirgesi”, eski üyesi Faruk Bildirici'nin karşı oy yazısı ile hafızalarda yer eden; RTÜK'ün iki kadının öpüşmesini gerekçe göstererek şifreli yayın yapan bir TV'ye verdiği ceza akla gelen ifade özgürlüğü ihlalleri olarak dikkate çekmektedir. Bunlara ek olarak Aşk 101 dizisinde eşcinsel ilişkinin de yer alacağına ilişkin spekülasyonların ardından RTÜK Başkanının kamuoyuna yaptığı “Ahlaksızlığa

33 <https://twitter.com/KaosGL/status/1126838437682798593>

34 <https://kaosgl.org/haber/hukümetin-bm-ye-odtu-onur-yuruyusu-yaniti-tam-metin>

35 <https://kaosgl.org/haber/kuirfest-valliligin-gorevi-yasaklamak-degil-guvenligi-saglamak>

36 <https://kaosgl.org/haber/kyk-odtu-onur-yuruyusunda-gozaltina-alinanlarin-kredi-ve-burslari-ni-kesti>

37 <https://kaosgl.org/haber/emniyet-mudurlugu-istedi-kadikoy-kaymakamligi-queer-olympix-i-yasakladi>

38 <https://kaosgl.org/haber/hacettepe-universitesi-nden-ayrimci-uygulama>

39 <https://kaosgl.org/haber/homofobi-ve-transfobi-is-basinda-cocuk-kitaplari-imha-edildi>

geçit vermemekte kararlıyız.” açıklaması⁴⁰ hem içerik hem de açıklama için seçilen zemin (Y.AKİT) göz önüne alındığında, henüz doğmamış ifadeler için peşin bir gözdağı anlamı taşımaktadır.

Genel olarak toplumda sayıca veya etkice çok olanın manevi şahıslarını hedef alan aşağılayıcı ifadelerin, soruşturma ve yargılama konusu edildikleri, Adalet Bakanlığı İstatistiklerinden bildiğimiz bir konudur. Buna göre 2018 yılında TCK 299, 300 ve 301’den yürütülen toplam soruşturma sayısı 36664’tür.

Ancak toplumda sayıca az olduğu varsayılan ve devlet yöneticilerinin dışlayıcı, ötekileştirici ve yok sayan politikalarının mağduru olan LGBTİ+’lara yönelen aşağılayıcı ve tahkir edici ifadelerin soruşturulması söz konusu olmamaktadır. Oysa ifade özgürlüğünün güvence altına alındığı İHAS 10. maddesinin ikinci fıkrası, kişilerin şeref ve itibarına dönük saldırganlıklar gerekçe gösterilerek bu tip ifadelerin sınırlandırabileceğini kayıt altına almaktadır. Bunun yanısıra aynı sözleşmenin sekizinci maddesi de kişilerin özel hayatlarına saygı gösterilmesini isteme hakkını teminat altına almaktadır.

Öte yandan daha önceki de belirtildiği gibi “nefret söylemi” ifade özgürlüğü korumasından yararlanamaz, başka bir şekilde ifade edersek, konusu nefret söylemi olan bir ifade için yapılan şikayet ya da açılan davada “ifade özgürlüğü”, nefret söylemi sahibini korumayacaktır. Peki pratik durum nedir?

Anayasa Mahkemesine göre “Sapkın Kaos GL” ifadesi, nefret söylemi boyutuna ulaşmış değildir. Bu ifade nedeniyle verilen bir takipsizlik kararı üzerine yapılan bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesi, özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.⁴¹ Tabii bu boyuta ulaşmanın ne demek olduğunu açıklamaktan kaçınsa da Mahkeme, internet haber sitesinde çıkan bu ifadenin nefret söylemi olmadığı sonucuna ulaşırken sitedeki haber altındaki yorumları dahi büyük bir “titizlikle” incelemiştir. Anayasa Mahkemesinden güç alan savcılıklar ise aynı nefret söyleminin kullanıldığı başka haber metinleri için sistematik olarak takipsizlik kararı vermektedir. Kaos GL tarafından benzer ifadelerin geçtiği söylemlerle ilgili olarak şimdiye dek yapılan dört ayrı suç duyurusu dört ayrı takipsizlik kararı ile sonuçlanmıştır. Başka bir ifade ile İHAS 10/2’deki yükümlülüklerine uygun davranmaya davet edilen Türkiye Cumhuriyeti ısrarla nefret söylemi hakkında soruşturma yapmamaktadır.

Sapkın ifadesinin geçtiği başka bir haber metninde geçen “ahlaksızlığı meşrulaştırmak”, “Türk milletinin aile yapısını bozmak”, “gençleri sapkınlığa yöneltmek”

40 <https://kaosgl.org/haber/rtuk-baskanindan-ayrimcilik-ahlaksizliga-gecit-vermemekte-kararliyiz>

41 <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/18891?BasvuruNoYil=2014&BasvuruNoSaiyi=18891>

ifadelerinin birer nefret söylemi olduğunu belirten Kaos GL'nin, adı geçen gazete yayını nedeniyle ceza soruşturması yapılmasa bile siteye erişimin engellenmesi gerektiği noktasındaki talebi de ifade özgürlüğü gerekçe kılınarak reddedilmiştir. Oysa belirtildiği gibi nefret söylemi bir ifade özgürlüğü konusu değildir ve İHAS 10/2 hükmü uyarınca sınırlanması gerektiği halde bu talep reddedilmiştir. Anayasa Mahkemesi buna ilişkin yapılan ve kamuoyuna duyurulmayan kararında başvuruyu, başvuruçunun “*hukuk davasında internet yayını kaldırma veya hazırlayacağı bir metni yayınlama imkânına da sahip*” olduğunu öne sürerek başvuru yollarını tüketmemiş olmasını gerekçe göstererek kabul edilmezlik kararı vermiştir. (25.09.2019 tarih ve 2018/10605 numaralı başvuru)

Bir başka başvuruda İzmir’de kurulu Genç LGBTİ+ Derneği tarafından yapılan bir toplantı çağrısını “*Eşcinsel sapkınlar 24 Eylül günü İzmir’de bir araya gelerek yeni yılın planlamasını yapacak.*” ifadesiyle haberleştiren yayın organının, aynı haberin devamında geçen “Onursuz İbneler” söylemi, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından İHAS 10. madde bağlamında ifade özgürlüğü sınırı içinde görülerek takipsizlik kararına⁴² konu olmuştur. Takipsizlik kararına itiraz edilmiş ise de henüz bir dava açılmamıştır.

Diyanet İşleri Başkanının 24 Nisan 2020 tarihli hutbesindeki⁴³ “lanetli” olan “eşcinsellerle mücadele” çağrısı bir soruşturmanın konusu edilmediği gibi bu ifadelerin soruşturulması gerektiğine dönük açıklamalara karşı soruşturmalar açılmıştır.

Şu birkaç örnek göstermektedir ki Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir yandan LG-BTİ+’ların kendilerini ifade etmek için kullanacağı araçları genel veya özel yasaklarla engellerken öte tarafta evrensel hukuk açısından ifade özgürlüğü sınırı içerisinde görülmeyen nefret söylemini kendi anayasasındaki hükümlere ve uluslararası yükümlülüklerine rağmen soruşturmaktan kaçınmaktadır.

Konu LG-BTİ+’ların ifade özgürlüğü olunca yasakçı yönde kullanılan devlet yetkisi, uluslararası sözleşmelerle yasaklamayı taahhüt ettiği ifadeler içinse anti-yasakçıdır.

Ayrımcılıkla mücadele herkesin meselesidir. LG-BTİ+’lar anayasalar, sözleşmeler ve de devletlerden önce insanlığın var oluşu ile birlikte yeryüzünde varlardı, dolayısıyla kendilerinden sonra kurulan devletler veya kendilerinden sonra yazılan anayasalar veya kendilerinden sonra imzalanan sözleşmelerle ortadan kalkacaklarını düşünmek tarihi tersine çevirmeye dönük boş bir çaba olur.

42 <https://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/218639-kucukcekmece-savciligi-yeni-akit-in-onursuz-ibneler-soylemi-ifade-ozgurlugu>

43 <https://www.kaosgl.org/haber/diyanet-in-cuma-hutbesinde-nefret-islam-escinselligi-lanetliyor>

Latin Amerika’da Brezilya’dan, Asya’da Hindistan’a; Uzak Asya’da Çin’den Orta Avrupa’daki Macaristan ve Polonya’ya; “Avrasya”nın itici gücü Rusya’dan Okyanusya’nın komşusu Endonezya’ya dek birçok coğrafyada hükmedenlerce yükseltilen popülizm ve politik muhafazakarlık LGBTİ+’lar için buraları insan haklarının ihlal edildiği laboratuvarlara çevirmiş olabilir. Ancak hepimiz biliyoruz ki bu ülkeler aynı zamanda toplumsal barışa sahip olmayan, mutsuz, refah düzeyi düşük, iktidar mücadelelerinin gölgesinde yüzü gülmeyen insanların kötücül yönetimlere maruz kaldığı, her daim bir “öteki”ne ihtiyaç duyan iktidarlarca yönetilen ülkeler. Türkiye’de LGBTİ+’lara dönük ayrımcılığın savunucuları için ideali teşkil eden pratiklerin ise uluslararası LGBTİ+ çatı örgütü olan ILGA’nın dünya gökkuşağı haritasına⁴⁴ göre Doğu ucu Afganistan ve Pakistan; Batı ucu ise Moritanya olan bir kuşak olduğu gözetildiğinde, LGBTİ+’lara yapılan düşmanlığın aslında toplumlarına düşman devletler yarattığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Ayrımcılık hiçbir topluma mutluluk taşımadı. Sistematik hale geldiği ölçüde “Üçüncü Reich” Almanyasında, “Apartheid” ile özdeşleşmiş Güney Afrika Cumhuriyeti örneğinde ve bir dönemi sistematik ayrımcılıkla malul ABD’de olduğu gibi ileride toplumlar açısından utanç vesikasına dönüşecek sabıka kayıtları yaratmaktan başka hiçbir şeye hizmet etmedi.

Devletler gerçekten toplumsal barışı istiyor ve yönettikleri ülke üzerinde yaşayan insanların gerçekten refaha erişmesini istiyorlarsa yapmaları gereken; eşitlikten ve barıştan korkmamaktır. Bu da ayrımcılıkla gerçekten mücadele ederek olabilir. Hiç şüphesiz bu, LGBTİ+’ların da tanındığı, eşitliğin korunduğu ve ayrımcılığın yasaklandığı bir yönetim pratiği gerektirir.

44 <https://ilga.org/maps-sexual-orientation-laws>

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle birlikte yönetilmiştir. Çikolata Bebekler filmiyle birlikte yönetilmiştir.

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşündürmeyi bir Çikolata Bebekler

İRTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

İRTÜK Başkanı Sahin'in suç işliyor' iddialarına ilişkin haberler. İRTÜK Başkanı Sahin'in suç işliyor' iddialarına ilişkin haberler.

İRTÜK Başkanı Sahin'in suç işliyor' iddialarına ilişkin haberler. İRTÜK Başkanı Sahin'in suç işliyor' iddialarına ilişkin haberler.

GLBTİ+'lar 2019'u da haklarıyla geçirdi

GLBTİ+ Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'de kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği ihlali, kişiyi gözlemleyen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış gözlemlenirken, raporun özetine aşağıdaki bazı vaka ve ihlallerin başlıkları şöyle:

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

- İskence ve kötü muamele yasağı ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

'LGBTİ+ bireyler ya da mevzuatta yoklar!'

Konferans düzenlendi, dini ve ruhsal destek için ulusal ayrımcılığa karşı bankacılarca konuşuldu. Yabancı LGBTİ+ bireylerin ayrımcılığa maruz kaldığı, ayrımcılığa karşı bankacılarca konuşuldu.

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR. LGBTİ+ dernekleri, 'Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir' diyen Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kapatılmaya başlandı.

'Öldürülmeden davamıza bakmıyoruz'

Trans kadın Ayda Ender, şiddet, ölüm tehditlerine rağmen davasını sürdürüyor. 'Öldürülmeden davamıza bakmıyoruz' diyor.

'Onur Yürüyüşü' 'online' yapıldı

Trans kadın Ayda Ender, şiddet, ölüm tehditlerine rağmen davasını sürdürüyor. 'Onur Yürüyüşü' 'online' yapıldı.

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tebliğ de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Birliği üyelerinin de Almanya'nın öngörülür devletine ayınları konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tebliğ de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Birliği üyelerinin de Almanya'nın öngörülür devletine ayınları konusunda uyardı.

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesi bir tebliğ de Alman siyasetçilerinde geldi. Politikaçılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Birliği üyelerinin de Almanya'nın öngörülür devletine ayınları konusunda uyardı.

TEMEL KAVRAMLAR

Cinsel Yönelim: Belli bir cinsiyetteki kişiye ya da kişilere karşı süregelen duygusal, romantik ve/veya cinsel çekimi ifade eder. Kişiler beyanlarıyla cinsel yönelimlerini ifade edebilecekleri gibi etmeyebilirler veya baskı ve şiddet görme ihtimalinden dolayı edemeyebilirler de. Dışarıdan gözlenerek, birtakım kalıp yargı ve önyargılar üzerinden veya varsayımlarla kişinin cinsel yönelimi anlaşılabilir. Bir kişinin kadınsa erkeklere, erkekse kadınlara karşı süregelen duygusal, romantik ve/veya cinsel çekimini ifade eden heteroseksüellik ile LGBTİ+ kısaltmasındaki lezbiyen, gey, biseksüel kimlikleri ve + şemsiye teriminin içerisinde yer alan kimliklerin bir kısmı cinsel yönelimler arasındadır. Cinsel yönelim çeşitliliği, cinselliğe ilişkin çeşitliliğin doğal bir sonucudur. Cinsel yönelimlerin hiçbiri diğerinden daha doğal, daha sağlıklı, daha üstün, daha “normal” değildir.

Cinsiyet Kimliği: Kişilerin kendilerini ait hissettikleri ve özdeşim kurdukları cinsiyetlerini ifade eden bir tanımdır. Cinsiyet kimliği dışarıdan gözlenerek, fiziksel ya da fizyolojik özellikler üzerinden birtakım varsayımlar ya da atamalar üzerinden anlaşılabilir. Cinsiyet kimliği, sadece bedenle ilgili olmayıp, psikolojik ve sosyal yönleri de içeren bir süreç ve terimdir. Cinsiyet kimliği bir yandan kişilerin öz-belirlenim haklarını, kendi bedenleri üzerindeki tasarruflarında özgür olabilmelerini, toplumsal yaşama kendilerini eşit ve özgür hissedebilecekleri şekilde katılabilmelerini de ilgilendiren bir kavramdır.

LGBTİ+: Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks kimliklerinin baş harflerinden oluşan kısaltmadır. Lezbiyen, Gey, Biseksüel, cinsel yönelim; Trans, cinsiyet kimliği; İnterseks ise cinsiyet özellikleri/karakteristiğidir. Bu tanımlar dışındaki cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini kapsama açısından son yıllarda kısaltmanın sonuna “daha fazlası” anlamında + işareti de konulmuştur. + işareti cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliğinin bu kısaltmada yer alan kimliklerden çok daha fazla olduğunu işaret etmektedir.

Eşcinsel: Kendi cinsiyetinden kişilere duygusal, romantik ve cinsel yönelim içinde bulunan kişileri tarifler. Homoseksüel (homosexual) kelimesinin Türkçesidir. Zamanında bir tıp terimi olarak kullanıldığından günümüzde “homoseksüel” ile “homoseksüellik” terimleri kullanılmaktadır. Eşcinsellik, “homosexuality” teriminin birebir çevirisi olduğu halde, “homoseksüellik” terimine yüklenmiş olumsuzluğu taşımadığından Türkiye’deki LGBTİ+ hareket tarafından gerektiğinde kullanımı devam etmektedir. Eşcinsel ifadesi her ne kadar kişinin

kendi cinsiyetine dair bir bilgi vermese de; ataerkil sistemin bir sonucu da olarak kalıp yargılar sebebiyle eşcinsel denildiğinde günlük hayatta daha çok erkek eşcinseller akla gelmektedir. Oysaki eşcinsel kelimesi kişinin cinsel yönelimine dair bir ifadedir ve kişinin cinsiyetine dair bir bilgi vermez.

Lezbiyen: Kadın eşcinsel. Duygusal, romantik ve cinsel yönelimleri kendi cinsinden olanlara yönelik kadınları tanımlar. Terim, Yunan kadın şair Sappho'nun M.Ö. 6. yüzyılda yaşadığı Lesbos (günümüzdeki adıyla Midilli) Adası'nın isminden gelir. Daha detaylı bilgi için Kaos GL Derneği'nin "Söylemekten Çekinme: Lezbiyen" broşürünü inceleyebilirsiniz.

Gey: Erkek eşcinsel. 1970'lerin başında Gey Kurtuluş Hareketiyle (Gay Liberation Movement) ortaya çıktı. Bu süreçte, "homoseksüellik"ten politik bir kopuş olarak kullanıldı. "Homoseksüel" kelimesi, tıp tarafından tanımlanmış olduğu halde, "gey" kelimesi, aynı cinsiyetten insanların birbirlerine karşı duygusal, romantik ve cinsel yönelimleriyle yarattıkları hayatlarını tanımlamak için, eşcinseller tarafından tanımlandı. Bu kelimenin Türkçeye, İngilizceden olduğu gibi alınması 1980'lere rastlar. İlk kez, 1999'da "Türkiyeli Eşcinseller Buluşması" sonrasında "gay" sözcüğü, Türkçeleştirilerek "gey" olarak kullanılmaya başlandı. Eylül 2006 tarihinden itibaren de Türk Dil Kurumu elektronik sözlüğünde "gey, erkek eşcinsel" olarak tanımlandı.

Biseksüel: Birden fazla cinsiyete duygusal ve/veya cinsel ilgi duyan kişi. Biseksüellik tarihsel olarak iki cinsiyete de çekim duymak olarak tanımlansa da son yıllarda ikili cinsiyet rejimine dair eleştirilerle birlikte, birden fazla cinsiyete çekim duymak anlamında kullanılmaktadır. Kişinin hem kendi cinsiyetinden insanlara hem de diğer cinsiyetlere ilgi duyması şeklinde de tanımlanır. Biseksüellik, özellikle Avrupa'da şemsiye bir terim olarak kullanılıyor, bu ekseninde politikası yapılıyor. Daha detaylı bilgi için Kaos GL Derneği'nin "Bi+Seksüeller Burada" broşürünü inceleyebilirsiniz.

Bi+: Birden fazla cinsiyete ilgi duyan, onlarla cinsellik yaşayan kişileri tanımlamak için kullanılan şemsiye terim. Biseksüelleri, panseksüelleri, poliseksüelleri, omniseksüelleri, akışkan, queer vb. içeren bir terim olarak da kullanılabilir. Daha detaylı bilgi için Kaos GL Derneği'nin "Bi+Seksüeller Burada" broşürünü inceleyebilirsiniz.

Trans: Cinsiyeti ve/veya cinsiyet kimliği, doğumda atanan ve varsayılan cinsiyetle uyumlu olmayan kişilerin tümünü ifade eder. Şemsiye bir terim olarak da kullanılır. Kişilere doğumda atanan cinsiyet, bir atama olması ve aslında kişinin kendi iradesini ve hayatını yansıtmaması dolayısıyla birçok durumda doğru olmayabilir. Doğduğunda kendisine "erkek" cinsiyeti atanan ancak kendisi

kadın olan kişilere trans kadın, “kadın” cinsiyeti atanmış ancak kendisi erkek olan kişilere trans erkek denir. Trans bir cinsiyet kimliğidir ve kişiler kendilerini sadece cinsiyetleri olan ve atanmış cinsiyetle alakası olmayan, beyanlarıyla belirlenen cinsiyet ile tanımlayabilir ve cinsiyet kimliğine ilişkin bir beyanı olmayabilir de. Trans kelimesi herhangi bir cerrahi operasyonu şart kılmaz ancak birçok trans kadın, trans erkek ve trans kişi cinsiyetlerine ilişkin uyum ve/veya geçiş süreci yürütebilir, çeşitli tıbbi ve cerrahi süreçlerden geçmek isteyebilir. Trans terimi cinsiyet kimliği ile ilgili olup, herhangi bir cinsel yönelimi işaret etmez. Trans kişiler heteroseksüel, eşcinsel, biseksüel yönelimlere sahip olabildikleri gibi, bu cinsel yönelimlerin kendilerine yetmediğini veya uymadığını da düşünebilirler.

Transseksüel: “Trans” sözcüğünün aksine transseksüel şemsiye bir terim değildir, daha çok tıp insanların tercih ettiği eski bir terimdir. Hormon terapisi, beden uyum operasyonu, mastektomi gibi tıbbi müdahalelere başvuran ya da buna niyetli kişileri anlatır.

Cinsiyet Geçiş ve/veya Uyum Süreci: Trans kadınların, trans erkeklerin ve transların cinsiyetlerine ilişkin medikal, psikolojik, toplumsal, ekonomik ve hukusal olarak, çok geniş bir alana yansıyan, bu alanların birbirleriyle ilişkisinden doğan süreçlerini ifade eden bir kavramdır. Bu süreci tarifleyen kavrama ilişkin tartışmalar sürmeye devam etse de daha önce kullanılan “cinsiyet değiştirme” dışındaki geçiş ve uyum ifadeleri literatürde kullanılmaktadır. “Cinsiyet değiştirme” ifadesi ise trans kadın ve trans erkeklerin cinsiyetlerini “gerçek olmayan” olarak işaret ettiği, atanmış cinsiyeti doğru kabul ederek süreci “değiştirme” olarak tariflediği için doğru bir kavram değildir.

Non-binary: Nan bayırısı olarak okunan bu kavram ikilik dışı, iki şeyden oluşmayan anlamına gelmektedir. Cinsiyet kimliği bağlamında ise; en genel anlamıyla kendisini geleneksel kadın ve erkek kategorilerinin içinde tanımlamayan insanların cinsiyet kimliğini tarif eder. Daha detaylı bilgi için KaosGL.org internet gazetesinde yayınlanan <https://www.kaosgl.org/haber/non-binary-olmak-ne-demektir-1> linkli derlemeyi inceleyebilirsiniz.

Gender non-conforming: Geniş anlamıyla “gender non-conforming,” cinsiyet ifadesi geleneksel cinsiyet normlarına uyum göstermeyen insanları tanımlar. Tıpkı “non-binary” gibi, “gender non-conforming” de çoğunlukla bir şemsiye terim olarak kullanılmakla birlikte, kimileri bu sözcüğü kendisini cis olarak tanımlayan, ancak giyim tarzı ya da başka çeşitli davranışlar yoluyla cinsiyet kalıplarına başkaldıran insanları anlatmak için kullanmaktadır. Daha detaylı bilgi için KaosGL.org internet gazetesinde yayınlanan <https://www.kaosgl.org/haber/non-binary-olmak-ne-demektir-1> linkli derlemeyi inceleyebilirsiniz.

İnterseks: İnterseks terimi cinsiyet özelliği/karakteristiğine işaret eder. Kişilere doğduklarında atanan eril ya da dişil cinsiyet kabulünün dışında, bu kategorilere varsayıldığı şekilde uymayan ya da her iki kategorinin özelliklerini (kromozomlar, genital organlar ve /veya hormonal yapı) de taşıyan kişilerdir. İnterseks insanlar; genital organlar, kromozom yapısı, gonadlar vb. açısından tipik dişi ve erkek özelliklerini tam olarak göstermeyen cinsiyet karakteristiğiyle doğan insanlardır. Doktorlar çoğunlukla ebeveynlere interseks çocuklar üzerinde cerrahi ve başka tıbbi müdahaleler yapılmasını, böylece bedenlerinin görünürde “kadın” ya da “erkek” özelliklerine kavuşturulmasını önerir. Pek çok durumda bu müdahaleler tıbben gereksizdir ve interseks çocuklar büyüdükçe üzerlerinde çok olumsuz etkileri olabilir. Kişilerin beden özerkliklerine müdahale olan bu irade dışı işlemler insan hakları açısından da hak ihlalidir. Daha detaylı bilgi için Kaos GL, Pembe Hayat ve İnterseks Anatolya'nın Türkçeleştirdiği “İnterseks Bireylerin İnsan Haklarını Savunmak” broşürünü inceleyebilirsiniz.

Aseksüel: Genel olarak cinsel çekim ya da bir başkasıyla gerçekleştirilecek cinsel pratiklere yönelik arzu duymayan insanları tarif etmek için kullanılan bir terimdir. Ancak aseksüellik cinsel çekimin değişkenlik göstermesiyle veya böyle bir çekim olmamasıyla tanımlanan geniş bir spektrumdur. Değişen ölçülerde cinsel çekim hisseden ancak bunun için önce duygusal ve romantik bir bağ kurmaya ihtiyaç duyan kişileri tarifleyen demiseksüel, kimi durumlarda ya da zaman zaman cinsel çekim hisseden kişileri tarifleyen gri aseksüel gibi kavramların tamamını içeren bir kavram olarak Ace İngilizce’de kullanılmaktadır. Türkçe literatürde de As olarak kullanılmaya başlamıştır.

Aromantik: Herhangi bir cinsiyete karşı romantik çekim hissetmeyen kişi.

Monoseksüel: Tek bir cinsiyete duygusal ve/veya cinsel ilgi duyan kişi.

Heteroseksüel: Duygusal, romantik ve cinsel olarak kadınsa erkeklere; erkeksel kadınlara yönelmiş olan kişi. Heteroseksüelliğin tek “doğal, normal ve kabul” cinsel yönelim olduğu anlatısı ve zorunlu heteroseksüellik sebebiyle çoğu zaman kişiler kendilerini heteroseksüel olarak tanımlamaya bile gerek duymamaktadır.

Cisgender: Siscendir şeklinde okunur. Sahip olduğu cinsiyet kimliği doğumda atanan cinsiyetle örtüşen kişilere denir.

Natrans: Cisgender kavramının Türkçesidir. Natrans terimi 2013 yılında kaybettiğimiz trans aktivist Aligül Arıkan tarafından Türkçe literatüre kazandırılmıştır.

Atanmış Cinsiyet: Doğumda ya da daha öncesinde dış genital özelliklere atanan

bazı özellikler ve bunlar üzerinden inşa edilen varsayımlardan yola çıkılarak kişilere atanan cinsiyet. Çoğunlukla ikili bir kız ve oğlan / kadın ve erkek ile sınırlıdır. Sıklıkla “biyolojik cinsiyet” ya da “bedensel cinsiyet” ifadeleri kullanılsa da, kişinin kendi iradesi dışında tıp ve toplumsal ön kabuller tarafından atandığı için “atanmış cinsiyet” kavramını kullanmak daha doğrudur.

Toplumsal Cinsiyet: Gender kelimesinin karşılığı olarak Türkçe literatürde kullanılmaktadır. Farklı kültürlerde, farklı coğrafyalarda ve farklı tarihsel zamanlarda kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen roller ve sorumluluklar bütünüdür ifade eder. Toplumsal cinsiyet kavramı; kadın ve erkeğin toplum içindeki farklı rollerini, sosyal konumlarını, ekonomik ve politik güçlerini yansıtır ve aynı zamanda tüm bunları etkiler. Toplumsal cinsiyet kavramına görünürlük kazandıran 1970’lerde kadınlık ve erkekliğin toplumsal anlamlarını tartışan feministler olmuştur. Ayrıca, toplumsal cinsiyet, toplumsal önyargı haline gelmiş iki sabit toplumsal cinsiyet kimliği düşüncesinin ötesine geçerek diğer cinsiyetleri ve cinsiyet kimliklerini de içeren bir kavramsallaştırma değildir. Çoğu zaman kamusal ve özel hayatın hemen her alanında görülen toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri varsayımlar üzerinden “biyolojik cinsiyet farklılıkları” ile temellendirilir. Ancak ataerkil sistem eleştirisi, eşitsizliğin toplumsal olarak inşa edildiğini, toplumsal süreçlerle değiştirilebileceğini ve değiştirilmesi gerektiğini vurgular.

Toplumsal Cinsiyet Rolü: Toplumsal cinsiyetlere atanan rollerin bütünüdür tarif eder. Kişilere yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri ve sorumlulukları kişiler arasında çoğu zaman bir eşitsizlik ve ayrımcılığa sebep olur. Bu durum, ataerkil toplumdaki cinsiyetçi yaklaşımlardan kaynaklanır.

Toplumsal Cinsiyet İfadesi/Cinsiyet İfadesi: Bir kişinin giyim, kişisel bakım, tavır, sosyal davranış ve diğer faktörler aracılığıyla cinsiyetini dışarıya göstermesi, ‘cinsiyet sunumu’ olarak da ifade edilir. Cinsiyet kimliği, içsel ve yerleşik bir benlik algısına karşılık gelirken, cinsiyet ifadesi kişinin cinsiyet kimliğini dünyaya nasıl sergilediğiyle, yani dışsal olarak nasıl ifade ettiğiyle ilgilidir.

Drag: Cinsiyet ve cinsiyet ifadesine ilişkin performansların tümünü kapsayan çatı bir kavramdır.

Heteronormativite: Heteroseksüelliğin tek normal cinsel yönelim olarak görülmesi, toplumsal değerlerin, kuralların ve yaşam biçimlerinin herkes heteroseksüelmiş gibi kabul edilmesidir. İnsanların kadın ve erkek olarak ikiye ayrılmasını; cinsel ilişkilerin/evliliklerin sadece ve sadece kadın ve erkek arasında olabileceğini iddia eden inançlar, düşünceler, normlar bütünüdür. Heteronormativite bu normlar bütünü üzerinden bütün bir toplumsal yapıyı inşa eder.

Heteroseksizm: Heteroseksüelliği bir zorunluluk olarak gören ve tek varoluş biçimi olarak dayatan heteroseksizm bir ayrımcılık ideolojisidir. Cinsiyetçilik ve ikili cinsiyet rejimi ile yakından ilişkilidir. Heteroseksizm doğal, normal, üstün ve kabul edilir olan cinsel yönelimin heteroseksüellik olduğunu öne süren; heteroseksüel olmayan her türlü davranış, kimlik veya ilişkiyi damgalayan, reddeden ve aşağılayan ideolojik sistem anlamına gelir. Cinsiyetlere heteroseksüel cinsel yönelim de atayan heteroseksizm, baskı, eşitsizlik ve şiddet yaratan bir ayrımcılık ideolojisidir.

İkili cinsiyet rejimi: Atanmış cinsiyetler üzerinden sadece iki cinsiyet olduğunu, bunun kadın ve erkekten ibaret olduğunu öne süren ve bunu bir zorunluluk olarak dayatan baskı biçimine verilen isimdir. Cinsiyetin, toplumsal bir sistem aracılığıyla maskülen/erkek ve feminen/kadın şeklinde birbirine karşıt olarak konumlandırılan iki form ile sınıflandırılmasıdır. Bu rejim aynı zamanda cinsiyetlere “biyolojik” bir öz atfeder, bu öz üzerinden toplumsal cinsiyetin inşa edildiğini savunur, toplumsal cinsiyeti birbirine karşıt ve tamamen farklı olduğunu öne sürdüğü iki cinsiyetle sınırlar. Bu model bu ikiliğin dışındaki non-binary gibi kimlikleri yok saymanın yanı sıra, cinsiyetçilik, heteroseksizm ve cisseksizmin sürekli yeniden üretilmesine yol açar. Cinsiyeti kişilere atanan cinsiyete indirgeyerek bir yandan trans kadınların, trans erkeklerin ve transların cinsiyetlerini de kendi beyan ve iradeleri dışında tanımlar ve bu tanımlar üzerinden eşitsizlik yaratır. İkili cinsiyet rejimi bir yandan da tek tip bir “kadınlık” ve “erkeklik” tanımı yaparak bu tanımlara roller de atar.

Cisnormativite: Cisgender olmanın tek normal cinsiyet kimliği olarak görülmesi, toplumsal değerlerin, kuralların ve yaşam biçimlerinin herkes cisgender cinsiyet kimliğindeymiş gibi kabul edilmesidir. Bu normatif anlayış cisgender olmayan kimliklerin görünmez kılınmasına neden olduğu gibi cisgender kimliğin trans kimliğinden daha üstün olduğu varsayımına da dayanır. Bütün bir toplumsal yapıyı inşa eden cisnormativite, trans kimlik ve deneyimleri ikincilleştirir ve bir yandan da trans kimlikleri cisgender kimlik üzerinden anlamlandırır, cisgender olmayı merkeze alır.

Cisseksizm: Cis insanların üstünlüğüne, cis insanların cinsiyetlerinin translardan ve cis olmayan herkesten daha “doğru, doğal ve gerçek” olduğuna yönelik ayrımcılık ideolojisidir. Bütün bir toplumsal hayatı cis insanlara göre tasarlayarak bir yandan transların varlığını yok sayar; diğer yandan ise transların cislerle eşit olmadığı ayrımcılığı üzerinden baskı ve şiddet mekanizmaları yaratır. Cisseksizme örnek olarak cisgender insanlara ayrıcalıklı /öncelikli muameleyi onaylayan davranışlar bütünü, cisgender olmanın bir şekilde trans olmaktan daha iyi ve daha ‘gerçek’ olduğu düşüncesini güçlendiren söylem ve eylemler gösterilebilir.

Monoseksizm: Herkesin tek bir cinsiyete yöneldiği varsayımına dayanan ayrımcılık ideolojisi. Bu ayrımcı ideoloji varsayımın yanı sıra sürekli olarak toplumsal yapıyı herkesin tek bir cinsiyete yönelmesi gerektiği üzerinden de inşa eder. Bi+ yelpazesindeki kişilere dönük önyargılar üretir. Toplumsal anlamda biseksüellere ve monoseksüel olmayanlara karşı ceza, monoseksüellere ödül vadetmeyi içerir. Daha detaylı bilgi için bitopya.org internet sitesini ve/veya Kaos GL Derneği'nin “Bi+Seksüeller Burada” broşürünü inceleyebilirsiniz. Monoseksizm çoğu zaman “atanmış cinsiyeti” esas olarak transfobiyle de işbirliği yapar.

Alloseksizm: Cinsel çekim duymayı bir norm olarak inşa ederek, toplumsal hayatı tüm insanların başkalarına karşı cinsel çekim duyacağı varsayımıyla düzenleyen ayrımcılık ideolojisi.

Homofobi: Bu terim, eşcinsellere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Eşcinselleri ve eşcinselliği aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur. Homofobi adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunudur. Homofobi kavramı bir süre özellikle sosyal psikolojide tüm LGBTİ+'lara karşı nefret ve önyargıyı tanımlayan bir kavram olarak görülse de, homofobi, bifobi ve transfobi birbiri ile ilişkili ancak ayrı kavramlardır.

Lezbofobi: Bu terim, özel olarak lezbiyenlere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Lezbiyenleri ve lezbiyen olmayı aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur. Lezbofobi adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunudur.

Geyfobi: Bu terim, özel olarak geylere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Geyleri ve gey olmayı aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur. Geyfobi adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunudur.

Bifobi: Bu terim, biseksüellere ve bi+ şemsiyesi altındaki kimliklere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Biseksüelleri ve biseksüel olmayı aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Nefret

söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur. Bifobi adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunudur.

Transfobi: Bu terim, trans kadınlara, trans erkeklere ve trans şemsiyesi altındaki kimliklere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Transları ve trans olmayı aşağılayan, hakaret ya da komedi unsuru olarak gören söylem ve eylemlerin tümünü içerir. Nefret söylemi ve nefret suçları ile yakından ilişkilidir. Bireysel ve psikolojik bir korkudan ziyade, toplumsal hiyerarşilerden güç alan, o hiyerarşileri sürekli olarak yeniden üreten bir toplumsal olgudur. Transfobi adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunudur.

İnsan Hakları: İnsan hakları cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet özellikleri, ulus ya da etnik köken, renk, din, dil, engellilik, yaş, sağlık statüsü ya da herhangi bir diğer statüye bakılmaksızın tüm insan varlığına ait olan hakları ifade eder. İnsan hakları, herkesin onur bakımından eşit olduğunu vurgular. Bu haklar evrenseldir, devredilemez, birbiriyle ilgili, birbiriyle bağlantılı ve bölünemezdir. İnsan hakları başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi olmak üzere pek çok uluslararası ve bölgesel insan hakları sözleşmesiyle garanti altına alınmıştır.

Ayrımcılık: Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Komitesinin Genel Yorumu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) Kararları ve Avrupa Birliğinin (AB) Ayrımcılığa Karşı Yönergeleri birlikte düşünüldüğünde, “ayrımcılık” terimi, ayırma, dışlama, kısıtlama veya “ırk”, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet özellikleri dil, din, etnik, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum, siyasi veya diğer görüşlere dayalı olarak gerçekleştirilen ve bütün hak ve hürriyetlerin herkes tarafından tanınmasını ve kullanılmasını engelleyecek veya tanınmasını ve kullanılmasını sınırlandıracak ayrımcılığı kast etmektedir.

Önyargı: Bir grup veya o grubun üyelerine ya da üyesi olduğu varsayılan kişilere karşı genelde negatif bir ön değerlendirme olarak tanımlanır. Psikolojide genelde kullanıldığı şekliyle önyargı, sadece bir fikir ya da inanç üzerine bir beyanat değil, hor görme, sevmeme ve nefret gibi duyguları içeren bir tutumdur.

Kalıp Yargılar: Kalıp yargılar (stereotipler) bir grubun üyeleri hakkında genellemeler ya da daha çok aşırı genelleme anlamına gelir. Önyargıda olduğu gibi bu genellemeler de bazen olumlu olabilir ancak çoğunlukla olumsuzdur.

Damgalama: Sosyal bilimlerde kişinin toplumsal kişiliğini olumsuz yönde etkileyen bir etiket; kişinin toplum tarafından reddedilmesine yol açan fiziksel veya davranışsal özellikleridir. Fiziksel engel, zekâ geriliği, sabıka, ruh hastalığından dolayı tedavi görmüş olma, farklı bir ırka, dine, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine sahip olma vb. buna birer örnektir. Damgalama, ayrımcılık, tecrit edilme, öz-imağın ve öz-saygının yara alması gibi çeşitli ekonomik, sosyal ve ruhsal sonuçlara yol açabilir.

Nefret Suçu: Suç mağdurunun “ırk”, etnik köken, din, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, engellik durumu gibi özelliklerinden dolayı hedef alındığı suçlardır. LGBTİ+’ların maruz kaldığı hakaret, yaralama, öldürme, soygun, gasp, kötü muamele veya işkence, taciz veya tecavüz bilinen nefret suçlarıdır. Eğer bu suç bir defaya mahsus olarak işlenmemişse ve süreklilik arz ediyorsa, suç işleyenler nefret grubu olarak adlandırılır. Bu suçları engellemeye ve suç işleyenleri cezalandırmaya yönelik düzenlenmiş yasalara ise nefret suçları mevzuatı denir. TCK’nın ayrımcılığı düzenleyen 122. Maddesi “Nefret ve Ayrımcılık” adını aldığı halde cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özellikleri korumaya dahil edilmemiştir.

Film, Onur Haftası'nı "Çikolata Bebekler" filmiyle kutluyor

Programları, Çikolata Bebekler filmiyle kutluyor. Programları, Çikolata Bebekler filmiyle kutluyor.

queen'lerine uygun bir şekilde capcanlı ve coşku dolu bir tarza sahip olan Çikolata Bebekler 1997 yılındaki ilk gösteriminden bu yana izleyicileri güldürme düşündürmeyi be...

Çikolata Bebekler 26 Temmuz tarih Mützesi web site olarak izlenebilir.

Yönetmen: Oyuncular: son, Du... hael I... V...

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

RTÜK Başkanı Sahin suç işliyor'

OS GL Derneği, LGBTİ+'ların Hakları 2019 Raporu'nu, 17 Mayıs uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün'ünde kamuoyuyla paylaştı. Kişi özgürlüğü ve güvenliği anlamındaki ihlal sayısında yoğun bir artış gözlemlenen raporda, işkence ve kötü muamele vakalarında artış olduğunu dikkat çekildi. Rapordaki bazı vaka ve ihlallerin dağılımı şöyle:

- Nefret cinayeti: 5
- Nefret suçu: 13
- Nefret söylemi: 6
- Cinsel şiddet vakası: 2

- İşkence ve kötü muamele sayısı ihlali: 10
- Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin ihlali: 34
- İfade özgürlüğünün ihlali: 16
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarının ihlali: 13
- Çalışma yaşamında ayrımcılık: 5
- Eğitim alanında ayrımcılık: 4

Haber Merkezi

ANSIZAN DAYANAMADU

Fransızca '2021 in baskınları' şeklinde yorumlanan haberler...

GENÇLERİ ZEHİRLİYOR, AİLEYİ PARÇALİYOR, TOPLUMU DİNAMİTLİYOR

Sapkın dernekler KAPATILSIN!

LGBTİ+'li sapkınların, "Zina haramdır. Eşcinsellik lanetlenmiştir" diyen Diyanet İşleri Erbaş'ı üzerinden İslam'a ve Müslümanlara saldırması barmazlığı taşıyor. Dünya'da bir sapkın yapılmamaları karşı tedbirler aldığını belirtir. "Türki alle yapışın Babı tarafından fonlanan sapkın demeklerin kapısına kilit vurulmalıdır" çağırıyor.

DEVLET SİZİ ÇIĞI KALDIRIYOR!

Devletin sizleri bir topluluğu ayrıntı olarak tanımlıyor. Devletin sizleri tanımlıyor. Devletin sizleri tanımlıyor.

ERBAŞ'IN KÜLTÜR VE DİNLER DEĞERLERİNE KARŞI SÖZLERİ

Alınan Kültür ve DİNLER DEĞERLERİNE KARŞI SÖZLERİ...

9'uncu KuirFest bugün başlıyor

Pembe Hayat KuirFest, bu gece beş günün BabyJoni'da yapılacak. Partide Banu Alkan'ın yanı sıra 8'i özel sahne performansları olacak ve 26'ı KuirFest, "Görüşmeler" kisi Kapsam macaların ilk, genel kurgu ki, A...

Homofobi otoriter bir devlet anlayışına sahip insanlara aittir

Diyanet'in eşcinselleri salgın hastalıkların kaynağı olarak göstermesine bir tepki de Alman siyasetçilerden geldi. Politikacılar ayrıca Diyanet İşleri'nin İslam Bilim Uzmanlarını da Almanya'nın özgürlük değerine aykırı hareketleri konusunda uyardı.

Trans kadın Ayda Ender, maruz kaldığı transfobik şiddetin fiziksel ve psikolojik etkilerini anlatıyor. Ender, son zamanlarda yaşadığı şiddet ve destek çarşısında bulundu. Cumhuriyet'te destek aldığı Ender, konuşarak aktardığı yaşadığı şiddet ve destek çarşısında bulundu. Cumhuriyet'te destek aldığı Ender, konuşarak aktardığı yaşadığı şiddet ve destek çarşısında bulundu.

SIKÇA SORULAN SORULARA YANITLAR

■ **LGBTİ+ olmak dışarıdan fark edilebilir mi?**

Hiç kimsenin cinsel yönelimi veya cinsiyet kimliği dışarıdan “fark edilebilir” değildir. Saç modeli, giyim tarzı, tavrı, dünya görüşü gibi şeyler karakteristik özellikleri ve performansı ifade eder. Performans, kimlik hakkında bilgi vermez. Benzer şekilde cinsiyetlere atadığımız rol ve davranışlar üzerinden varsayımda bulunamayız. Bunların hepsi çoğu zaman ataerki, heteroseksizm ve ikili cinsiyet rejiminden kaynaklı önyargılarla yapılan atamalardır. Kişi ancak cinsel yönelimi ya da cinsiyet kimliğine ilişkin bir beyanda bulunuyorsa bilgi sahibi olabiliriz.

■ **Bir insan lezbiyen, gey, biseksüel ya da trans olduğunu ne zaman anlar?**

Her lezbiyen, gey, biseksüel ya da trans kişi biriciktir. Herkesin kendini keşfetme süreci farklıdır. Bir eşcinsel kendini bildi bileli eşcinsel olduğunun farkında olabilir, bir başka eşcinsel bunu ergenlik yıllarında, bir başkası üniversite yıllarında veyahut daha sonra fark edebilir. Yani, genel bir anlama şekli ve zamanı yoktur, kişiden kişiye değişiklik gösterir. Cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliğine dönük baskı ve damgalama, bilgi eksikliği, toplumda ve eğitim sisteminde görünmez kılınması da bu süreçleri etkileyebilir. Yanı sıra dışarıdan “tanı” koymak, “adlandırmak” homofobik, bifobik ve transfobik yaklaşımların tezahürleri olabilir.

■ **Eşcinselliğinizin nedenini araştırdınız mı?**

Eşcinselliğin nedeni, iki yüzyılı aşkın bir süredir araştırılıyor. Bir olgunun nedenini merak etme ihtiyacımız, onu değiştirme isteğimizle şekillenir. Eşcinselliğin nedenini bulmaya ilişkin hiçbir araştırma bugün, “eşcinselliğin nedeni budur” diyemiyor. “Heteroseksüelliğin nedenini” değil de “eşcinselliğin nedenini” araştırma çabası, bizim eşcinselliği “normal olmayan, doğal olmayan” bir olgu olarak algıladığımız sonucunu çıkarır.

■ **Eşcinsellik genetik mi, çevresel mi, yoksa psikolojik mi?**

Eşcinselliğin nedenine ilişkin yapılan hiçbir araştırma eşcinselliğin, heteroseksüelliğin, biseksüelliğin nedenini açıklayamamaktadır. Pozitif bilimler, açıklayamadıkları olgular için “çoklu neden” kuramı ile hareket etmektedirler. Yani eşcinselliğin, biseksüelliğin, heteroseksüelliğin nedeni genetik, çevresel, psikolojik vs. olabilir ya da hiçbiri olmayabilir. Ancak bizim sorgulamamız gereken, eşcinselliğin nedeni değil, eşcinselliği bir nedene bağlama ihtiyacı duyuyor olmamızdır.

■ *Küçükken tacize/tecavüze mi uğradın?*

Eşcinsel ve biseksüelliğin “normal bir yönelim olmadığı”, trans olmanın “normal bir cinsiyet kimliği olmadığı” mutlaka kötü bir deneyim sonrasında ortaya çıktığına ilişkin yaygın düşüncenin arkasında, ayrımcılık yatar. Cinsel şiddet ile cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliği arasında birinin diğerini belirlediği bir ilişki yoktur. Bu yaklaşım bir yandan da cinsellik ile cinsel şiddet arasındaki farkı belirsizleştirir, cinsel şiddetin cinsellik değil de şiddet olduğu gerçeğinin üstünü örter. Öte yandan LGBTİ+’ların, LGBTİ+ olmayanlara göre cinsel şiddet de dahil her türlü şiddete daha açık hale getirildiği, haklarına ve toplumdaki eşit varlığına dönük müdahalelerin cinsel şiddet de dahil tüm şiddet türlerini yaygınlaştırdığı bir gerçektir.

■ *Tarihimizde böyle bir şey yok. Batı’dan mı yayıldı acaba?*

Araştırmalar gösteriyor ki insanlık tarihi boyunca cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliği her coğrafyada hep vardı. Bu soru, LGBTİ+ olmayı kendinden dışarı iterek onu düşmanlaştırmanın da bir ürünüdür.

■ *LGBTİ+’ların dini inancı var mı?*

Toplumun her kesiminde LGBTİ+’lar var olduğuna göre, her çeşit dini inançtan LGBTİ+’lar vardır. LGBTİ+ kişiler içinde Müslüman, Yahudi, Budist, Hıristiyan ya da başka bir dini inancı olanlar olabileceği gibi, agnostik, deist, ateist olanlar da vardır. Burada önemli olan, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği üzerinden ortak paydası olan bir grubu diğer özellikler açısından da genelleme yaklaşımının yanlış olduğunun farkına varılması gerektiğidir. Ayrımcılık çoğu zaman ayrımcılığa maruz bırakılan grubu homojen görme eğilimindedir.

■ *LGBTİ+ olmak suç mu?*

Tarihin farklı dönemlerinde, farklı ülkelerde, LGBTİ+’lar sırf cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri nedeniyle hapse atılmış, öldürülmüş, işkenceye maruz kalmışlardır. Örneğin, Almanya’daki Nazi döneminde eşcinsellik suç sayılmış ve soykırım eşcinsellere de uygulanarak toplama kamplarında imha edilenler arasında eşcinseller de yer almıştır. Dünya’nın çeşitli ülkelerinde eşcinsellik ve trans olmak hâlâ suç sayılabiliyor ve ölüm cezasına varana kadar çok çeşitli şekillerde cezalandırılabilir. Ancak LGBTİ+ olmak Türkiye’de suç değil. Yani eşcinselliği yasaklayan herhangi bir kanun maddesi bulunmuyor. Bunun yanında, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılıktan koruyacak yasalar da henüz Türkiye’de mevcut değil. Bu nedenle, yasalardaki bazı boşluklar ya da yoruma açık “genel ahlak” gibi kavramlar homofobik, bifobik ve transfobik yorumlamalarla LGBTİ+’ların aleyhine uygulamalara yol açabiliyor ve LGBTİ+’lar sırf cinsel yönelimleri

ya da cinsiyet kimlikleri nedeniyle hukuksal süreçte ayrımcılığa uğrayabiliyorlar ve adil yargılanma hakları ellerinden alınabiliyor.

■ ***İnsanlar neden LGBTİ+ olmayı şaka boyutuna taşıyor?***

Ötekileştirme araçlarından biri olarak da kullanılan mizah, her toplumda önyargıları besleyen, stereotipler yaratarak ayrımcılığı meşrulaştırmanın araçlarından biri olmuştur. Dil, ayrımcılığın kurulduğu ve yerleştiği alanlardan biridir. Hiçbir şaka sadece şakadan ibaret değildir. LGBTİ+ olmanın karikatürize edilmesi LGBTİ+'ları ötekileştirmenin araçlarından biridir.

■ ***İlişkilerde birinin muhakkak daha baskın olması gerek, eşcinsel ilişkide kim kadın kim erkek oluyor?***

Hemcinsler arası duygusal / cinsel ilişkilerde birinin “erkek” diğerinin “kadın” olması gerekmez. Ancak çift olmanın tek yolunun “heteroseksüel ilişki” olduğunu düşünenler, ilişkide kadın - erkek denge şartını ararlar. Bunun heteroseksist düşünce biçiminin bir ürünü olduğunu söyleyebiliriz. “Baskınlık”, “sertlik”, “naiflik”, “edilgenlik” gibi tanımlanan özellikler, karakteristik özelliklere girer. Bir kişinin bu karakteristik özelliklere sahip olması; cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğini belirlemez, ilişkisinde/ lerinde tanımladığı cinsiyet ifadesini değiştirmez ya da simgelemez.

■ ***Eşcinsellik bir zihinsel hastalık mıdır ya da duygusal bir problem midir?***

Hayır. Psikologlar, psikiyatrlar ve diğer sağlık uzmanları, eşcinselliğin hastalık, zihinsel bozukluk ya da duygusal bir problem olmadığına hemfikirdirler. Yapılan yansız araştırmalar eşcinsel yönelimle duygusal ya da sosyal problemler arasında herhangi bir bağın olmadığını göstermiştir. Amerikan Psikiyatri Birliği 1973 yılında yeni araştırmaların önemini tüm zihinsel ve ruhsal hastalıkları içeren resmi el kitabından “eşcinsellik” terimini çıkartarak onayladı. 1975 yılında ise Amerikan Psikoloji Birliği bu değişikliği destekleyen bir karar çıkarttı. 17 Mayıs 1990 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü eşcinselliği hastalıklar listesinden çıkardı. LGBTİ+'ların maruz kaldığı nefret, ayrımcılık ve hak ihlallerine kamunun, yetkililerin, medyanın, politikacıların dikkatini çekmek için, 2004 yılından beri, bugün dünya genelinde kutlanıyor.

■ ***Eşcinsel ya da biseksüeller iyi ebeveyn olabilirler mi?***

Evet. Eşcinsel, biseksüel ve heteroseksüel ebeveynlerce yetiştirilen çocukların karşılaştırıldığı çalışmalar sonucunda iki gruptaki çocuklar arasında zekâ, psiko-

lojik uyum, sosyal uyum, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma, toplumsal cinsiyet rol kimliklerin gelişimi ya da cinsel yönelimin gelişimi bakımından hiçbir fark bulunmamıştır.

■ ***Neden eşcinsel ya da biseksüeller cinsel yönelimlerini başkalarına açıklıyorlar?***

Toplumda yok sayılan, baskılanan bir cinsel yönelimi başkalarıyla paylaşmak hem bu baskıyı değiştirme yolunda önemli bir adımdır hem de birçok durumda açıklanmadığında otomatik olarak heteroseksüel varsayılmanın önüne geçilebilir. Açılma denen süreçler biricik süreçlerdir ve herkesin açılma ya da açılmama konusunda iradesi ve motivasyonları kendine has olabilir. Ancak zorunlu heteroseksüellik dediğimiz herkesi heteroseksüel varsaymaya karşılık açılmak politik bir eylem olarak da görülebilir. Kimseyi heteroseksüel varsaymadığımız bir toplumsal düzleme ulaştığımızda belki açılmak gereksiz bir eyleme dönüşecektir ancak o güne kadar açılmanın kendisi varsayılmaya karşı bir irade beyanıdır.

■ ***Kimi eşcinsel ve biseksüeller için açılma süreci neden zordur?***

Yanlış stereotipler ve önyargılar eşcinsel ve biseksüeller için açılma sürecini duygusal problemlerin ve kimi durumlarda şiddetin yaşanabildiği zorlu bir süreç haline getiriyor. Eşcinsel ve biseksüellerin ayrımcılığın ve şiddetin hedefinde olması da açılma sürecini zorlaştırır.

■ ***Eşcinsellik uzmanlarca değiştirilebilir bir kimlik midir?***

Eşcinsellik, uzmanlarca ya da herhangi bir dış müdahale ile değiştirilebilen bir kimlik değildir. Heteroseksüelliği tercih edilmesi gereken bir yönelim olarak göstererek ona teşvik etmek amacıyla bireyin cinsel yönelimini değiştirmeye yönelik müdahaleler, ruh sağlığının kötü yönde etkilenmesine yol açar. Bilimsel dayanak ve klinik kullanışlılıktan yoksun olan bu müdahaleler, günümüzde birçok ülkede yasaklanmıştır. Değiştirilebilirlik sorusunun kendisi eşcinselliği istenmeyen, düzeltilmesi gereken bir durum olarak varsayar ve bu varsayımın kendisi dahi homofobidir.

■ ***Doğada eşcinsellik yok, doğanın dengesini bozmaz mı bu?***

Doğada birçok farklı canlı türünde eşcinselliğin olduğu araştırmalarla kanıtlanmıştır. Dolayısıyla, eşcinselliğin doğanın dengesini bozduğu düşüncesi büyük bir yanılgıdır; eşcinsellik doğaya ait bir gerçekliktir. Eşcinselliğin insan soyunun sonunu getireceğine yönelik komplo teorisi de, cehaletten kaynaklanır.

■ ***Eşcinsel olmak günah mı?***

Eşcinsellik üzerinden yapılan tartışmalarda kutsal kitaplarda yer alan bazı bölümlerden bahsedilmektedir. Bu konu farklı dinlerde farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Eşcinselliğin yasaklandığını savunan yorumların yanında, bu yasaklamanın rıza dışında gerçekleşen ilişkilere yönelik olduğunu savunan yorumlar da mevcuttur. Direkt olarak kutsal kitapta eşcinsel yönelimin günah olarak tanımlandığı ve cezalandırılması gerektiğine dair bir cümle geçtiği konusunda uzlaşma söz konusu değildir. Eşcinselliği günah olarak değerlendiren dini otoriteler yanında, bir kişinin cinsel yöneliminin o kişiyi günahkâr olarak tanımlamayacağı görüşü de, son dönemde bazı dini otoritelerce konu edinilen bir gündem olmuştur. Dinin eşcinselliğe ilişkin yorumları daha çok o toplumun dine yüklediği kültürel anlamlardan doğru ortaya çıkabilmektedir.

■ ***Eşcinseller neden bu kadar sekse düşkün?***

Eşcinsellerin sekse düşkün olduklarına ilişkin bilimsel hiçbir veri yoktur. Bu, tamamen eşcinsellere yönelik bir önyargıdan kaynaklanmaktadır. Heteroseksüeller için cinselliğin olmadığı hal sorunlu olarak kabul edilmekte iken eşcinsellerin cinselliği düşünüyor olmasının sorun olarak görülmesi, eşcinsellerin cinsellik alanında maruz kaldıkları ayrımcılığın bir göstergesidir. Yanı sıra seks düşkün olmanın da kötü bir şey olduğunu ima eden ahlakçı yaklaşımın da bir ürünüdür. Sekse düşkün olmak da olmamak da kötü değildir.

■ ***Homofobik insanların genelde içten içe gizli eşcinsel olduğu söylenir. Ne kadar doğrudur?***

Toplumsal yapı, herkesi, bütün toplumu, bütün toplumsal ilişkileri homofobik bir hale getiriyor. Tabii ki bütün bu ilişki ağlarında yetişen eşcinseller de homofobileriyle yüzleşmeleri gerekebilir. Ancak bütün homofobiklerin “gizli” eşcinsel olduğunu söylemek, eşcinsellere yönelik şiddetin toplumsal bir sorun değil, eşcinseller arasında bir sorun olduğunu öne sürmek anlamına gelebilir. Yanı sıra, bir grubun kendilerine dönük ayrımcılığın da faili olduğunu öne süren mantıksız bir yaklaşımdır.

■ ***Kadın kadına nasıl oluyor?***

Her cinsel eylemin biricikliğini esas aldığımızda; kadın kadına ya da başka cinsiyetler arası cinsel birlikteliğin tanımını yapmamız mümkün değildir. Cinsel eylemin biçimini, o eylemi gerçekleştiren kişiler belirler. Bu sebeple “Kadın kadına sevişmek şöyledir” diyebileceğimiz bir tanım hiçbir zaman gerçekliğe değmez. Cinsel eylemin, sonunu ve sınırını partnerlerin belirlediğini akıldan çıkarmayarak,

kadın kadına birlikteliklerin yine o birlikteliği yaşayan kadınlar tarafından uçsuz bucaksız bir performans denizinde belirlendiğini bilmemiz yeterli.

■ ***Penetrasyon gerçekleşmeden seks eksik olur, lezbiyenler dildo/strap-on kullanıyorlar mı?***

Penetrasyon, cinsel eylemde kişilerin (kadın, erkek ya da cinsiyet ifadesi tanımsız fark etmeksizin) ancak tercih edeceği bir biçimdir. Herhangi bir biçimin tercih edilmiyor olması, cinsel eylemi eksik ya da fazla kılmaz. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği fark etmeksizin penetrasyon kişisel bir tercihtir. Lezbiyenler de tüm bu kişiler gibi, penetrasyonu tercih edebileceği gibi hiç eylemeyebilir. Dildo ve strap-on gibi penetre amaçlı opsiyonu olan seks oyuncakları, herkes içindir. Dileyen herkes kullanabilir. Bu oyuncakların kullanımı da yine isteğe bağlıdır.

■ ***Bütün kısa saçlı kadınlar lezbiyen midir?***

“Kısa saç” stiline, bir lezbiyen saç modeli olduğu yönünde yanlış bir algı vardır. Saçları kısa, uzun fark etmeksizin kişi kendini ancak lezbiyen olarak tanımlıyorsa lezbiyendir.

■ ***Lezbiyenlerin görünmez olmasının sebebi sayıca az olmaları mıdır?***

Herhangi bir şehirde, ülkede, bölgede, kıtada; dünyada kaç tane lezbiyen olduğu hiçbir zaman hesaplanabilecek bir alan değildir. Ancak açık kimlikli lezbiyenler üzerinden görünürlük ve görünmezlikten söz edilebilir. Bu sebeple, lezbiyenlerin sayıca az olmaları sebebiyle görünmez olduğu iddiası yanlış olur. Lezbiyenlerin görünmez olduğu düşüncesi ataerki ve cinsiyetçilik ile de çok yakından ilişkilidir.

■ ***Kadın kadına ilişkiler daha duygusal mı olur?***

Kadın kadına ilişkilerin daha “duygusal” ya da daha “yumuşak” olduğu iddiası toplumda kadınlara biçilmiş cinsiyet rolleriyle ilgilidir. Bu iddia, “anaç”, “romantik”, “duygusal”, “sevgi dolu” ya da “zararsız” olduğu cinsiyetçi önyargıların bir ürünüdür. Kadın kadına ilişkilerin, herhangi karma başka bir ilişki türünden daha “duygusal” olduğunu söylemek bu sebeple yanlış olur.

■ ***Lezbiyenler toplumda geylere oranla daha hoşgörüle mi karşılanır?***

Geyler ve lezbiyenler, kadın ve erkek kimlikleri üzerinden homofobinin farklı çeşitleriyle karşılaşılıyor olabilir. Farklı tür ayrımcılıklara uğruyor olmak, heteroseksist düzende bir kimliği diğerinden daha ayrıcalıklı kılmaz. Bu sebeple, lezbiyenlerin toplumda geylere oranla “daha hoşgörüle” karşılandığı iddiası yanlıştır.

■ ***Biseksüeller sadece kadın ve erkeklerden mi hoşlanılır? Bu durum ikili cinsiyet rejimini desteklemez mi?***

Biseksüellik birden fazla cinsiyetten hoşlanmak demektir, sadece “kadın” ve “erkek”ten hoşlanmak anlamına gelmez. “Biseksüel” kavramının çıktığı dönem cinsiyet politikaları ikili cinsiyet üzerinden tanımlandığı için “kadınlardan ve erkeklerden hoşlanmak” tanımı uzun süre kullanılmıştır. Güncel tanımı ikili cinsiyet rejimini destekler nitelikte değildir.

■ ***Biseksüeller bir tarafı seçemedikleri için kararsızlık yaşıyor olabilirler mi?***

Biseksüeller de tıpkı diğer cinsel yönelimler gibi bir “taraf” seçmek zorunda değildirler. Monoseksüel olmamaları onları kararsız yapmaz.

■ ***Biseksüeller aldatır mı, çok mu sadakatsizdirler?***

Biseksüeller de diğer cinsel yönelim ve kimlikteki insanlar gibi çeşitlidir. Aldatma, sadakat gösterme gibi özellikler karakter özelliklerine girer. Cinsel kimlikle alâkâlı değildir.

■ ***Biseksüeller kadınlardan mı daha çok hoşlanılır, erkeklerden mi?***

Bunun genelleştirebileceğimiz şekilde belli bir oranı yoktur ve olması da beklenmemelidir. Kişiye monoseksüel olmadığı için bu şekilde bir karşılaştırma şart koşulamaz. Bir yandan biseksüellerin deneyimleri çeşitlidir. Hoşlantıların yoğunluğu zamanla değişebilir. Örneğin, bir biseksüel, erkeklerden daha fazla hoşlanmayı deneyimlerken hayatının başka bir döneminde erkeklerle hiç ilişkilenebilir. Bunlar kişiden kişiye değişebilen deneyimlerdir.

■ ***Biseksüeller yarı heteroseksüel yarı eşcinsel midir?***

Biseksüeller başka cinsel yönelimlerin “yarısı”, kesişim kümesi değil, kendi cinsel yönelimleriyle tamdır.

■ ***Biseksüeller hem kadın hem erkek midir?***

Biseksüellik cinsel yönelimdir kişinin insanlara duyduğu cinsel/romantik/entelktüel çekimi imler; beden anatomisi ya da cinsiyet kimliğini değil.

■ ***Biseksüeller çok eşli midir?***

Tek eşli ya da çok eşli olmak; kapalı bir ilişki ya da açık bir ilişki yaşamak kişisel bir özellik olabilir. Kişinin hangi cinsiyetlerle ilgilendiği ile ilgili değildir.

■ ***Trans olduğunuzu nereden biliyorsunuz?***

Pek çok insan çocukluğundan itibaren trans olduğunu bilir. Bazı trans insanlar, yaşamlarının ileriki dönemlerine dek trans olmanın ne anlama geldiğine dair dil ve kavrayışa sahip olmazlar. Ne var ki, çoğunlukla doğuştan gelen ve benlik duygunuzun merkezinde yer alan bir durumdur bu. Bir heves, “bir yaşam tarzı seçimi” ya da dönemsel olarak gelip geçen bir durum değildir.

Kim olduğunuzu tanımlayan ve değişmesi mümkün olmayan bir ögedir. Olduğunuzu bildiğiniz cinsiyet kimliğiyle tanınmamanızın son derece zararlı etkileri vardır.

■ ***Trans kadınlar kadın mıdır? Trans erkekler erkek midir?***

Amasız ve istisnasız evet. Trans kadınlar kadındır, trans erkekler erkektir. Trans, cis gibi bir cinsiyet kimliğidir. Trans kadınların cinsiyet kimliği trans iken, cinsiyetleri kadındır. Trans erkeklerin cinsiyet kimliği trans iken, cinsiyetleri erkektir. Trans kadınları “daha az kadın” ya da trans erkekleri “daha az erkek” görmek, kişilerin kimlik, yaşam ve iradelerini yok saymak demektir. Transfobik ve cinsiyetçi bir yaklaşımdır.

■ ***Trans olmak için cinsiyet uyum/geçiş ameliyatı geçirmiş olmanız mı gerekiyor?***

Cinsiyet geçiş ve/veya uyum süreci denilen süreç sadece cerrahi operasyonlardan değil; hormon terapisi, psikososyal ve hukuki süreçler gibi çok daha geniş süreçlerden oluşur. Her trans kişinin deneyimi de, istekleri de biriciktir. Haliyle bütün translar için bu süreçlere dair genelleyici bir yaklaşım doğru değildir. Trans olmak belirli vücut uzuvlarına sahip olmak (ya da olmamak) değildir. Bazı translar için cinsiyet uyum ameliyatı kimliklerinin önemli bir parçasıdır. Bugün bu ameliyata erişim son derece zor, transların ihtiyaç duydukları hizmetleri alabilmeleri için ciddi maddi yatırım yapmaları gerekiyor. Cerrahi operasyonlar ne olursa olsun, trans olmanın önkoşulu değildir. Kişilerin bedenleri ve tıbbi geçmişlerine ilişkin konular da kimseyi ilgilendirmez. Cis birine sormayı düşünmediğimiz bir soruyu, trans bir kişiye de sormamız gerekir.

■ ***Translar eşcinsel midir?***

Trans olmak bir cinsiyet kimliği, eşcinsellik ise cinsel yönelimdir. Transların cinsel yönelimleri eşcinsel, biseksüel, heteroseksüel ya da başka bir cinsel yönelim olabilir. Örneğin bir trans kadın aynı zamanda lezbiyen, bir trans erkek aynı zamanda gey olabilir.

■ **Translar üçüncü cins midir?**

Trans olmak üçüncü bir cinsiyet değil, cinsiyet kimliğidir. Trans kadınlar kadındır, trans erkekler erkektir. Ancak kendisini ikili cinsiyet rejimi dışında translar, non-binary kişiler de vardır. Cinsiyet sayısı sayılamayacak kadar çok ve çeşitlidir.

■ **İnterseksler kendilerini kadın, erkek ya da interseks/üçüncü cinsiyet olarak mı tanımlıyorlar?**

İnterseksler çoğu zaman çocuk yaşta tıbbi müdahaleye zorlandıkları ve toplumsal baskı altında kalıyorlar ve kendilerine ikili cinsiyet rejimi içerisinde bir cinsiyet atanıyor. Bu atamayı tıbbi müdahale takip ediyor. Ancak interseksler, interseks olmayanlar gibi farklı farklı cinsiyet ve cinsiyet kimliğinde olabilir. Bilmenin tek yolu kendi beyan ve iradelerini dikkate almaktır.

■ **Bir kişinin interseks olması cinsiyetinin muğlak, belirsiz, saptanamamış olduğu anlamına mı gelir?**

Hayır. İntersekslerin “belirsiz” olarak kategorize edilmelerinin sebebi toplumda cinsiyetin hâlâ sadece “kadın” ve “erkek” ikiliğine sıkıştırılmış olmasıdır. İnterseksi belirsiz, bilinmeyen cinsiyet olarak görmek saygısızca ve intersekslerin bedenlerinin meşruiyetini hiçe sayan bir tutumdur. Bu tutum intersekslerin bedensel bütünlüğünün istenmeyen tıbbi müdahalelerle bozulabilmesine de yol açar.

■ **İnterseks ve translar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?**

En önemli farklılıklardan biri tıbbi alandır. İnterseks kişiler rızaları dışında geri döndürülemez tıbbi müdahalelere maruz bırakılmaktadır. Translar ise kendileri rıza gösterdikleri halde bedenlerini ait oldukları cinsiyete göre yapılandırmak için istedikleri tıbbi müdahalelere erişememektedir. İnterseks bedenle ilgilidir. İnterseks olmak erkek ve kadın bedenleriyle ilgili toplumsal ve tıbbi normlara uymayan bir bedenle doğmak anlamına gelir. Trans ise cinsiyet kimliği ile ilgilidir. Trans olmak kişinin ona doğuştan atanan cinsiyetten farklı bir cinsiyette olmasıdır. Trans bireylerin çoğu tıbbi ve sosyal kadın ya da erkek normlarına uygun bedenlerle doğarlar. İnterseks ve transların ortak noktalarından biri de pek çok ülkede yasal tanınırlık ve kendi kaderini tayin etme haklarının verilmemesi. İnterseksler rızaları dışında tıbbi müdahaleye maruz kalarak, translar ise istedikleri tıbbi yardıma ve yasal tanınmaya erişemeyerek bu haklardan mahrum bırakılıyor. Her iki grup da ikili cinsiyet sisteminin hüküm sürdüğü toplum içinde okullar, işyerleri, spor gibi farklı alanlarda ayrımcılık ve insan hakları ihlallerine maruz kalıyor.

- ***Doktorlar bir çocuğun “gerçek” cinsiyetinin oğlan ya da kız olduğunu söylüyorsa, bu çocuk interseks bedenini “gerçek” cinsiyetiyle uyumlayan tedavilerden fayda görmez mi?***

Doğumda “gerçek” cinsiyeti tespit etmek gibi bir şey yoktur. “Gerçek” cinsiyet olarak görülen iki cinsiyet, yani kadın ve erkek, bütün cinsiyet spektrumunu yanıtsıtmaya yetmez. Çocuğun cinsiyet karakteristiklerini yapay şekilde değiştirerek ikili cinsiyet normlarına uydurmayı amaçlayan tedaviler, çocuğun fiziksel özerklik ve bedensel bütünlüğüne karşı açık bir ihlaldir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, interseks çocuklar üzerinde rıza dışı gerçekleştirilen ve tıbben gereksiz cerrahi ve diğer müdahalelerin, çoğunlukla geri döndürülemez sonuçlara, ciddi fiziksel ve psikolojik sıkıntılara yol açtığını, bunların çocuğun insan haklarını ihlal eden zararlı uygulamalar olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, interseks çocuklar dahi, bir çocuğun gelecekteki cinsiyet kimliğini öngörmek imkansızdır.